

Segédanyagok az óvodai hitéleti neveléshez

6.

Sámuel születése és elhívása Sámuel első könyve 1–3

**Segédanyagok
az óvodai hitéleti neveléshez**

6.

Segédanyagok az óvodai hitéleti neveléshez 6.

~~~~~
Sámuel születése és elhívása
Sámuel első könyve 1–3

Budapest, 2025

SEGÉDANYAGOK AZ ÓVODAI HITÉLETI NEVELÉSHEZ 6.

A kiadvány az óvodai hitélet támogatására készült. Digitális segédanyag.
Az itt található feladatok az RPI digitális feladatbankban is megtalálhatók.
Így egyedi feladatlapok is összeállíthatók, a csoport igényeinek megfelelően.

Digitális feladatbank elérhetősége: <https://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>

Az összeállítás célja az egyházi és az állami óvodákban történő hittanoktatás segédleteinek bővítése
és az óvodapedagógusok hitéleti munkájának támogatása

A kiadványból bármely részletnek az oktatási célon túli felhasználása
csak a Kiadó és a Szerzők előzetes engedélyével lehetséges.

Bibliai idézetek forrása: Biblia. Revideált új fordítás (RÚF 2014), Magyar Bibliatársulat.

Szerzők: Pluhár Gáborné Szűcs Enikő – Dr. Arany Erzsébet
A tanulmány bevezető részét írta: Dr. Szászi Andrea

ISBN 978-615-5388-21-7

Illusztrátor: Gönczi Anikó
Tördelő: Rezessy Szabolcs
Pedagógiai lektor: Dr. Arany Erzsébet
Nyelvi lektor: Zimányi Noémi
© Pluhár Gáborné Szűcs Enikő, Dr. Arany Erzsébet, Dr. Szászi Andrea, 2025.
© Gönczi Anikó, 2025.
© Református Pedagógiai Intézet, 2025.

Tartalom

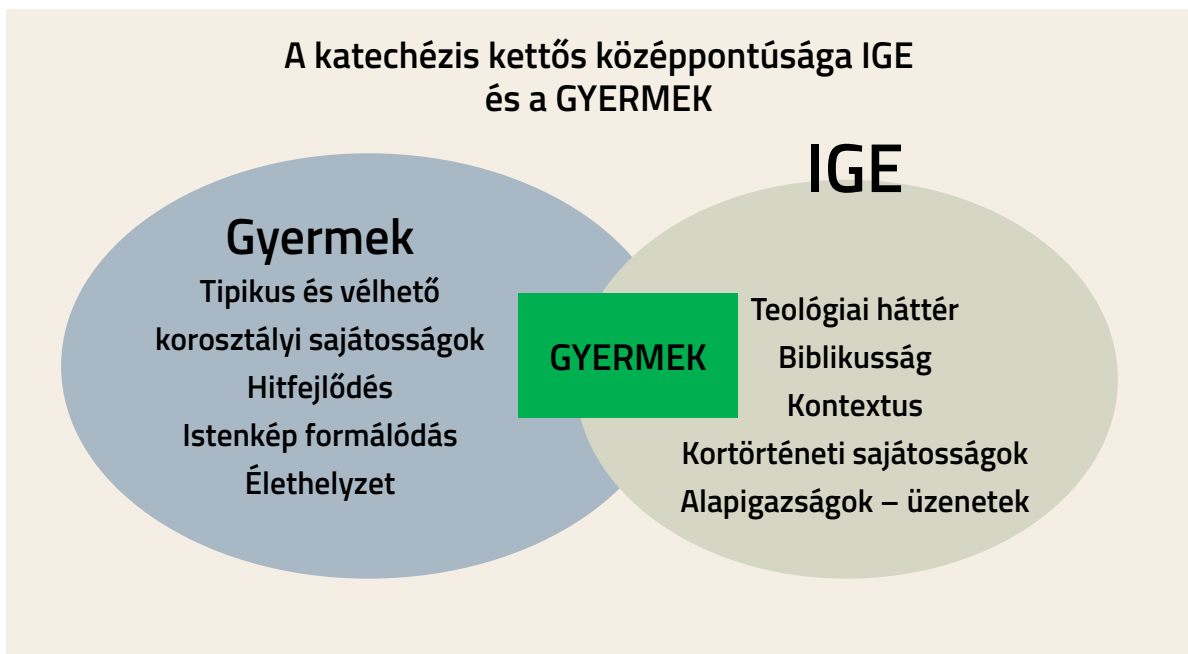
Bevezetés	9
Teológiai és valláspedagógiai szempontok bibliai történetekhez	9
A szakmai anyag rövid összefoglalása	11
I. TEOLÓGIAI SZEMPONTOK	12
1. A történet rövid összegzése – 1 Sámuel 1–3	12
2. A történet elhelyezése a bibliai könyvben, a Szentírás egészében	12
3. Kortörténeti információk	13
3.1. Helyszínek: Siló és Ráma	13
3.2. Többnejűség	13
3.3. A szent hely és a hit gyakorlása a szent helyen	13
4. Teológiai mondanivaló és életkérdések	14
4.1. A család Isten ajándéka	14
4.2. Isten kijelentése	15
4.3. Istennel való találkozás – istentisztelet és imádság	15
4.4. Kiválasztottság, elhívás	16
4.5. Hogyan szól az Ige hozzánk? Milyen üzenetet rejt számunkra?	17
II. VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK – KAPCSOLÓDÁS A 3-6 ÉVES GYERMEK VILÁGÁHOZ	18
1. A 3-6 éves gyermekek hitének általános jellemzői	18
1.1. Intuitív – projektív hit	18
1.2. Az istenkép fejlődése	19
2. A Sámuel történetéhez kapcsolódó valláspedagógiai szempontok	19
2.1. Biztonságérzet a családban – „Ajándékként érkezted!”	19
2.2. „Isten mindenütt veled van!”	20
2.3. A család és a családi vallásos szocializáció	20
2.4. Éntudat, éntelődés, önértékelés – „Isten ismer téged és megszólít!”	20
2.5. Az istentisztelet, a liturgia szerepe – az Istenhez tartozás mint élmény	21
2.6. Az imádság átélése, jelentősége – Az imádságra nevelés	22
Felhasznált irodalom	23
III. SZEMPONTOK ÉS FELADATOK SÁMUEL SZÜLETÉSE TÖRTÉNETÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ	25
Valláspedagógiai kapcsolódás a témához	26
IV. FELADATOK RAJZAI	33

Bevezetés

Teológiai és valláspedagógiai szempontok bibliai történetekhez

Az anyag célja a hitéleti neveléssel foglalkozó óvodapedagógusok, az óvodai hittanoktatás területén szolgáló hittanoktatók és lelkészek munkájának segítése.

Amikor a bibliai történetek üzenetét szeretnénk átadni az óvodáskorú (3-6 éves) gyermekeknek, akkor kettős szempontrendszerre tekintünk. Egyrészt a bibliai történet teológiai háttere áll előttünk, másrészt a gyermek életkori, fejlődéslelektani sajátosságaihoz igazodunk. E két terület metszetében keressük az üzenetet, amelyet, munkánkat megáldva, a Szentlélek Isten képes igazán eljuttatni hallgatóinkhoz.

Az első, áttekintő oldalon találunk egy rövid összefoglalást az adott bibliai történet fő mondanivalójáról, néhány kiemelt teológiai hangsúly, a hozzájuk kapcsolódó, felnőttekben megfogalmazódó életkérdések és a bibliai történethez kötődő valláspedagógiai szempontok feltüntetésével.

A teológiai és valláspedagógiai szempontok részletes kifejtése keretében sor kerül a bibliai történet rövid összefoglalására, a bibliai szövegek környezetben való elhelyezésére, a fő mondanivaló megfogalmazására. Kortörténeti sajátosságok, helyszínek bemutatása segíti a további megértést, majd a kiemelt teológiai hangsúlyokról olvashatunk. Az összefoglaló táblázat tovább vezet a teológiai mondanivaló megértésétől saját életkérdéseinkhez, és a 3-6 éves gyermekek világához való kapcsolódáshoz. A második nagy egységben először a kisgyermekek hitének általános jellemzőire figyelünk, majd az adott bibliai történet kapcsán felmerülő valláspedagógiai szempontokhoz közelítünk.

Végül a bibliai történethez kapcsolódó feladatokat találunk, a feldolgozást segítő kérdésekkel és szempontokkal. A feladatok leírása után szerepelnek a hozzájuk tartozó rajzok és megoldókulcsok.

¹ Dr. Szászi Andrea: Bibliai történetek, egyházi témák az óvodában

A szakmai anyag rövid összefoglalása

Sámuel születésének ideje Izráel népe életében a honfoglalás utáni, még a királyság előtti időszak. Ez a korszak a nép önállóvá válásának, megerősödésének szakasza. A Szentírásban egy olyan nagy egységhez tartozik, amely Izráel történetét a honfoglalástól egészen a babiloni fogságig mutatja be. Mind a személyes élettörténeteken, mind a nép történelmének fordulóin keresztül az az üzenet kristályosodik ki, hogy Isten a történelem Ura, kezében tartja az egyének és a népek életét, igazságával és kegyelmes szeretetével vezetve, nevelve őket.

Az 1Sámuel 1–3 Sámuel születéséről és elhívásáról szól. A gyermekért imádkozik a meddő Anna, s Isten szolgálatára ajánlja a születendő fiút. Fogadalmát teljesítve Éli paphoz viszi a gyermeket a sílói szentélybe. Isten ott szólítja meg az ifjú Sámuel, aki prófétai elhívást kap. Felnőve Izráel prófétája és bírása lesz, aki Isten akaratát közvetíti a nép felé.

A következő táblázatban együtt láthatjuk a történetből kiemelt teológiai hangsúlyokat, a felnőtt szeméivel megfogalmazódó életkérdéseket, és a 3-6 éves gyermekek világához való kapcsolódásunk valláspedagógiai szempontjainak összefoglalását.

	Teológiai hangsúlyok	Életkérdések a felnőtt szeméivel	Valláspedagógiai szempontok: kapcsolódás a kisgyermekhez (3-6 év)
1.	A család Isten ajándéka	Családunk és a ránk bízott családok, gyermekek élete Isten ajándéka. Az ő oltalma alatt állunk a gyermekekkel együtt. Mind a szülői szerep, mind a gyermektelenség megélése Isten színe előtt lehetséges a maga teljességében.	Biztonságban a családban Ajándék vagy! Isten mindenütt veled van! Családi vallásos szocializáció
2.	Isten kijelentése Isten megkeresi az embert és szól hozzá, közli vele szándékát, akaratát	Hogyan szól Isten hozzánk? Mi hogyan keressük és ismerjük fel az Ő szavát? Fontos a bibliaolvasás szerepe, a törekvés Isten szavának megértésére.	Intuitív-projektív hit A szülő-formájú istenkép gazdagodása és formálódása a bibliai történetek megismerésével
3.	Istennel való találkozás: istentisztelet és imádság	Az Istennel való találkozás minősített alkalmi ma is az istentisztelet és az imádság. Igehallgatásunk, Istenre figyelésünk, a közösség gyakorlása és az őszinte imádság hitünk alapjai.	A gyermek és az istentisztelet élménye Az imádságra nevelés jelentősége, módja
4.	Kiválasztottság, elhívás	Istennek terve van az egész világgal, benne a mi életünkkel is. Kiválasztott valamilyen feladatra, szolgálatra a családban, az óvodában, az egyház közösségében.	Isten ismer téged és megszólít! Énfejlődés és önértékelés – bátorító, következetes megerősítés

I. TEOLÓGIAI SZEMPONTOK

1. A történet rövid összefoglalása – 1 Sámuel 1–3

Sámuel a Lévi törzsből származó Elkána és Anna gyermeke. Elkánának két felesége van. A gyermektelen Anna sok bánalmat szenved el a másik feleség, Peninna részéről. A szomorú asszonyt férje megbecsüléséről biztosítja biztató szavaival. Anna egy silói zarándoklat alkalmával imádkozik fiúgyermekért. Fogadalmat tesz arra, hogy ha fiúgyermeket kap, gyermekét az Úrnak szenteli. Éli pap először részegnek hiszi hosszas, néma imája miatt, majd áldó szavakkal bocsátja útjára. A kért gyermek valóban megszületik, s amikor Anna elnevezi a gyermeket, azt mondja, „az Úrtól kértem őt”. A Sámuel név jelentése: „az Úr meghallgat”. A szülők a fogadalomnak megfelelően, 3-5 éves kora körül elviszik Silóba a gyermeket Éli paphoz, hogy az Úrnak szolgáljon. Isten megáldja Annát és még öt gyermeke születik Sámuel után. A szolgálatban nevelkedő ifjú Sámuel megszólítja Isten egy éjjel a szentélyben. A nevéen szólított ifjú háromszor is úgy véli, Éli pap hívja őt. Ezután a pap felismeri, hogy biztosan az Úr szólítja Sámuel, s megtanítja a helyes válasza: „Szólj, Uram, mert hallja a Te szolgád!”. Isten kijelentése Éli pap fiáról, súlyos bűneikről és ítéletükről szól. Az ifjú Sámuel fél az üzenet továbbadásától, de Éli kérésére elmondja, amit az Úr üzent. Isten ezután többször szól Sámuelhez, és egész Izráel tudomást szerzett arról, hogy az Úr prófétájaként választotta Sámuel.

2. A történet elhelyezése a bibliai könyvben, a Szentírás egészében

A Sámuel 1. és 2. könyve az Ószövetség egy nagyobb összefüggő egységének, az ún. deuteronomista történeti műnek része. Ez az egység a Mózes 5. könyve (latinul Deuteronomium) után következő történeti könyveket tartalmazza. Izráel történetét a honfoglalástól a babiloni fogságig mutatja be. A honfoglalás után a laza törzsi szövetségben élő nép identitása egyre erősödik, a bírák kora után az egységes királyság korszaka érkezik el. Az első királyok uralkodása után (Saul, Dávid, Salamon) bemutatja a kettészakadt ország két részének történetét, egészen addig, amíg mindkét országrész el nem veszíti függetlenségét (Északon Kr. e. 722. – asszír támadás, Délen Kr. e. 587. – babiloni fogság).

A deuteronomista történeti mű az időrendben bemutatott eseményeken túl mindig a történelem Urára és Izráel népének a vele való kapcsolatára mutat. Ennek fényében értelmezi a történelmet. A Mózes 5. könyvében áll előttünk Isten kijelentése, parancsai, a nép és Isten szövetségkötésének alapja. A rendelkezések megtartása esetén Isten áldását, megszegése esetén ítéletét helyezi kilátásba. Az eseményeket a hit és engedelmisség, hitelenség, engedetlenség tükrében látatja. Izráel történetírása tehát nemcsak tényyszerű leírás. A történelemben Isten munkáját mutatja föl, a történelem Isten üzenetét közvetíti.²

A teológiai mondanivaló összefoglalva arra mutat, hogy Izráel Istene a történelem Ura, a mindenség királya. Meghatározza az emberek és a népek sorsát, s a nagy összefüggések mellett fontos a személyes szál, az egyes ember élete is. Az Isten hatalmával való szembesülés az embert Isten előtti meghódolásra készíti a legnehezebb helyzetekben is. A személyes életutak bemutatása és Izráel történetének korai szakasza Isten üdvtervének is lényeges része. Sámuel és Dávid személye előre mutat az eljövendő Királyra, Krisztusra. Ezek a személyek is a megígért szabadító útegyengetői és hírnökei.

Közelebbről a Sámuel 1. könyve 1-7. része a nép letelepedése után, a királyság kialakulása előtt játszódik. Betekintést nyújt a kiválasztott bírá és próféta, Sámuel életének kezdeteibe. A kiválasztott, Istennek szentelt életű Sámuel elindulásával szembeállítja az áldozattal visszaélő, az embereket

² Bartha, Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993., 396. és Pecsuk, Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004., 94.

megbotránkoztató papoknak, Éli fiainak, Hofninak és Fineásnak a bűneit. Az engedetlen papok ítélete hangzik el, az új kiválasztott pedig ígéretes útra indul. Felnövekedve Izráel utolsó bírása lesz, és a nép prófétaként, Isten kijelentésének hordozójaként tekinthet rá.³

3. Kortörténeti információk

3.1. Helyszínek: Siló és Ráma

Siló Efraim hegyiségében fekvő város, az ország elfoglalása után az izráeli törzsek kultuszhelye, ahol évente ünnepet tartottak az Úrnak. Itt helyezték el a kijelentés sátrát, és itt gyűlt össze a nép Józsue vezetésével, aki kijelölte a törzsek területeit. A korban Izráelt sújtó ellenség, a filiszteusok győzelmével valószínűleg Siló is elpusztult, a régészeti ásatások szerint a Kr. e. 11. században rombolták le.

Sámuel családja Rámátaim-Cófimbán, a 19. v. megnevezése szerint **Rámában** lakott, Efraim hegyvidékén, Jeruzsálemtől 8 km-re északra, Silótól kb. egy napi járóföldre.⁴

3.2 Többnejűség

Izráel népe az ósatyák idejében alkalmazkodik a környezetéhez. Bár a teremtésről szóló beszámoló monogámiáról beszél, az ósatyáknál találkozunk a poligámiával. A Hammurabi Kódex szerint a férjnek lehet egy második felesége, ha a feleség meddő. Ehhez nincs joga, ha a felesége egy rabszolganőt maga ajánl fel. Két feleség többször előfordul a Szentírásban, de ez mindig békétlenség forrása. A korban a többnejűség természetesnek számított, de összességében elmondható, hogy a monogámia volt uralkodó az izráeli családban.⁵

3.3 A szent hely és a hit gyakorlása a szent helyen

Sámuel apja, Elkána kegyességét mutatja, hogy Isten iránti kötelességének évente eleget tett. Az óizráeli kegyességben a hit gyakorlása megkívánta az éves **zarándoklatot a szent helyre**. Ez a hely Siló volt, Rámától 25 km-re ÉK-re. A honfoglalás korában itt helyezték el a szövetségládát és a szent sátor. Ez volt a törvényes kultuszhely, ahová a családfő családját is magával vitte. Ezek a zarándoklatok az izráeli családok számára örvendező ünnepi alkalmak voltak, vidám lakomákkal egybekötve. Az áldozati állat zsíriját égették el az oltáron, majd a húsból átadták a papok részét, a többi pedig a családok a szent helyen fogyasztották el. Erre utal a 2. részben Éli fiainak bűne, akik az áldozat kövérjét is követelték maguknak, ami Istennek volt fenntartva.

Egy ilyen lakoma után megy Anna bánatával a **szentély**be. A kijelentés sátrát, amely Izráel népe számára a templom elődje volt, a papok lakásaiként funkcionáló épületek, kamrák vették körül. a gyakori filiszteus támadások miatt valószínűleg a bejáratot is megerősítették. Így egy épületegyüttessel beszélhetünk a szent sátor körül.

Az ÓSZ különböző neveken nevezi ezt a **szent helyet**: találkozás sátra, kijelentés, bizonyosság sátra, bizonyosság lakhelye vagy egyszerűen csak sátor. A 2Mózes 25–26-ban arról olvashatunk, hogy Mózes a Sínai-hegyen kapta az útmutatást a szent sátor elkészítésére nézve. E szerint az 50×25 m-es udvart 60 db oszlop kerítette el, ezekre sodrott lenből készített szőnyegetek feszítettek ki. Az udvar bejárata Kelet felől nyílt 10 m szélességben. A sátor az udvar közepén és nyugati részében helyezkedett el, Keletre nyíló bejárat. E két bejárat között állt az égőáldozati oltár és a mosdóállvány a mosdómedencével. A sátor mérete 15×5 m, magassága is 5 m, váza aranyozott akácfa deszka, oldalt és felül sátorlapokkal beborítva. A sátor két részre oszlott: a 10×5 méteres szentélyre és az 5×5 m-es szentek szentjére, a kettőt kárpit választotta el egymástól. A szentély területén állt

³ Bartha, Tibor (szerk.): *Jubileumi Kommentár*, MORE Zsinata, Budapest, 1981., 322.

⁴ Bartha: *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 481.

⁵ Bartha, Tibor (szerk.): *Az Ószövetség népe*, DRHE Szegedi Vallásstudományi Tanszéke, Szeged, 1998., 13.

a szent kenyerek asztala, a hétágú gyertyatartó, az illatáldozati oltár. A szentek szentjében csak a szövetségláda állt. A mécsesről, amit este meggyújtottak, reggel kioltottak, Sámuel történetében is olvashatunk. A sátor az Istennel való találkozásnak, az ő jelenlétének a helye, a későbbi salamoni templom elődje.

Az **áldozat** az Ószövetség népe számára olyan szent cselekmény, amelyben az ember Istennek ad valamit – állatot, gabonát, tömjént – azért, hogy tiszteletét, háláját kifejezze, vagy engesztelésül, elkövetett vétkei miatt. Az oltáron égették el az áldozatot, és ezt az áldozat-bemutatást ének, ima, áldás, közös étkezés kísérte. Az áldozatok különböző típusait a mózesi törvények szabályozták. Sámuel történetében találkozunk azzal, hogy a szokásos évi zarándoklat alkalmával bemutatják az évi áldozatot, a hálaáldozatot, az elsőszülöttet kiváltó áldozatot. Elkána fogadalmi áldozatot mutat be, ez arra utal, hogy korábban ő is fogadalmat tett. A fogadalom után, és a gyermek elválasztásának ünnepéhez is hozzátartozott a bika áldozása.

Az Ószövetségben gyakran előfordul a **fogadalom**, ami önként vállalt elkötelezés Istennek hálaáldozat bemutatására. Általában különleges alkalmak és élethelyzetek indítottak valakit fogadalomtételre. A szükséghelyzetben megfogalmazott feltételes fogadalom arra irányult, hogy ha teljesül a kérés, akkor a fogadalmat tevő háláját fejezi ki a segítő Isten felé. Ilyen fogadalommal erősíti meg kérését Anna. Azt ígéri, Istennek adja vissza, amit tőle kap, gyermekét egész életére az Úrnak szenteli.

A „nem éri borotva a fejét” a **názírság** gyakorlatára utal. A názírok olyan Istennek szentelt férfiak vagy nők voltak, akik fogadalmat tettek arra, hogy egy meghatározott időre a szokásostól eltérő módon szolgálnak Istennek, alávetve magukat bizonyos szabályoknak – nem fogyasztottak semmit, ami szőlőből készült, nem érintettek halottat és nem érhette őket borotva. A fogadalmi idő leteltével áldozatot mutattak be, és levágott hajukat elégették az oltáron. A törvény a meghatározott időre szóló názírfogadalmat szabályozta. Sámsonról és Sámuelről olvashatjuk azt, hogy őket teljes életükre szentelték az Úrnak názírként a szülők.

Sámuel már fiatalon viseli a papi öltözéket, az **efódot**. Eredetileg Izráel vallási vezetőjének, a főpapnak a ruhája volt az efód és a hosen, ami aranyból, kék és piros bíborból, karmazsin- és lenfonalból készített szőttes volt. Az, hogy megkapta ezt a megtisztelő ruhadarabot, kiválasztottságára, tisztaságára utal.⁶

4. Teológiai mondanivaló és életkérdések

4.1 A család Isten ajándéka

Az izráeliek a gyermekáldást Isten legnagyobb ajándékának tartották, amelyben Isten életadó szeretete és hűsége nyilvánul meg. Amikor egy asszony **anyává lett**, megnövekedett a becsülete a családban, férje is jobban ragaszkodott hozzá, fiúgyermek esetén még inkább. A törvény szerint az anyát ugyanúgy kellett tisztelni, mint az apát, ennek megszegése súlyos vétség volt. Az anya a gyermeket hosszú ideig, 2-3 évig szoptatta. Gyakran az anya adta a nevet a gyermeknek, később a névadás egybeesett a 8. napi körülmetéléssel. Az első életévekben a gyermek az anya oltalma alatt állt, később a fiúgyermek nevelését az apa vette át, akinek feladata volt Isten szabadító tetteit elbeszélni a gyermekeinek. A gyermek az apa tulajdonának számított, eladhatta, el is ítéltette, bár a közösség vénei felülbírálhatták, ha súlyos ítéletről volt szó. Az elsőszülötteket az Úr tulajdonának tekintették, a szent helyre vitték és 5 ezüstsekelért megváltották a törvény szerint (4Mózes 18,15-16). Az ószövetségi korban a gyermek a nagycsalád védelmében nőtt fel, ahol gondoskodtak testi-lelki neveléséről és jólétéről. A család elszegényedése vagy hadifogsága esetén ki volt szolgáltatva a rabszolgaságnak.⁷

⁶ Bartha: *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 533–534.

⁷ Uo.: 535.

A nagycsalád Isten különleges ajándéka a Szentírásban. A szaporodás Istentől kapott feladat. A termékenységet Isten áldásának, a magtalanságot, gyermektelenséget Isten büntetésének, ítéletének tekintették, a **meddőség** nagy szégyen volt. Azonban a termékenység és a meddőség Isten hatalmában van, olykor nem ítélet, hanem a nagyobb kegyelem jele. Kiemelkedő személyek, Izráel három ősanja is meddő volt, később kapott gyermeket Sára, Rebeka, Ráhel, ilyen példa az Annáé, ide sorolható Sámsonnak és Keresztelő Jánosnak az édesanyja is. Anna éneke (1Sám 2) és a Zsoltárok könyve is beszél arról, hogy Istennek hatalma van a meddőket termékennyé, a termékenyeket meddőkké tenni: „Megengedi, hogy a meddő úgy lakják a házban, mint fiaknak boldog édesanyja. (Zsoltárok 113,9)⁸

Az **anya szeretete és szerepe** több bibliai történetben is hangsúlyos, gondoljunk csak Annán kívül Mózes édesanyjára (2Mózes 2)! Isten szeretetét is az anyai szeretethez hasonlítja a Szentírás: „Megfeledkezik-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? De ha ő meg is feledkeznék, én akkor sem feledkezem meg rólad!” (Ézsaiás 49,15)⁹

4.2 Isten kijelentése

A kijelentés vagy kinyilatkoztatás Isten beszéde, közlése önmagáról, vagy teremtményeiről, az emberről, minden olyan vonatkozásban, amit az ember nem érzékelhet, nem ismerhet meg – pl. az élet értelme, az ember megváltása, a jövő kérdéseiben. Isten, Aki kezében tartja a jövőt, az ember számára láthatatlan és felfoghatatlan. Az egész Biblia tanúskodik arról, hogy Isten kijelentést ad. Ez az ember számára öröm és kötelezettség egyaránt.

Isten szól a teremtésben, a gondviselésben, ám az ember hiába keresi, sehogyan nem találja Istent. Ő viszont megtalálja az embert – kijelenti magát neki. Isten kezdettől fogva kijelentette akaratát az embernek: az Édenkertben, a kiválasztott Ábrahámnak, Mózes népének a szövetség keretében. Amit Isten megkíván az embertől, az a törvényben fogalmazódott meg.

A bibliai kijelentés jelentős része történeti kijelentés, történetekben beszél Istenről és arról, hogyan vezette népét. A történelemből azt mondja el, ami tanulságul szolgál, amiből kitűnik Isten cselekvésének oka és célja. A kijelentés meghallásához gyakran látomás kell. A kiválasztott személy, a próféta hallja Isten mondását, biztatását vagy intését konkrét dolgokban is, és azt adja tovább, amit hallott, látott, amit Isten mutatott neki. Akkor volt próféta, ha Isten kijelentette magát valakinek – ezért örül a nép Sámuel személyének is.

Az isteni kijelentés Jézus Krisztus személyével éri el a csúcspontját. Ő a láthatatlan Isten képe, annál többet, mint általa, nem tudhatunk meg Istenről. Az ember számára felfoghatatlan válik láthatóvá az Ő személyében. Jézus arra kötelezi a tanítványait, hogy adják tovább, amit láttak és hallottak. Szükségessé vált az írásos rögzítés, akárcsak az Ószövetség esetében. Így a kijelentés a Szentírásban áll előttünk.

A kijelentés története szerint a kijelentés akkor fejeződik be, amikor majd Isten örök országában színről színre látunk. Addig nem mindent tudhatunk pontosan, de bizalommal, nyitottsággal kereshetjük Isten szavát. A kijelentés egész történetén végigvonul, hogy azt lehet figyelmen kívül hagyni vagy hittel elfogadni. Ez az embertől választ, figyelmet, alázatot követel.¹⁰

4.3 Istennel való találkozás – istentisztelet és imádság

Az Isten kijelentésére adott válasz a hit gyakorlásában, az istentiszteletben, az imádságban, és a mindennapok tetteiben és szavaiban fogalmazódik meg.

Az istentiszteletben Isten és ember találkozása történik meg méltó formában és tartalommal. Az ószövetségi Isten-ismeretet és az istentiszteletet is meghatározta a Tízparancsolat két alapvető

⁸ Uo.: 168.

⁹ Uo.: 92–93.

¹⁰ Uo.: 45–48.

elvárása, az egyistenhit és a képnélküliség. Ezt kellett Izráelnek képviselnie az őt körülvevő, pogány templomokban és bálványoszobrokban gazdag, császároknak áldozó világban. Az istentisztelet betű szerinti értelemben Isten szolgálatát jelenti, Akit hódolat, féltő tisztelet illet meg. Jó rendjéhez hozzá tartoztak a szent helyek, szent idők, szent személyek, szent cselekmények és szent igék, szövegek.

A szent hely a profán világtól Istennek elkülönített hely. Az ÓSZ szerint a templom Isten háza. Nem a gyülekezet befogadására szolgált, hanem a papok végezték benne az előírt áldozatokat. A nép az udvaron szemlélhette a nagy oltáron bemutatott áldozatokat. A szent időt, az ünnepek rendjét a mezőgazdasági események határozták meg. Ezeknek megfelelően évi három zarándokün- nep volt, amikor eljártak áldozni és imádkozni valamelyik közeli szentélybe, később pedig Jeruzsá- lembe. Hetente ismétlődő ünnep a szombat, a hét utolsó, pihenéssel töltendő napja. A papi szolgálatra kijelölt szent személyek Áron és fiai, majd a tőlük származó Lévi törzsének tagjai, a lévíták voltak. A papi tiszt tehát öröklődött, nem szabadon választható hivatás volt. Az áldozó papok a pontos elő- írásokat betartva mutatták be az áldozatot, hogy közbenjárva az emberek és Isten között, bocsánatot szerezzenek a nép számára.

Az ószövetségi istentisztelet középpontjában az áldozat-bemutató, a bűn-átruházás állt. Ám az is kiderül az Írásból, hogy Isten előtt az a kedves áldozat, amely mögött őszinte odaszánás, bűnbánat vagy hála áll. Az újszövetségi istentisztelet már Jézus egyetlen, tökéletes áldozatára tekint, állatok áldozása nem történik. Az apostolok feladata a bizonyoságtétel, a szent cselekmények az úrvacsora és a keresztség lesznek.

Az ünnepi szövegek között szerepelt az ünnepek eredetének története, a Zsoltárok imádságai, a pap tanítása, ill. elbocsátó áldása az imádkozó embernek – mint ahogyan történetünkben Éli pap elbocsátja Annát.¹¹

Sámuel születésének története elénk tárja az Istennel való kapcsolat gyakorlásának erejét, jelentő- ségét. A szokásos áldozatok bemutatása, a fogadalom, a szent hely felkeresése olyan hitből fakadó cselekedetek Elkána és családja számára, amelyek keretezik életüket, alapot, rendet adnak annak. Anna szomorú szívvel jött Isten elé, s békességgel távozott. Ez az istentisztelet áldása. Az itt kapott öröm az Isten iránti bizalomból, a vele való találkozásból fakad.

Ahogy az Igén keresztül Isten szól az emberhez, az imádságban az ember beszél Istenhez. A Biblia arról tanít, hogy az ember Isten elé állhat, elmondhatja hálaadását, könyörgését a meg- hallgatás reményében, hittel várva Isten válaszát. Az istentisztelet kötött, liturgikus imái mellett az imádság lehet egy ember spontán megnyilatkozása, sóhaja is.¹²

Annának két imádságát olvashatjuk a történetben. Az első imában a gyermekért könyörög. A panaszkodó imádság általában hangos szóval történt, Anna pedig csak némán tárta fel fájdalmát Isten előtt. Ez keltette Éliben a részegség gyanúját, amely a kánaáni pogány kultuszokra jellemző gyakorlat volt.

A második imádságban Anna örömmel ad hálát a megtapasztalt áldásért, amikor a gyermekkel visszajön és teljesíti fogadalmát. Hálaadó énekkel, zsoltárral magasztalja az Urat. Hirdeti, hogy a legkilátástalanabb helyzetből is van szabadulás. Isten mindenható és meghallgat, az ember válasza pedig az alázat, az imádság, a hálaadás, a magasztalás lehet. Egyéni élete mellett Isten üdvözítő ter- vére is rámutat imája, hasonlóan Mária énekéhez Gábiel angyal látogatása után. Ezért „ószövetségi Magnificat”-nak is nevezik Anna hálaimáját.¹³

4.4 Kiválasztottság, elhívás

Sámuel születésének különleges története, a felajánlásához kapcsolódó fogadalom és az Istennel való találkozásának eseménye is az ő **kiválasztottságáról** beszél. Egy olyan élet bevezetésének törté- nete, amely teljes egészében Isten szolgálatában telik el.

¹¹ Uo.: 687–690.

¹² Uo.: 644.

¹³ Bartha: *Jubileumi Kommentár*, 324.

Az **elhívás** az az esemény, amelynek során Isten kiválaszt valakit, és megbíz valamilyen feladattal, szolgálattal. Érdekes, hogy Sámuel apja, Elkána Lévi törzsből származott, az Isten szolgálatára szentelt törzsből. Ám Sámuel szolgálatba lépésénél ez nem válik hangsúlyossá, mert személyes próféta elhívás alapján tölti be tisztét.¹⁴Sámuel nevén szólítja Isten, amikor az első rá bízott üzenetet kijelenti. A történet részletes leírása a próféta elhívást hangsúlyozza. Arról olvasunk, hogy abban az időben igen ritka volt Isten kijelentése, ezért azt drágának, értékesnek tartották.¹⁵

A **próféta** az Istentől kapott kijelentés továbbadója, feladata mindig az Úr aktuális akaratának meghirdetése. Isten a prófétát megszólítja, közli vele akaratát. A prófeta nem a saját véleményét hangoztatja, ellentétben a hamis prófétákkal. Az 1Sámuel 3,1 arra utal, hogy a próféták hiánya csapásnak számít, így mindenki számára nagy öröm Sámuel elhívása. Sámuel Izráel bírása és prófétája. A bírák sorában az utolsó, a próféták között az első, aki után folyamatosan voltak próféták Izráelben.¹⁶

A Sámuel elhívásának történetében szereplő mondat – „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád” – az Isten kijelentésére és elhívására adandó helyes válasz, a figyelmes, hallásra kész állapotra utal. (Érdekes az 1Sámuel 3,19 kétféle fordítása: Az új fordításban (2014) Isten határozott, megbízható cselekvésére esik a hangsúly – „Sámuel felnövekedett. Az ÚR pedig vele volt, és igéiből semmit sem hagyott beteljesületlenül”. A Károli fordításban pedig az Ige emberi megbecsülésére – „Sámuel pedig fölnevekedék, és az Úr vala ő vele, és semmit az ő igéiből a földre nem hagy vala esni.”.)

4.5 Hogyan szól az Ige hozzánk? Milyen üzenetet rejt számunkra?

A bibliai történet háttérét, teológiai mondanivalóját megismerve el kell gondolkodnunk azon, vajon milyen életkérdésekben szólít meg bennünket ma mindez. Egészen személyesen milyen üzenetet hordoz számunkra? Érdemes elgondolkodni a következő kérdéseken:

Hogyan képezed el Anna lelkiállapotát?

Gondold át: Milyen nehéz helyzetben imádkoztál?

Otthon vagy-e valamelyik templomban?

Mit jelent a gyülekezeti szolgálat számodra?

Hogyan tudsz Istenre figyelni? Hogyan szól Ő hozzád?

A következő táblázat segít abban, hogy áttekintsük, milyen életkérdéseket vetnek fel a Sámuel történetéből kiemelkedő teológiai hangsúlyok, majd tovább gondoljuk, hogyan kapcsolódhatunk a kisgyermek világához.

¹⁴ Bartha: *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 354.

¹⁵ Bartha: *Jubileumi Kommentár*, 326.

¹⁶ Bartha: *Keresztyén Bibliai Lexikon*, 460.

	Teológiai hangsúlyok	Életkérdések a felnőtt szemével	Valláspedagógiai szempontok: kapcsolódás a kisgyermekhez (3–6 év)
1.	A család Isten ajándéka	Családunk, és a ránk bízott családok, gyermekek élete Isten ajándéka. Az ő oltalma alatt állunk a gyermekekkel együtt. Mind a szülői szerep, mind a gyermektelenség megélése Isten színe előtt lehetséges a maga teljességében.	Biztonságban a családban Ajándék vagy! Isten mindenütt veled van! Családi vallásos szocializáció
2.	Isten kijelentése Isten megkeresi az embert és szól hozzá, közli vele szándékát, akaratát	Hogyan szól Isten hozzánk? Mi hogyan keressük és ismerjük fel az ő szavát? Fontos a bibliolvasás szerepe, a törekvés Isten szavának megértésére.	Intuitív-projektív hit A szülő-formájú istenkép gazdagodása és formálódása a bibliai történetek megismerésével
3.	Istennel való találkozás: istentisztelet és imádság	Az Istennel való találkozás minősített alkalmai ma is az istentisztelet és az imádság. Igehallgatásunk, Istenre figyelésünk, a közösség gyakorlása és az őszinte imádság hitünk alapjai.	A gyermek és az istentisztelet élménye Az imádságra nevelés jelentősége, módja
4.	Kiválasztottság, elhívás	Istennek terve van az egész világgal, benne a mi életünkkel is. Kiválasztott valamilyen feladatra, szolgálatra a családban, az óvodában, az egyház közösségében.	Isten ismer téged és megszólít! Énfejlődés és önértékelés – bátorító, következetes megerősítés

II. VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK – KAPCSOLÓDÁS A 3-6 ÉVES GYERMEK VILÁGÁHOZ

1. A 3-6 éves gyermekek hitének általános jellemzői

1.1 Intuitív – projektív hit

Az óvodáskorú gyermek hitét Fowler intuitív-projektív hitnek nevezi. A kisgyermekekre jellemző, hogy gyermeki, természetes hitük képzelőerővel teljes, utánzó jellegű. Egyrészt a gyermek saját benső világából táplálkozó elképzelések, másrészt a családban megélt, tapasztalt alapján Istenre és a transzszendens világra vonatkozó kivetítések alkotják.¹⁷ A gyermek azonosul azokkal a gondolkodásbeli mintákkal, amelyek a hozzá legközelebb álló felnőttek hitvilágát jellemzik, megismerkedik a kapcsolódó tabukkal, szabályokkal.¹⁸

A fantázia, a képzelőerő a gyermekben és a körülötte lévő feszültségeket és félelmeket segít leképezni és feldolgozni. A felnőttek feladata építő irányba terelni a gyermek kutakodását történetekkel és szimbólumokkal. Ehhez elfogadó környezet szükséges, ahol a gyermek kifejezheti magát verbálisan és nonverbálisan is. Egy ilyen közegben fogadja nyitottan a korrekciót, a benne lévő képek újraformálását.¹⁹

¹⁷ Kovács Barbara Luca – Mátrai Marianna: Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 117.

¹⁸ Fodorné Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996., 38.

¹⁹ Kovács – Mátrai: Óvodáskorú gyermekek katekézise ..., 117.

1.2 Az istenkép fejlődése

A gyermek vallásosságának gyökereit a születést követő összetartozás, egybefonódás tapasztalatában látják a lélektani megfontolások. Az ősbizalom, az anya-gyermek kapcsolat, az elrejtettség-érzés, az anya mindenhatósága, az anya arca, amelyben önmagára ismer és az odafordulást és elfordulást jeleníti meg számára – ezek az istenkép első, később is megjelenő elemei.

A gyermek istenképébe aztán mindkét szülő vonásai beleolvadnak. Ám nem a szülőkről alkotott kép változik át istenképpé, hanem inkább a szülőkhöz és Istenhez is kötődő „feltétlen szeretet” és „legfőbb tekintély” képe mutatkozik meg az istenképben.²⁰ A kisgyermekkor vallására jellemző tehát a „szülő formájú” istenkép, melyben Isten jóságos Atya, férfierővel felruházva. Az antropomorf-analógiás gondolkodásnak megfelelően az emberi tulajdonságokat Istenre vetítik át, és a szüleikre is az isteni tulajdonságokat tartják érvényesnek. (pl. a szülő örök életű)²¹

Tovább árnyalja az istenképet a szülővel való azonosulás folyamatában a szülői parancsok és tilások beépülése, a felettes én kialakulásával, ami az erkölcsi cselekvés alapjává válik, majd elérkezik a tudatos különbségtétel a szülőképpel és az istenkép között.²² A tapasztalatok gazdagodásával beleolvad az istenképbe mind az otthonlét, mind az elhagyatottság érzése, pozitív és negatív tapasztalatok is keverednek, összesűrűsödik az, ami gazdagítja, előre viszi és az, ami rémiszti az embert.²³

A belső feszültségek, a félelem feldolgozásában előre viszi a gyermeket a bibliai történetekre való elmélyült odafigyelés. A történet hallgatása közben intenzív tanulás zajlik, belső képalkotás, azonosulás a szereplőkkel. A nagy kérdésekkel foglalkozó élethelyzetek, konfliktusok azon a síkon kerülnek elő, amelyen a kisgyermek ezekkel foglalkozni tud. A történet segítségével formátlan érzések, lelki, erkölcsi tartalmak nyernek formát. Ezek a megküzdésre, a félelem leküzdésére serkentik a gyermeket. Ezekből a történetekből bontakozik ki, formálódik tovább az istenkép – kicsoda és milyen az Isten. A Biblia nagy történetei bátorságot, bizalmat adnak a gyermeknek arra nézve, hogy Isten jó, az élet szép, Isten nehéz helyzetben sem hagy el, lehet benne reménykedni. A történetekben gyökerezhet a kisgyermek identitástudata is: ő Isten teremtménye, Isten szeretetből alkotta – ez a tudat bátorságot, reményt ad.²⁴

2. A Sámuel történetéhez kapcsolódó valláspedagógiai szempontok

Sámuel története több ponton is segít abban, hogy az óvodáskorú gyermek hitének sajátosságait figyelembe véve, az ő világához kapcsolódjunk, hitbeli fejlődése, istenképe gazdagodásához hozzájáruljunk. Nézzük meg közelebbről, mit is jelent ez!

2.1 Biztonságérzet a családban – „Ajándékként érkeztem!”

Sámuel születésének története egy érzelmekben, vágyakban gazdag világba visz minket. Egészen személyes kérést fogalmaz meg az anya imája, amikor gyermekért, családjáért könyörög. Közvetlenül, az érzelmek szintjén szólítja meg a gyermeket az anyai érzésekkel, és a gyermek érkezésével való szembesülés. Ebben a közegben van biztonságban a gyermek, amelyben tudhatja: „Ajándékként érkeztem!” Fontos, hogy ebben megerősítsük a gyermeket a történeten keresztül. A bensőséges szülő-gyermek kapcsolatot és a szülő tiszteletének megalapozását is segíthetjük azzal, ha a gyermek úgy gondol a szüleire, mint akik Istentől kapták a gyermeket és a gyermeknevelés lehetőségét, feladatát.

²⁰ Schweitzer, Friedrich: *Vallás és életút – Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999., 187.

²¹ Fodorné: *A katechézis kommunikációs problémái*, 38.

²² Schweitzer: *Vallás és életút*, 196.

²³ Uo.: 188.

²⁴ Kovács – Mátrai: *Óvodáskorú gyermekek katekézise...*, 118–119.

2.2 „Isten mindenütt veled van!”

Az Úrnak felajánlott Sámuel „korán bentlakásos iskolába került”. Fontos, hogy ne azt hangsúlyozzuk, hogy édesanyja otthagya őt a szentélyben, mintha magára hagyta volna őt. Az Ige is beszél Anna, mint anya támogatásáról a háttérből – látogatja, kis ruhákat készít neki, gondoskodik róla. Mutassunk rá, hogy Sámuel biztonságban van az Úr házában, akkor is, ha édesanyja már nincs mindig ott vele. Ezt az elválást minden óvodás kisgyermeknek meg kell élnie. Megerősítés az üzenet: Isten itt van és vigyáz rád, és mi is, ahogyan Éli vigyázott Sámuelre.

2.3 A család és a családi vallásos szocializáció

Sámuel egy érte imádkozó, a hit gyakorlásában aktív családban látjuk.

A gyermek számára ma is a család az a közeg, amelyben alapvető tanulási folyamatai elindulnak. Itt ismeri meg a társadalom alapvető normáit, értékeit, az őt körülvevő világ szimbólumrendszerét, és innen indul a vallásos szocializációja is. Implicit vallásos nevelésnek nevezhetjük azt a folyamatot, amelyben a gyermek már koragyermekkorától megtapasztalja, hogy biztonságban van, ő maga értékes. Az ehhez kapcsolódó élményei megalapozzák pozitív istenképét és vallási beállítódását. Ebben a folyamatban a gyermekben bizalom ébred önmaga és a világ iránt. Ha pedig mindez egy vallás szimbólumrendszerével, a család hitének gyakorlásával kapcsolódik össze, akkor explicit vallásos nevelésről is beszélhetünk. Ez kisgyermekkorban leginkább a család szokásrendszerén, a családi rituálékon keresztül valósul meg. A rituálék jó eszközök arra, hogy generációk adják át egymásnak értékeiket, céljaikat, viselkedési mintáikat. A gyermek itt a vallás tartalmi és formai dimenziójával is találkozik. Az ismétlés biztonságot ad számára, és hordozza a tanulás és az azonosulás lehetőségét.

A nagyszülők és a szülők génjeik mellett olyan világnézetet is „örökítenek”, amelyre a következő generáció saját életről, világról alkotott képét építheti. A 21. század elején azt tapasztaljuk, hogy a családok nagyfokú heterogenitása – a családszerkezet, a vallási hovatartozás, a vallási kérdésekről való gondolkodás elbizonytalanodása – tradícióteréshez vezetett már a jelenlegi nagyszülők korosztályában is. A különböző háttérből érkező fiatal párnak magának kell kialakítania életét, vallási kérdésekben is, s így a mai szülők és gyermekek sok esetben egyfajta „vallási hontalanságban” nőnek fel. Meghatározó segítség lehet a gyülekezet, az egyházi intézmény, a pedagógus támogatása, jelenléte a család életében, olyan közegként, ahol lehet kérdezni, tapasztalatokat megosztani, utakat keresni a saját, megélhető családi rítusok kialakítására.²⁵

2.4 Éntudat, énefejlődés, önértékelés – „Isten ismer téged és megszólít!”

Sámuel prófétai elhívásában a néven szólítás a személyes kiválasztottságra utal, annak többszöri, játékos megismétlése pedig olyan irodalmi eszköz, ami még hangsúlyosabbá teszi azt. Az üzenet – Isten név szerint ismer, megszólít és kiválaszt egy fontos feladatra – mélyen érintheti a kisgyermeket, aki egyre előrébb jut az éntudat formálódásában.

A születéstől a kisgyermekkor felé haladva, az anya-gyermek szimbiózisból kilépve az egészségesen fejlődő gyermek lassan önálló személyiséggé fejlődik. Az énefejlődés során a két-három éves gyermeknek kialakul a belső képe a külvilágról, az érzelmi tárgyállandóság képességével akkor is bízik már édesanyjában, ha nem látja, tud várni rá, és önmagát különállónak éli meg.²⁶ Kialakul éntudata, tudatosul benne, hogy ő egy individuum. Kialakítja saját attitűdjét, cselekvéseinek formáját. Kialakul a testsémája – megérti, hogy a testrészei hozzá tartoznak, mozgását kontrollálja.²⁷

²⁵ Kodácsy-Simon Eszter – Szabóné László Lilla: Kisgyermek a családban, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 87–90.

²⁶ Szabóné László Lilla: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében – PhD értekezés*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Doktori Iskola, Budapest, 2015, http://corvina.kre.hu:8080/phd/Szabone_Laszlo_Lilla_Gyermek-teologia.pdf, 112, (Letöltés: 2021. október 7.)

²⁷ Murányi-Kovács Endréné – Kabainé Huszka Antónia: *A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988, 60.

Döntő szerepe van az éntudat kialakulásában az interperszonális kapcsolatoknak. Két éves kor után a verbális kommunikáció kialakulásával kiszélesedik a gyermek kapcsolatköre. Erőteljessé válik az utánzás, a gyermek beépíti a mintákat a magatartásába. A harmadik év elején már nemcsak átvesz énmintákat, hanem hatalmat is kíván gyakorolni mások fölött. Az én tudatossá válik, beszédmódja egyes szám első személyű lesz.²⁸

A gyermek önértékelésében, abban, hogy mennyire bízik magában, nagy szerepet játszik közvetlen környezete. Következetes elvárásokra van szükség ahhoz, hogy a gyermek magabiztossá válhasson döntéseiben. A kiszámíthatatlan elvárások és a túlszabályozás is oda vezet, hogy a gyermek bizonytalanná válik, önbecsülése csökken, a megnyirbált öntudat szégyenérzetet hoz.²⁹

A gyermek a világ felfedezésére indul, kíváncsiság, fáradhatatlanság jellemzi. Egyre inkább helyet igényel magának a világban – a térben és mások szívében is. A 4-6 éves kort Erikson „tolakodó kornak” nevezi, mert a gyermek kérdéseivel ostromolja környezetét. Az autonómia egészséges növekedéséhez fegyelemre és toleranciára egyaránt szükségük van, az elengedés és megtartás egyensúlyának keresése közben formálódik ki az akarat.³⁰

Részünkről a személyes figyelem, a bátorítás és a következetesség az, amire a gyermeknek szüksége van, és amivel egy olyan Istenről tanúskodunk számára, Aki őt ismeri, szereti gyermekként, Akinek a gyermekek, a fiatalok is szolgálhatnak, nemcsak a felnőttek.

2.5 Az istentisztelet, a liturgia szerepe – az Istenhez tartozás mint élmény

A hit gyakorlásának formái többféleképpen lehetnek jelen egyházi óvodáink életében. Ideális esetben a családi vallásos nevelés kiegészítése lenne az óvodai hitéleti nevelés, a valóságban azonban igen különböző háttérből érkező gyermekekkel találkozunk. Nem ritkán az első élményeik az imádsággal, bibliai történetekkel kapcsolatosan az óvodához kötődnek.

A hittanoktatás az óvodás gyermek életében még nem iskolai értelemben vett tanítás, sokkal inkább egyfajta hitre vezetés. Ennek célja Isten szeretetének, a Hozzá tartozásnak, a közösségi érzésnek a megtapasztalása. A gyermek benyomásokon keresztül érzékeli mindezt, s közben megismerkedik a keresztyén értékrenddel és hagyománnyal. Az egyházi óvodákban a nevelési programba beépített hittan foglalkozás, áhítat segíti a harmonikus lelki fejlődést, a bibliai történetek, énekek, imádságok, ünnepek, szokások, rítusok segítségével biztonságos érzelmi légkör kialakítására, a hittanoktató, ill. az óvodapedagógus személyén keresztül az Isten iránti gyermeki bizalom kiépítésére nyílik lehetőség.³¹

Hogyan lehet ma jelen a kisgyermek a templomban? Sámuel megtanulja a templomi szolgálatot, otthon van a templomban. Keresni kell az alkalmat arra, hogy a mi gyermekeinknek se legyen idegen hely az Isten háza, hiszen nagyon sokat kapnak az istentiszteleten való részvétellel. Míg a felnőttek számára külön feladat, hogy az istentiszteletre lelkileg megérkezzenek, addig az óvodások számára adott a kíváncsiság, az alkalom titokzatossága. Érdekes számukra a lelkész öltözéke, a liturgia énekei, szimbólumai, sok-sok felfedezni valót találnak. Egy egyszerű, rövid, ünnepélyes alkalom, amely hatással van minden érzékszervükre, közvetíti Krisztus szeretetét felénk. A felnőttek és gyermekek együttes részvételével egy közös ünnepé válik az istentisztelet.³²

Az istentiszteleten résztvevőként átéljük az ünnepet, a feltámadottal való találkozás élményét, az elfogadottságot és a közösség ajándékát. Fontos a gyermek számára, hogy ne csak külön gyermek-alkalmakon vehessen részt, hanem a felnőttekkel, a szüleivel együtt átélhesse mindezt. A spirituális fejlődést segíti, ha a gyermek a szüleivel együtt tölt minőségi időt Isten jelenlétében, és így

²⁸ Murány-Kovács – Kabainé: *A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája*, 61.

²⁹ Fodorné: *A katechézis kommunikációs problémái*, 35.

³⁰ Uo.: 35–36.

³¹ Kovács – Mátrai: *Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban*, 135.

³² Uo.: 136–137.

az érzékelés, a tapasztalat szintjén találkozunk azzal, mit jelent keresztyénnek lenni. Erre alkalmas a családi istentisztelet több generáció közös felkészülésével, aktív részvállalásával.³³

A közös éneklés és a zene fontos eszköz a kisgyermek rítusban való részvételében. Ebben az életkorban már részt tud venni zenés foglalkozásokon, formálódik az éneklés és a ritmusérzék. Örömet leli a mondókaszerű ismétlésben, a ritmust kísérő hangszeres játékban, a mutogatással kísérhető, egyszerű énekekben. Az ének és a zene a kapcsolatteremtés egyetemes eszköze, amely különbségeket is áthidalva mindenkit megérinthet.³⁴

2.6 Az imádság átélése, jelentősége – Az imádságra nevelés

Az imádság olyan ajándék és erőforrás, amelyet úgy adhatunk át leginkább, ha magunk is imádkozunk a gyermekkel. Sajnos a legtöbb gyermek nem tanul meg imádkozni a szülői házban, így még nagyobb a felelősségünk abban, hogy továbbadjuk-e ezt a kincset. Török István így beszél arról, hogy mire nevel az imádság:

„Az imádság az a lelki vigyázzállás, amelyben magatartásunk tisztul, vétkek megbánására, mulasztások jóvátételére, alázatra, türelemre, megbocsátásra, bizalomra nevelődünk, felebaráti segítségre alkalmassá válunk, vagyis amelyben Isten akarata formát ölt bennünk. A magunk revíziója megy végbe az imádkozásban.”³⁵

Több célkitűzésünk lehet, amikor kisgyermekeket imádkozni tanítunk: az imádkozás iránti lelki igény és készség kifejlesztése, a lelki élet gyakorlásához szükséges szokás elsajátítása, és az imádkozás külső jegyeinek begyakorlása.

Élményszerű lehetőségeket biztosítva meg kell tanítanunk a kisgyermekeket a csendben létre. A kisgyermeknek időre, lassú tempóra van szüksége az élmények feldolgozásához. Elfogadó, szeretetteljes környezetben, a védettség légkörében élheti át Isten közelségét. Annak az Istennek a közelségéről szerezhet tapasztalatot, Aki soha nem küldi el őt, időhiányra hivatkozva. Sokat jelent számára már egyáltalán az offline kommunikáció, a személyes beszéd, a szemtől szemben találkozás is. A gyermeknek azt kell megtapasztalnia, hogy a felnőtt teljes figyelmével jelen van. Ennek a kölcsönös értő figyelemnek az élménye és a megtanulása vezet ahhoz a tapasztalathoz, hogy Isten jelen van, figyel rá, amikor imádkozik.

Nagyon fontos szerepet töltenek be a kötött szövegű imádságok, amelyeket a rítus részeként mondunk el, pl. az áhítat elején, végén, étkezéskor. Ilyen a Miatyánk vagy a hagyományos reggeli-esti imádságok. Ezek az imák a közösség megélésének, az identitástudat fejlesztésének, a közösségbe tartozás megtanításának eszközei. Különösen fontos a kisgyermek életében az esti imádság. Az oltalomkérés és a napra való közös visszatekintés az Isten szeretetébe való elrejtettség békéjét adja számára. A kötött imádságok mellett segítenünk kell a gyermekeket abban is, hogy élményeiket, kéréseiket, aggodalmaikat saját szavakkal mondják el az imádságban.

Segíti az óvodás gyermek imádságra nevelését a rácsodálkozás képessége. Ehhez kapcsolódva segíthetünk megtalálni az imádság szavait, amikor a felfedezett szépségek mögött rámutatunk a Teremtőre, vagy a közösen átélteket megköszönjük Istennek. Ezzel alapot adunk egy olyan világlátáshoz, amely számol a láthatón túl Isten jelenlétével, és egy olyan istenképhez, amely a szerető és ajándékozó Istent ragadja meg.

A hálaimák mellett helye van a kérő és vész helyzetben elmondott imádságnak is. Jó, ha érzi a gyermek, hogy mindig bizalommal fordulhat Istenhez. Ám nem engedhetjük, hogy az imák csak erre korlátozódjanak, mert a gyermek könnyen azonosítja az imádságot egyfajta kívánságlistával, ami pedig sokkal több annál.³⁶

³³ Uo.: 132–133.

³⁴ Uo.: 131.

³⁵ Török István: *Dogmatika*, Free University Press, Amsterdam, 1985., 239.

³⁶ Kovács – Mátrai: Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban, 123–129.

Figyelembe kell vennünk, hogy az imádság felfogását is meghatározza a gyermek mágikus gondolkodása. Úgy gondolja, minden mindenre hat, s a külső körülmények megtartása esetén elvárhatja Istentől, hogy neki közvetlenül válaszoljon és kívánságai szerint alakítsa a világot. Ez a gondolkodás az óvodás korban természetes. Fontos azonban, hogy anélkül, hogy folyton helyreigazítanánk a gyermeket ebben, mi hangsúlyozzuk: Isten jó, jót akar nekünk. Ha a mágikus imádság-felfogás nem szorul vissza az idő múlásával, akkor a gyermeket megrázó csalódások érik és felhagy az imádkozással.³⁷ Segíthetünk azzal, hogy bővítve az ima tartalmát, erőt kérünk a megküzdéshez, segítő embereket a passzív várakozás helyett.

Ahogy Jézus elsősorban saját példáján keresztül tanított imádkozni, a pedagógus is a saját imádságával nevel a legtöbbet. A tény, hogy ő megszólítja Istent, az ima atmoszférája, szempontjai, témái mind nevelnek az imádkozásra. Ez az emberi tényező a személyes példa, a forrás pedig a Szentlélek ajándéka, igazán Ő nyitja meg az ajkunkat az imára. A kisgyermeknek ez sokkal könnyebben megy, mint a felnőtteknek, mert számukra ez természetes beszélgetés Istennel, a Vele való kapcsolatot a mi példánkat látva sokkal természetesebbnek veszik, mint a hitben éppen elinduló felnőttek.

Az imádság fontos változásokat idézhet elő a gyermekben. Aki imádkozik és a mennyei kommunikál, az másként kommunikál a földdel is. Az imádkozó ember szerényen erős lesz, mert Isten kontrollja alá helyezve magát, jobban látja határait és lehetőségeit. Az imádkozó gyermek Istennek hálás azért, amije van, és ez tartást és nyugalmat ad neki. Az imádkozó gyermek megtanulja, hogy Isten szavainkat, tetteinket is látja, így igazmondó, őszinte és megbízható lesz. Másokért imádkozva érzékenyebbé válik mások problémáira. Bár a kisgyermek gondolkodása énközpontú, hívhatjuk közbenjáró imádságra is, azokért, akiket szeret, akik segítségre szorulnak. Ha pedig felszabadultan, helyreigazítások nélkül gyakorolhatja az imádságot, akkor ezzel beszélni is tanul, egyéni nyelvezete is formálódik.

A gyermekek szüleikkel vagy nevelőikkel együtt imádkozva meglátják, hogy számukra fontos emberek helyet adnak Istennek az életükben. Csak így, a mindennapok tapasztalataival alakul ki az a hitük, hogy az imádság fontos, és az ő életükben is ajándék az Istennel töltött idő.³⁸

Felhasznált irodalom

- BARTHA, Tibor (szerk.): *Az Ószövetség népe*, DRHE Szegedi Vallásstanári Tanszéke, Szeged, 1998.
- BARTHA, Tibor (szerk.): *Jubileumi Kommentár*, MORE Zsinata, Budapest, 1981.
- BARTHA, Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.
- FODORNÉ Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.
- KODÁCSY-SIMON Eszter – SZABÓNÉ László Lilla: *Kisgyermek a családban*, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 87-115.
- KOVÁCS Barbara Luca – MÁTRAI Marianna: *Óvodáskorú gyermekek katekézise a gyülekezetben és az óvodákban*, in: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján – Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, 116-146.
- MURÁNYI-KOVÁCS Endréné – KABAINÉ Huszka Antónia: *A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.
- NÉMETH, Dávid: *Hit és nevelés – Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában*, KRE Hittudományi Kara, Budapest, 2002.

³⁷ Németh, Dávid: *Hit és nevelés – Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában*, KRE Hittudományi Kara, Budapest, 2002., 172–173.

³⁸ Fodorné: *A katechézis kommunikációs problémái*, 102–104.

- PECSUK, Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2004.
- SCHWEITZER, Friedrich: *Vallás és életút – Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.
- SZABÓNÉ László Lilla: *A gyermekteológia vizsgálata a kisgyermekes keresztyén családok életében – PhD értekezés*, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Doktori Iskola, Budapest, 2015, http://corvina.kre.hu:8080/phd/Szabone_Laszlo_Lilla_Gyermekteologia.pdf
- TÖRÖK István: *Dogmatika*, Free University Press, Amsterdam, 1985.

III.
SZEMPONTOK ÉS FELADATOK
SÁMUEL SZÜLETÉSE TÖRTÉNETÉNEK
FELDOLGOZÁSÁHOZ

Valláspedagógiai kapcsolódás a témához:

A történet fókuszja: A gyermek élete Isten ajándéka. Isten mindenütt vigyáz rá. Istennel kapcsolatban lehet a gyermek is az imádság és az istentisztelet élményén keresztül.

A kisgyermek világához a következő pontokon kapcsolódhatunk a történettel:

1. Biztonságérzet a családban – „Ajándékként érkeztem!”

Sámuel születésének története egy érzelmeiben, vágyakban gazdag világba visz minket. Egészen személyes kérést fogalmaz meg az anya imája, amikor gyermekért, családért könyörög. Az anyai érzésekkel való szembesülés, a gyermek érkezése a történetben közvetlenül, az érzelmek szintjén szólítja meg a gyermeket. Ebben a közegben van biztonságban a gyermek, amelyben tudhatja: „Ajándékként érkeztem!”. Fontos, hogy ebben megerősítsük a gyermeket a történeten keresztül. A bensőséges szülő-gyermek kapcsolatot és a szülő tiszteletének megalapozását is segíthetjük azzal, hogy a gyermek úgy gondol a szüleiére, mint akik Istentől kapták a gyermeket és a gyermeknevelés lehetőségét, feladatát.

2. „Isten mindenütt veled van!”

Az Úrnak felajánlott Sámuel „korán bentlakásos iskolába került”. Fontos, hogy ne azt hangsúlyozzuk, hogy édesanyja otthagya őt a szentélyben, mintha magára hagyta volna őt. Az Ige is beszél Anna, mint anya támogatásáról a háttérből – látogatja, kis ruhákat készít neki, gondoskodik róla. Mutassunk rá, hogy Sámuel biztonságban van az Úr házában, akkor is, ha édesanyja már nincs mindig ott vele. Ezt az elválást minden óvodás kisgyermeknek meg kell élnie. Megerősítés az üzenet: Isten itt van és vigyáz rád, és mi is, ahogyan Éli Sámuelre.

3. A család és a családi vallásos szocializáció

Sámuel egy érte imádkozó, a hit gyakorlásában aktív családban látjuk.

A gyermek számára ma is a család az a közeg, amelyben alapvető tanulási folyamatai elindulnak. Itt ismeri meg a társadalom alapvető normáit, értékeit, az őt körülvevő világ szimbólumrendszerét, és innen indul a vallásos szocializációja is. Implicit vallásos nevelésnek nevezhetjük azt a folyamatot, amelyben a gyermek már koragyermekkorától megtapasztalja, hogy biztonságban van, ő maga értékes. Az ehhez kapcsolódó élményei megalapozzák pozitív istenképét és vallási beállítódását. Ebben a folyamatban a gyermekben bizalom ébred önmaga és a világ iránt. Ha pedig mindez egy vallás szimbólumrendszerével, a család hitének gyakorlásával kapcsolódik össze, akkor explicit vallásos nevelésről is beszélhetünk. Ez kisgyermekkorban leginkább a család szokásrendszerén, a családi rituálékon keresztül valósul meg. A rituálék jó eszközök arra, hogy generációk adják át egymásnak értékeiket, céljaikat, viselkedési mintáikat. A gyermek itt a vallás tartalmi és formai dimenziójával is találkozik. Az ismétlés biztosságot ad számára, és hordozza a tanulás és az azonosulás lehetőségét.

4. Éntudat, éneklődés, önértékelés – „Isten ismer téged és megszólít!”

Sámuel prófétai elhívásában a néven szólítás a személyes kiválasztottságra utal, annak többszöri, játékos megismétlése pedig olyan irodalmi eszköz, ami még hangsúlyosabbá teszi azt. Az üzenet – Isten név szerint ismer, megszólít és kiválaszt egy fontos feladatra – mélyen érintheti a kisgyermeket, aki egyre előrébb jut az éntudat formálódásában.

5. Az istentisztelet, a liturgia szerepe – az Istenhez tartozás, mint élmény

Hogyan lehet ma jelen a kisgyermek a templomban? Sámuel megtanulja a templomi szolgálatot, otthon van a templomban. Keresni kell az alkalmat arra, hogy a mi gyermekeinknek se legyen idegen hely az Isten háza, hiszen nagyon sokat kapnak az istentiszteleten való részvétellel. Míg a felnőttek számára külön feladat, hogy az istentiszteletre lelkiileg megérkezzenek, addig az óvodások számára adott a kíváncsiság, az alkalom titokzatossága. Érdekes számukra a lelkész öltözéke, a liturgia énekei, szimbólumai, sok-sok felfedezni valót találnak. Egy egyszerű, rövid, ünnepélyes alkalom, amely hatással van minden érzékszervükre, közvetíti Krisztus szeretetét feléjük. A felnőttek és gyermekek együttes részvételével egy közös ünnepé válik az istentisztelet.

6. Az imádság átélése, jelentősége - Az imádságra nevelés

Több célkitűzésünk lehet, amikor kisgyermeket imádkozni tanítunk: az imádkozás iránti lelki igény és készség kifejlesztése, a lelki élet gyakorlásához szükséges szókinccs elsajátítása, és az imádkozás külső jegyeinek begyakorlása.

Élményszerű lehetőségeket biztosítva meg kell tanítanunk a kisgyermeket a csendben létre. A kisgyermeknek időre, lassú tempóra van szüksége az élmények feldolgozásához. Elfogadó, szeretetteljes környezetben, a védettség légkörében élheti át Isten közelségét. Annak az Istennek a közelségéről szerezhet tapasztalatot, aki soha nem küldi el őt, időhiányra hivatkozva. Sokat jelent számára már egyáltalán az offline kommunikáció, a személyes beszéd, a szemtől szemben találkozás is. A gyermeknek azt kell megtapasztalnia, hogy a felnőtt teljes figyelmével jelen van. Ennek a kölcsönös értő figyelemnek az élménye és a megtanulása vezet ahhoz a tapasztalathoz, hogy Isten jelen van, figyel rá, amikor imádkozik.

Fejlesztési lehetőségek a feladatok mentén:

A történet megértését szolgálják, illetve a rá való emlékezést segítik a **kognitív** célú feladatok: 1-5., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 23., 27., 29., 30., 31., 33., 35.

A történet átélését a képek, a szereplőkkel történő azonosulást a beszélgetés és a feladatok, a történet egy-egy etapjához való érzelmi viszonyulást az alábbi feladatok segítik: 1-5., 6-10., 20., 21., 22., 24., 25., 26., 28., 32., 33., 34.

A **feladattudatot, szabálytudatot**, kitartást, a kezdeményezést, a finommotorikát pedig a következő feladatok segíthetik: 1-5., 6-10., 12., 14., 16., 17., 18., 22., 23., 28., 29., 30., 34.

FELADAT CÍME ÉS BIBLIAI IGEHELY: SÁMUEL SZÜLETÉSE ÉS ELHÍVÁSA – 1SÁMUEL 1–3

SOR-SZÁM	FELADAT	AZ RPI DIGITÁLIS FELADAT-BANKJÁBAN MEGHATÁROZOTT FELADAT-TÍPUS ÉS NEHÉZSÉGI FOK	KÉRDÉSEK A FELADATHOZ KAPCSOLÓDÓ BESZÉLGETÉSHEZ	TEOLÓGIAI MONDANIVALÓ, BÁTORTÓ ÜZENET
	TEMATIKUS KÉPEK A TÖRTÉNETHEZ		KÉRDÉSEK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ	
1.	Anna imádkozott a szent sátorban Istenhez. Figyeljétek meg a képet!	Mi a válasz? képes átlagos	Hová ment Elkána és Anna? Miért volt szomorú Anna? Hogyan imádkozhatott Anna? Vajon mit mondott Istennek?	Istennel imádságban beszélgethetünk. Isten meghallgatja az imádságot. Te is imádkozhatsz Istenhez!
2.	Megszületett Anna és Elkána fia. Sámuelnek nevezték el. Figyeljétek meg a képet!	Mi a válasz? képes átlagos	Miért volt boldog Anna és Elkána? Hogyan nevezték el a kislíút?	A család Isten ajándéka. Te is megköszönheted Istennek a családot!
3.	Amikor Sámuel nagyobb lett, Anna elvitte őt a szent sátorba. Ott Éli pap vigyázott rá és tanította őt. Figyeljétek meg a képet!	Mi a válasz? képes átlagos	Hová vitte Anna Sámuel, amikor nagyobb lett? Ki volt Sámuel tanítója, „övbácsija”? Mire tanította meg Éli Sámuel?	Anna Isten szolgálatára nevelte Sámuel. Mi is Isten jelenlétében, az Ő szolgálatában élhetjük az életünket. Isten mindenütt veled van és vigyáz rád!
4.	Egyik éjszaka Sámuel a nevét hallotta. Azt gondolta, hogy Éli hívja őt. Háromszor is odament hozzá. Figyeljétek meg a képet!	Mi a válasz? képes átlagos	Mi történt egyik éjszaka Sámuellel? Mit gondolt, amikor hallotta, hogy valaki a nevén szólítja? Mit tett ekkor Sámuel? Hogyan válaszolt Sámuel, amikor már tudta, hogy Isten szólítja?	A templomban Istennel találkozhatunk. Te is ünnepelethsz Vasárnap a templomban! Neked is ott a helyed!
5.	Isten még sokszor szól Sámuelhez. Amikor felnőtt, próféta lett. Elmondta az embereknek, amit Istenől hallott. Figyeljétek meg a képet!	Mi a válasz? képes átlagos	Mi lett Sámuelből, amikor felnőtt? Mi volt Sámuel feladata, amikor próféta lett?	Isten bennünket is kiválaszt. Feladatot, küldetést kapunk tőle, és segítséget annak teljesítésében. Isten neked is feladatot ad. Te is elmondhatod azoknak, akiket szeretsz, hogy Isten vigyáz ráink!
6.	Anna imádkozott a sátorban Istenhez. Színezd ki a képet!	Színező átlagos	Hová ment Elkána és Anna? Miért volt szomorú Anna? Hogyan imádkozhatott Anna? Vajon mit mondott Istennek?	Istennel imádságban beszélgethetünk. Isten meghallgatja az imádságot. Te is imádkozhatsz Istenhez!

7.	Megszületett Anna és Elkána fia. Sámuelnek nevezték el. Színezd ki a képet!	Színező átlagos	Miért volt boldog Anna és Elkána? Hogyan nevezték el a kisfiút?	A család Isten ajándéka. Te is megköszönheted Istennek a családot!
8.	Amikor Sámuel nagyobb lett, Anna elvitte őt a szent sátorba. Ott Éli pap vigyázott rá és tanította őt. Színezd ki a képet!	Színező átlagos	Hová vitte Anna Sámuel, amikor nagyobb lett? Ki volt Sámuel tanítója, „óvóbácsija”? Mire tanította meg Éli Sámuel?	Anna Isten szolgálatára nevelte Sámuel. Mi is Isten jelenlétében, az Ő szolgálatában élhetjük az életünket. Isten mindenütt veled van és vigyáz rád! A templomban Istennel találkozhatunk. Te is ünnepehetsz vasárnap a templomban! Neked is ott a helyed!
9.	Egyik éjszaka Sámuel a nevét hallotta. Azt gondolta, hogy Éli hívja őt. Háromszor is odament hozzá. Színezd ki a képet!	Színező átlagos	Mi történt egyik éjszaka Sámuellel? Mit gondolt, amikor hallotta, hogy valaki a nevén szólítja? Mit tett ekkor Sámuel? Hogyan válaszolt Sámuel, amikor már tudta, hogy Isten szólítja?	Isten bennünket is kiválaszt. Feladatot, küldetést kapunk tőle, és segítséget annak teljesítésében. Isten neked is feladatot ad. Te is elmondhatod azoknak, akiket szeretsz, hogy Isten vigyáz ránk!
10.	Isten még sokszor szól Sámuelhez. Amikor felhőtt, próféta lett. Elmondta az embereknek, amit Istentől hallott. Színezd ki a képet!	Színező átlagos	Mi lett Sámuelből, amikor felhőtt? Mi volt Sámuel feladata, amikor próféta lett?	Isten bennünket is kiválaszt. Feladatot, küldetést kapunk tőle, és segítséget annak teljesítésében. Isten neked is feladatot ad. Te is elmondhatod azoknak, akiket szeretsz, hogy Isten vigyáz ránk!
FELADATOK A RÁHANGOLÓDÁSHOZ ÉS A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ				
11.	Isten adott neked szülőket, testvéreket és nagyszülőket. Mondd el, hogy melyik család hasonló legjobban a te családodra! Kik azok, akik hiányoznak a képekről? Beszélgessetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos	Melyik család hasonlít legjobban a te családodra? Kik azok, akik a te családodban vannak? Kik azok, akik hiányoznak a képekről?	A család Isten ajándéka. Te is megköszönheted Istennek a családot!
12.	Isten adott neked szülőket, testvéreket és nagyszülőket. Színezd ki azokat, akik a te családodhoz tartoznak!	Irányított színezés átlagos	Kik azok, akik a te családodban vannak? Van testvér? Hogy hívják a testvéreidet? Miben segít neked anya? Mit szoktál játszani apával?	A család Isten ajándéka. Te is megköszönheted Istennek a családot!

13.	Elkána és Anna családja szeretett templomba menni. Silióba mentek, ahol egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Vezesd Annát és családját a sátorhoz!	Labirintus átlagos	Te mikor szoktál templomba menni? Kivel találkozol a templomban? Mit láthatsz a ti templomotokban? Mi tetszik neked legjobban, a ti templomotokban? Mondd el, te és a szüleid mit szoktatok tenni a templomban!	A templomban Istennel találkozhatunk. Te is ünnepehetsz vasárnap a templomban! Neked is ott a helyed!
14.	Elkána és Anna családja szeretett templomba menni. Silióba mentek, ahol egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Melyik templomra hasonlít legjobban a ti templomotok? Azt a képet színezd ki!	Irányított színezés átlagos		
15.	Elkána és Anna családja szeretett templomba menni. Silióba mentek, ahol egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Ma a templom Isten háza. Keresd meg az 5 különbséget a képek között!	Mi a különbség? nehéz		
16.	Elkána és Anna családja szeretett templomba menni. Silióba mentek, ahol egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, hozzá imádkoztak. Ma a templom Isten háza. Keresd meg az egyforma képeket!	Keresd a páriját! átlagos		
17.	Elkána és Anna családja szeretett templomba menni. Silióba mentek, ahol egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Ma a templom Isten háza. Keresd meg és színezd ugyanolyanra az egyforma képeket!	Keresd a páriját! Irányított színezés átlagos		
18.	Elkána és felesége, Anna Silióba mennek. Ott egy nagy sátor volt a templomuk. A sátorban Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Ma a templom Isten háza. Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képeken!	Irányított színezés átlagos		
19.	Elkána és felesége, Anna Silióba mennek. Ott egy nagy sátor volt a templomuk. Szent sátornak nevezték, mert ott Istennel találkoztak, Hozzá imádkoztak. Ma a templom Isten háza. Mi minden történhet a templomban? Beszélgessetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos		

20.	Anna imádkozott a szent sátorban Istenhez. Rajzold be a buborékba, hogy mit kért Anna Istentől!	Mi a válasz? képes nehéz	Te mikor szoktál imádkozni? Milyen imádságokat tudsz elmondani? Te mit kérnél Istentől imádságban?	Istennel imádságban beszélgethetünk. Isten meghallgatja az imádságot. Te is imádkozhatsz Istenhez!
21.	Anna imádkozott a szent sátorban Istenhez. Te mikor szoktál imádkozni? Beszélgessetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos		
22.	Anna azt kérte Istentől imádságban, hogy Isten adjon neki egy gyermeket. Éli pap biztatta őt, hogy Isten meghallgatja az imáját. Anna arca nem volt többé szomorú. Rajzolj Annának az első képre szomorú, a második képre örvendező arcot!	Irányított színezés átlagos		
23.	Megszületett Anna és Elkána fia. Sámuelnek nevezték el. Kösd össze a pontokat! Ki is színezheted a képet.	Irányított színezés nehéz	Neked milyen nevet adtak a szüleid? Hogyan szólítanak téged? Van-e kistestvéred? Mit tud már csinálni a kistestvéred? Miért kell nagyon vigyázni egy kisbabára?	A gyermek Isten ajándéka. Isten küld imádkozó, gondoskodó szülőket. Ajándék vagy a szüleid és a családod számára!
24.	Megszületett Anna és Elkána fia. Isten ajándéka volt számukra a kis Sámuel. Szeretettel gondoskodtak róla. Te is ajándék vagy! Rólad kik és hogyan gondoskodnak? Kösd össze a képeket a megfelelő dominókkal!	Keresd a párját! átlagos		
25.	Anna és családja hálát adnak a szent sátorban. Megköszönik Istennek a kisfiukat, Sámuelet. Te mit köszönnél meg Istennek? Rakd ki a képet a darabokból! Beszélgessetek a képről!	Puzzle nehéz	Mit mondasz anyának, amikor ennivaiót ad neked? Te mit szoktál megköszönni Istennek imádságban? Melyik hittanos éneket szereted? Énekelj el!	Hálánkat kifejezhetjük Isten felé imádságban. Te is megköszönheted Istennek imádságban azt, aminek nagyon örülsz!
26.	Anna és családja hálát adnak a szent sátorban. Megköszönik Istennek Sámuelet. Anna örömmel énekel és imádkozik. Te mit köszönnél meg Istennek? Rajzold a virág szirmaira!	Irányított színezés nehéz		

27.	Amikor Sámuel nagyobb lett, Anna elvitte őt a szent sátorba. Ott Éli pap vigyázott rá és tanította őt. Vezesd el Annát és Sámuel Éli paphoz!	Labirintus könnyű	Mit viszel a hátzsákodban minden nap az óvodába? Mit készít el anya a nagy ovis zsákodba? Mit visztek magatokkal? Rád kik vigyáznak az óvodában? Hogy hívják a dajkanénit? Mit tanultál az óvónénitől? Mire kért már meg téged az óvónéni?	Anna Isten szolgálatára nevelte Sámuel. Mi is Isten jelenlétében, az ő szolgálataiban élhetjük az életünket. Isten mindenütt veled van és vigyáz rád!
28.	Amikor Sámuel nagyobb lett, Anna elvitte őt a szent sátorba. Ott Éli pap vigyázott rá és tanította őt. Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!	Irányított színezés könnyű		
29.	Anna kis ruhákat készített Sámuelnek. Minden évben egyre nagyobb ruhákat vitt neki. Karikázd be a legkisebb ruhát! Színezd ki a legnagyobbat!	Mi a válasz? képes könnyű		
30.	Éli megtanította Sámuelnek, mire kell vigyáznia a szent sátorban. Amikor Éli megkérte, Sámuel az asztalra tette a kenyeret, letörölgette a gyertyatartót és kinyitotta az ajtót. Színezd ki minden sorban azt a képet, amelyik különbözik a többitől!	Rajzos kakukktójas könnyű		
31.	Egyik éjszaka Sámuel a nevét hallotta. Azt gondolta, hogy Éli hívja őt. Háromszor is odament hozzá. Keresd meg a 4 különbséget a két kép között!	Mi a különbség? nehéz		
32.	Éli elmondta Sámuelnek, hogy biztosan Isten szól hozzá. Megtanította arra is, mit válaszoljon Istennek, ha újra hallja a nevét. A te nevedet is ismeri Isten. A keresztelésed azt jelenti, hogy Hozzá tartozol és szeret téged. Rajzold a jeledet a keresztelő kancsóra!	Irányított színezés, rajzolás nehéz		
33.	Sámuel figyelte Istenre és azt mondta: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád”. Te hogyan figyelhetsz Istenre? Beszélgessetek a képekről!	Mi a válasz? képes átlagos	Kik azok, akik beszélnek neked Istenről? Te kikkel imádkozol együtt? Hogy hívják a keresztzüleidet? Neked milyen feladatod van az óvodában? Milyen feladatod van otthon? Te kinek beszéltél már Istenről?	Isten bennünket is kiválaszt. Feladatot, küldetést kapunk tőle, és segítséget annak teljesítésében. Isten neked is feladatot ad. Te is elmondhatod azoknak, akiket szeretsz, hogy Isten vigyáz ránk!
34.	Sámuel figyelte Istenre és azt mondta: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád”. Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!	Mi a válasz? képes átlagos		
35.	Isten még sokszor szól Sámuelhez. Amikor felnőtt, próféta lett. Elmondta az embereknek, amit Istenől hallott. Rakd ki a képet a darabokból!	Puzzle nehéz		

IV.
FELADATOK RAJZAI

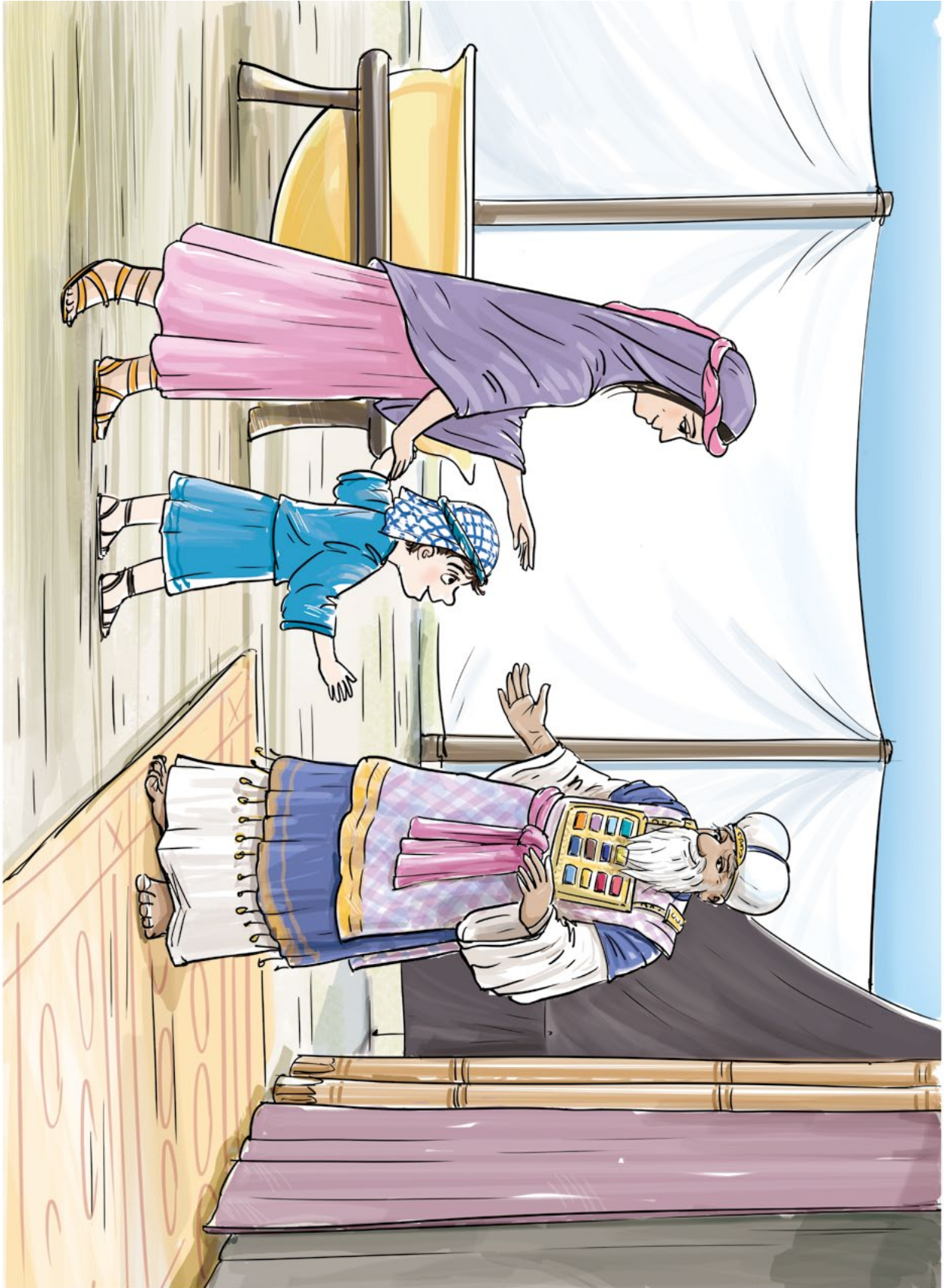
Sámuel születése – 1. feladat
Figyeljétek meg a képet!

Sámuel születése – 2. feladat
Figyeljétek meg a képet!

Sámuel születése – 3. feladat
Figyeljétek meg a képet!

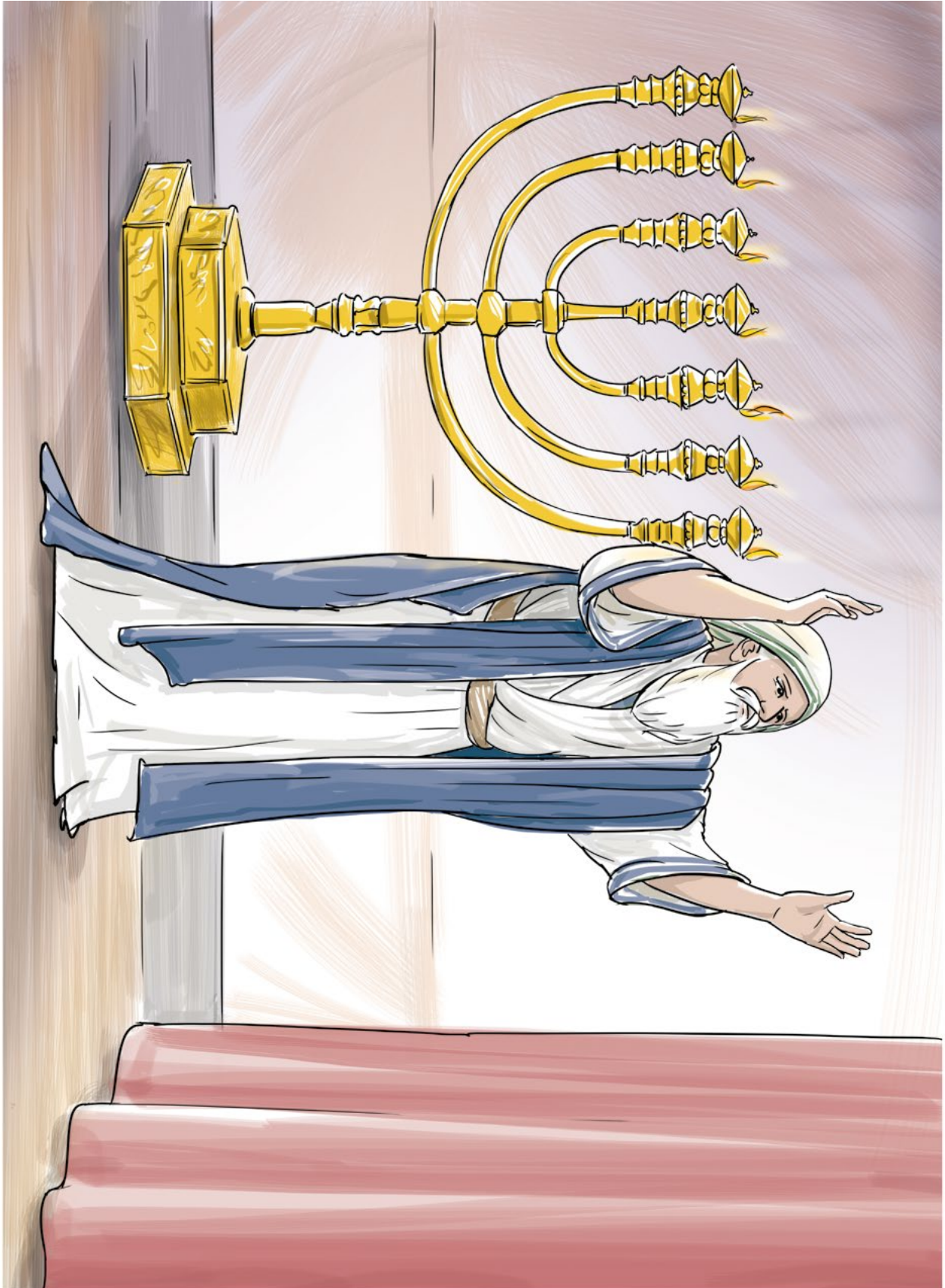

Sámuel születése – 4. feladat
Figyeljétek meg a képet!

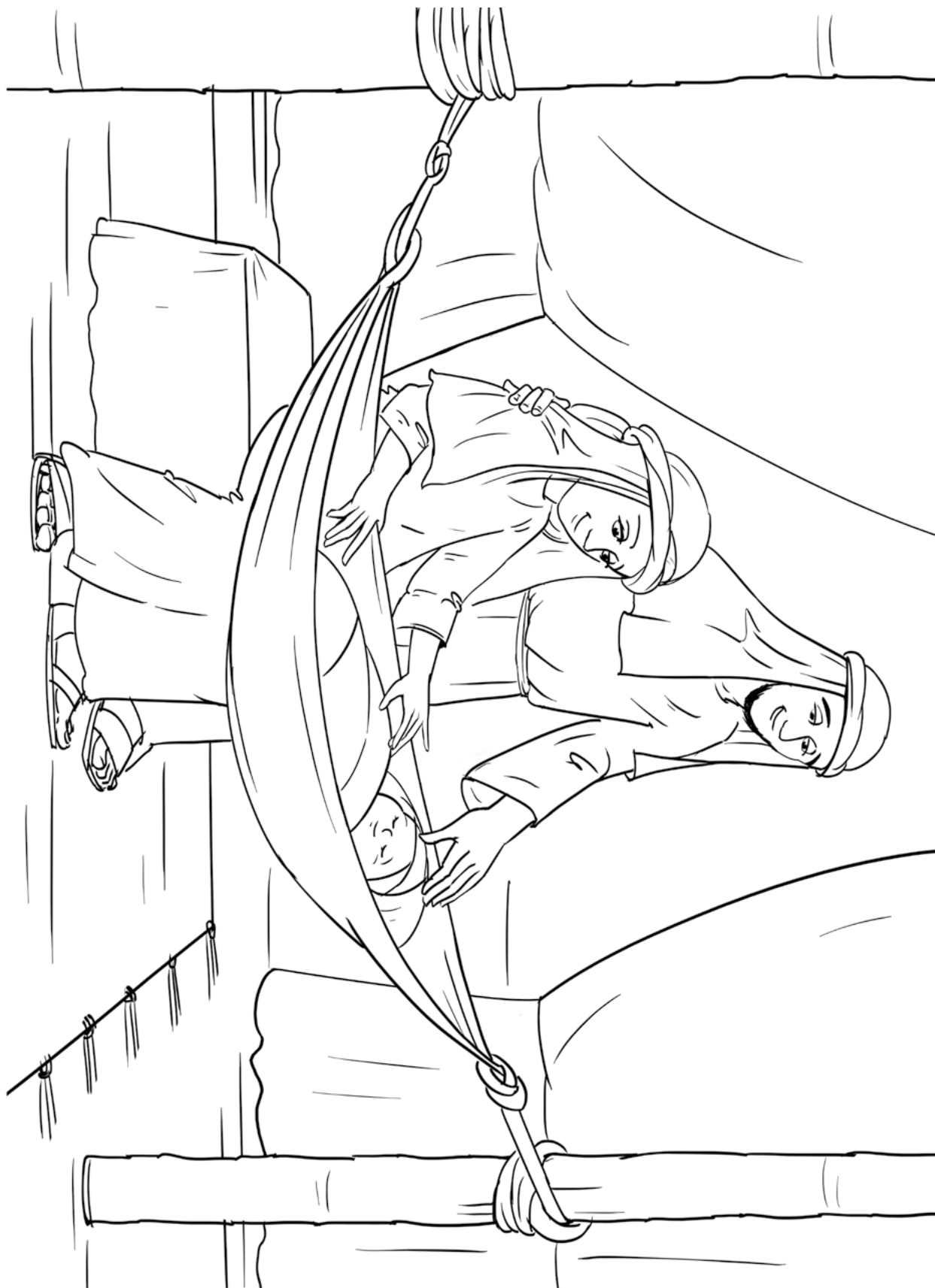
Sámuel születése – 5. feladat
Figyeljétek meg a képet!

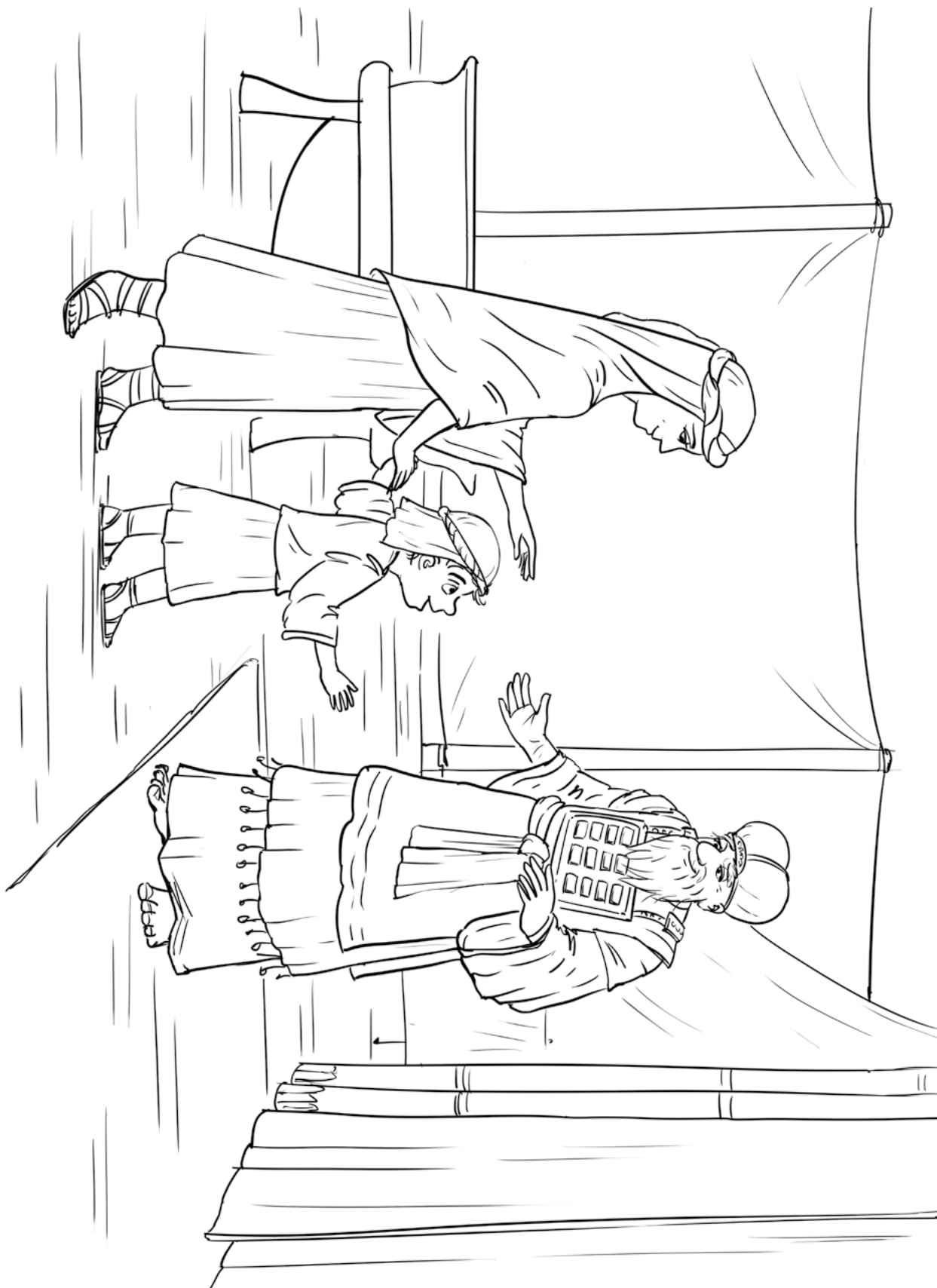
Sámuel születése – 6. feladat
Színezd ki a képet!

Sámuel születése – 7. feladat
Színezd ki a képet!

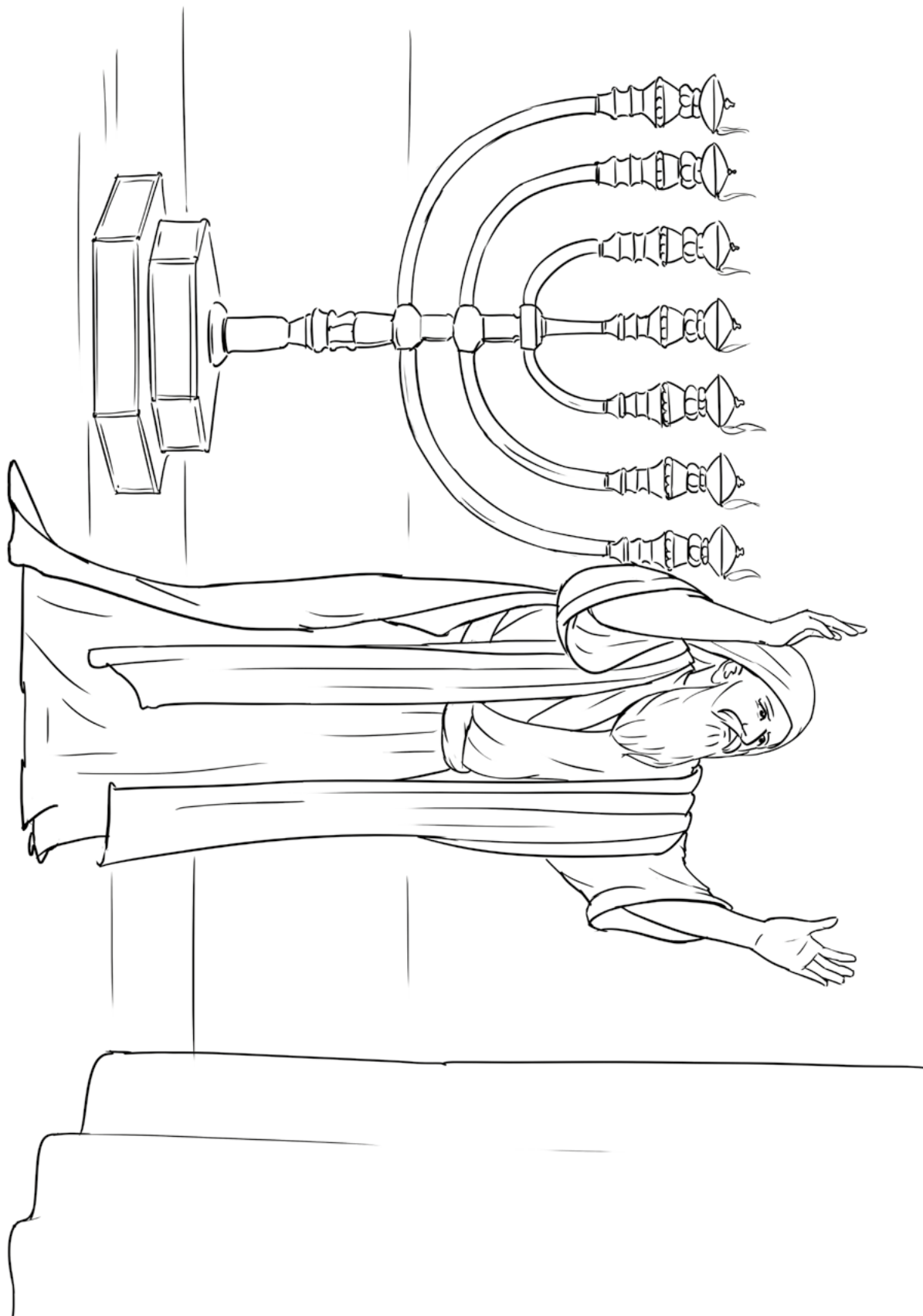
Sámuel születése – 8. feladat
Színezd ki a képet!

Sámuel születése – 9. feladat
Színezd ki a képet!

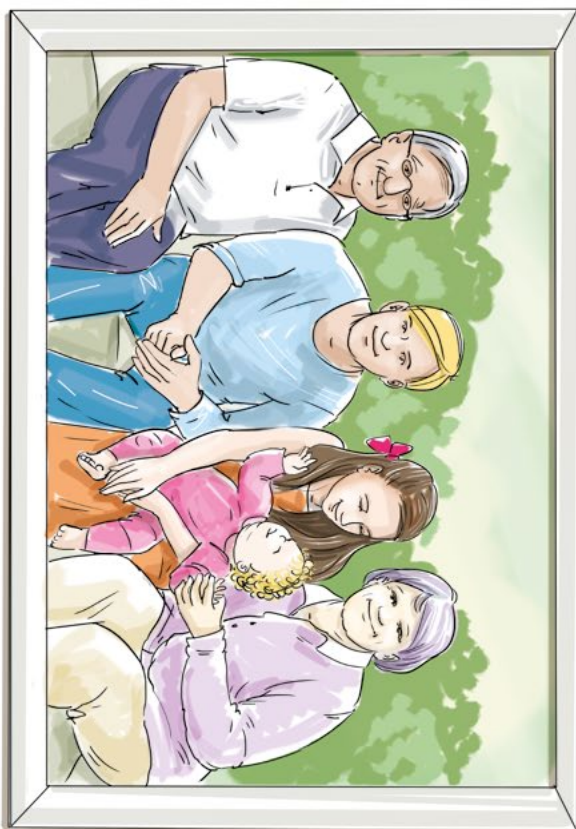
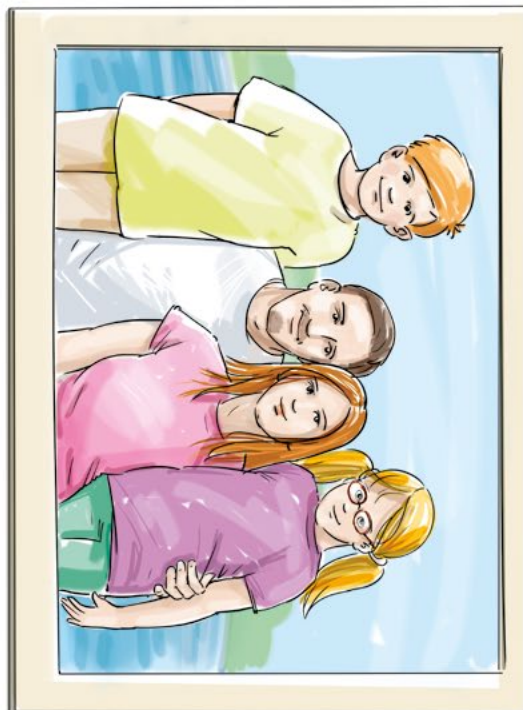

Sámuel születése – 10. feladat
Színezd ki a képet!

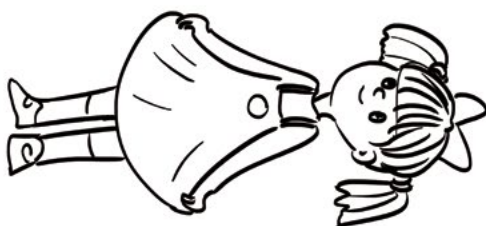
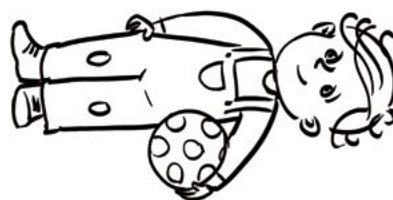
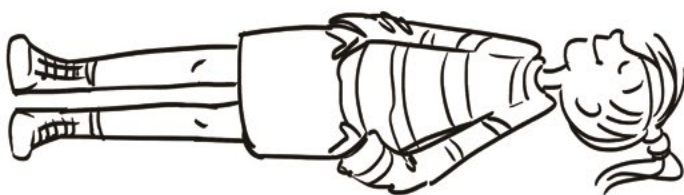
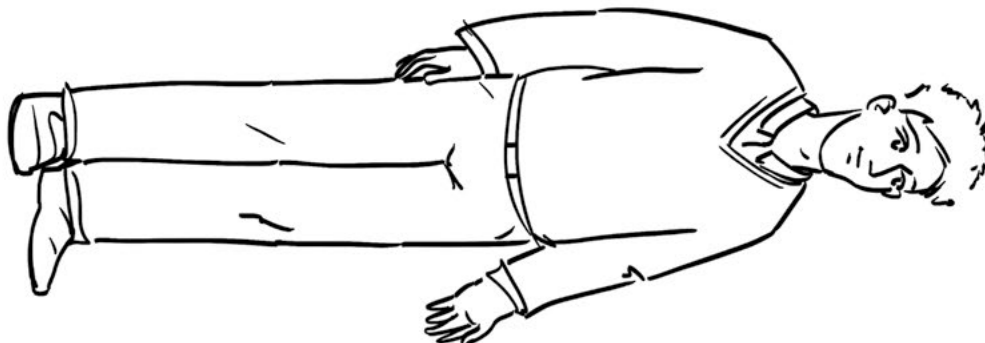

Sámuel születése – 11. feladat

Mondd el, melyik család hasonlít legjobban a te családra!
Kik azok, akik hiányoznak a képekről? Beszélgetsetek a képekről!

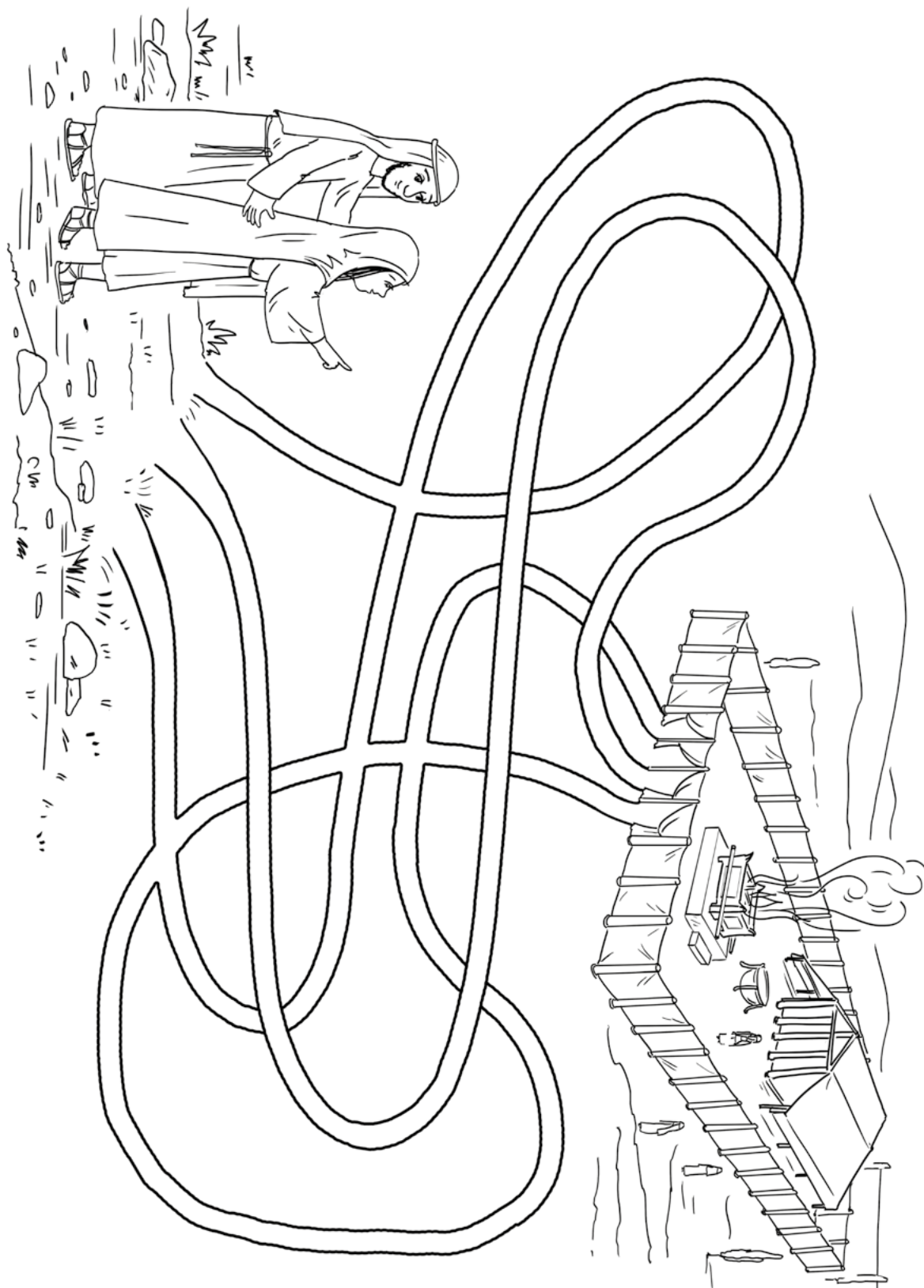

Sámuel születése – 12. feladat
Színezd ki azokat, akik a te csaláodhoz tartoznak!

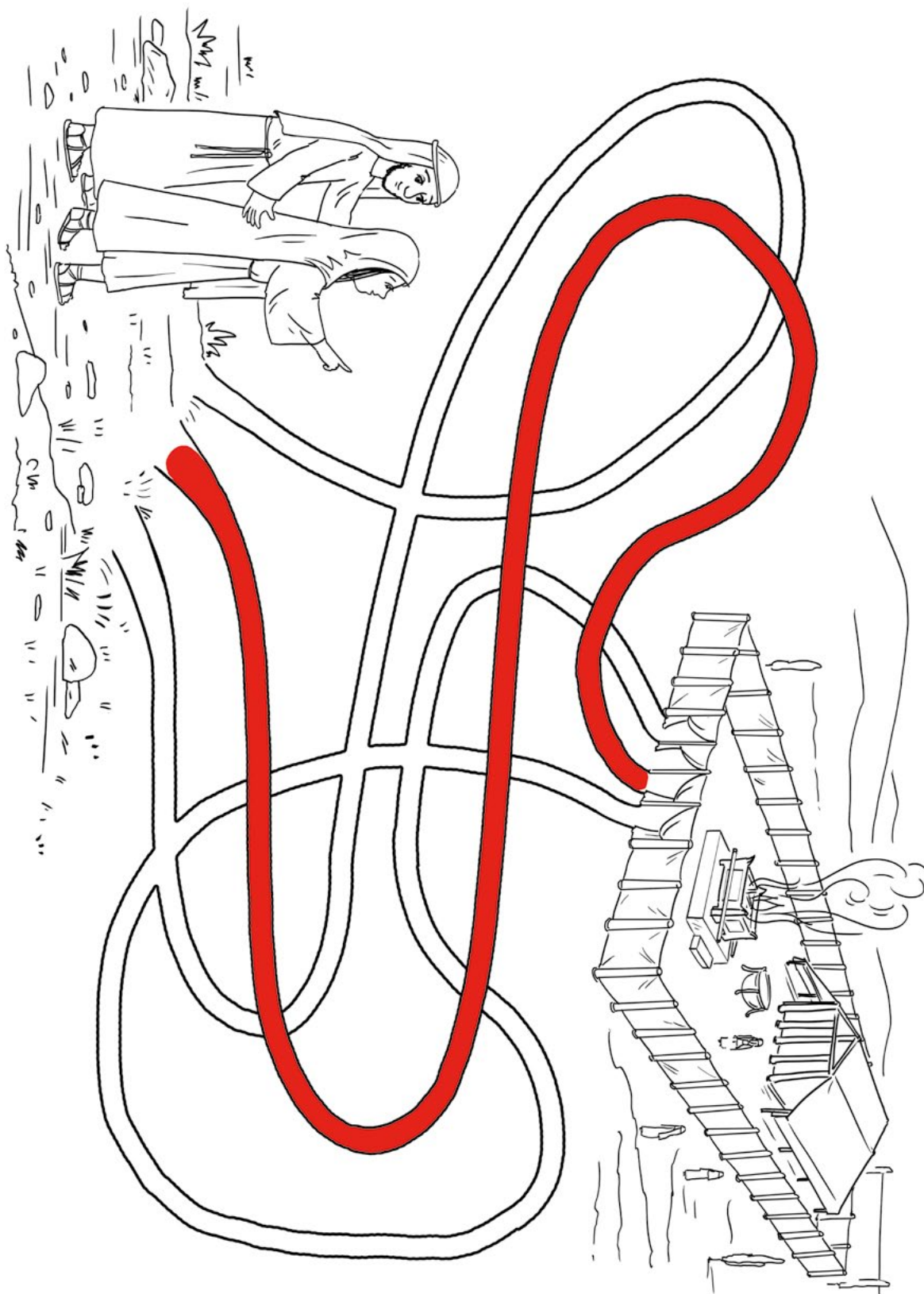

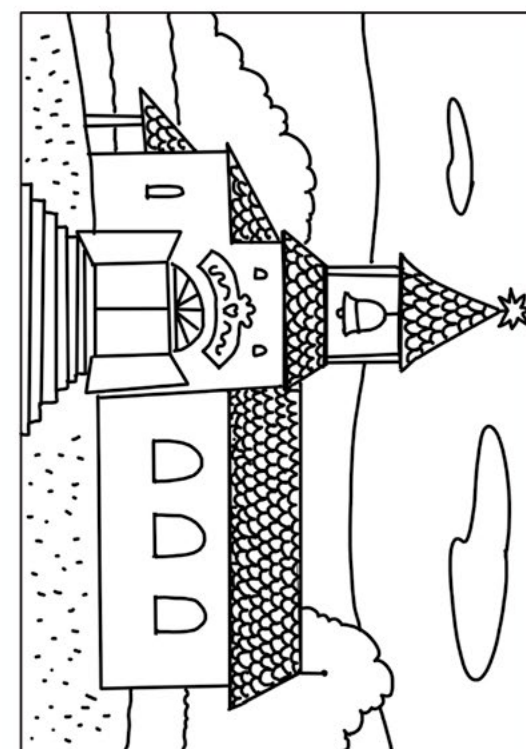
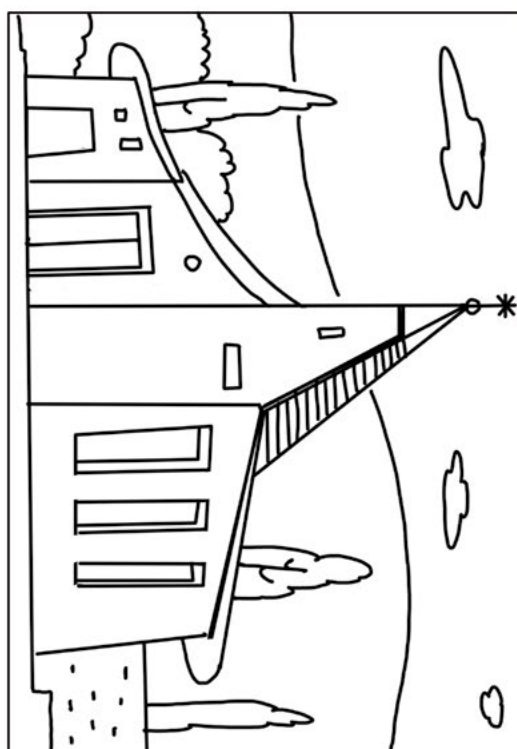
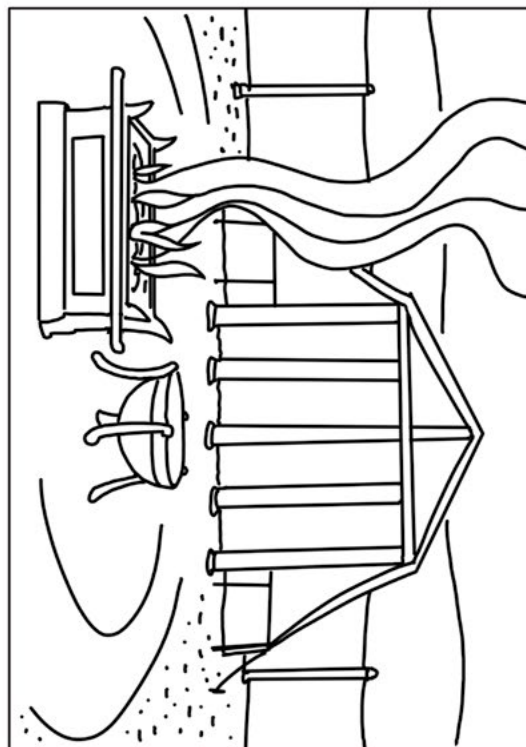
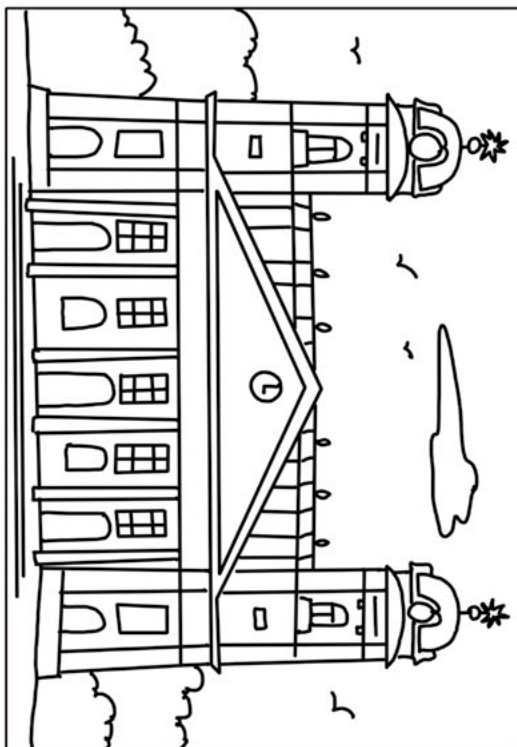
Sámuel születése – 13. feladat
Vezesd Annát és családját a sátorhoz!

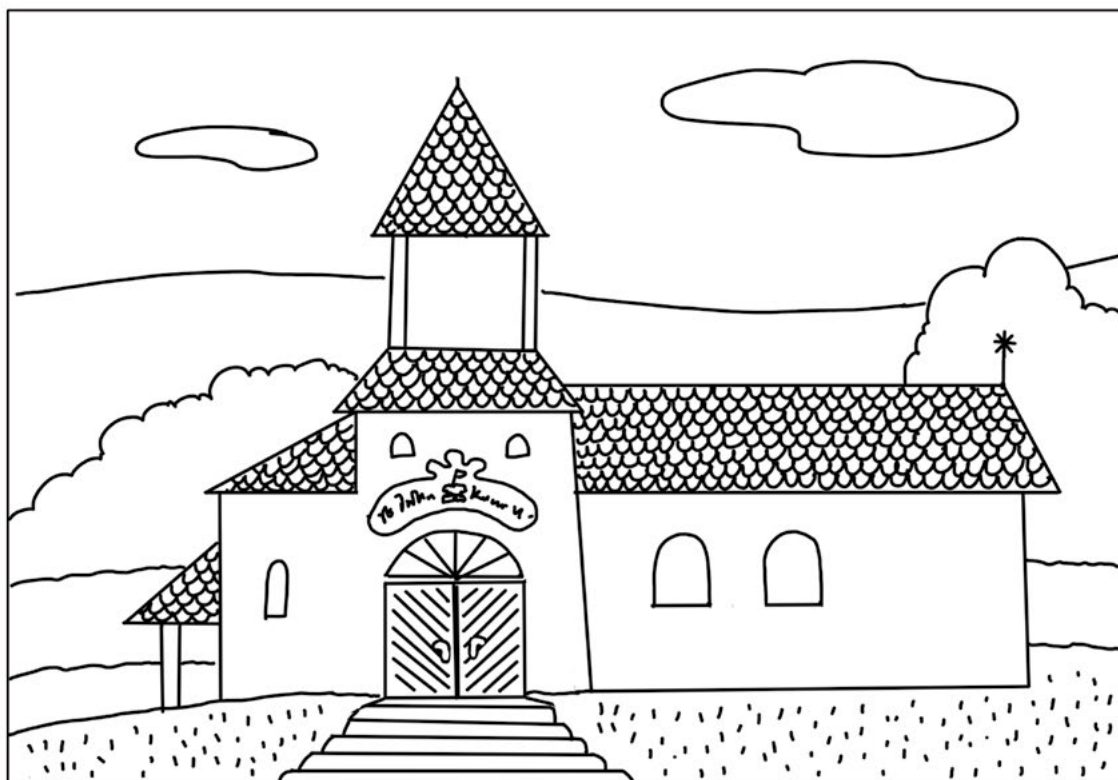
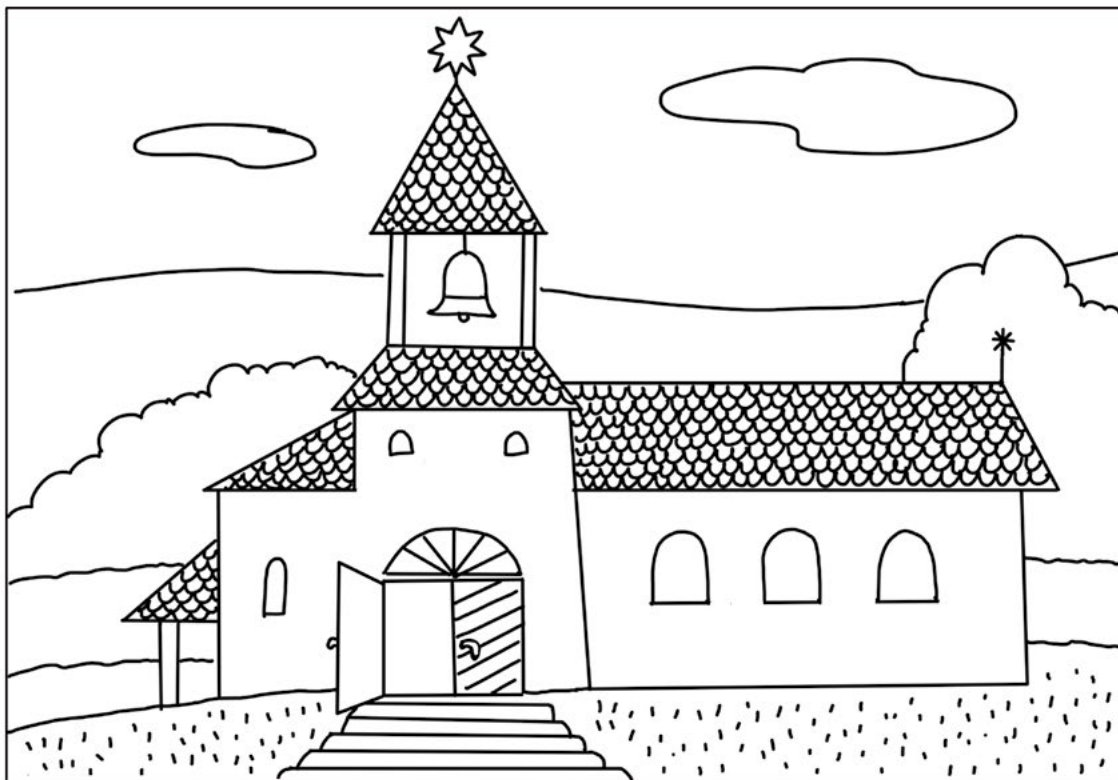
Sámuel születése – 13. feladat - megoldás
Vezesd Annát és családját a sátorhoz!

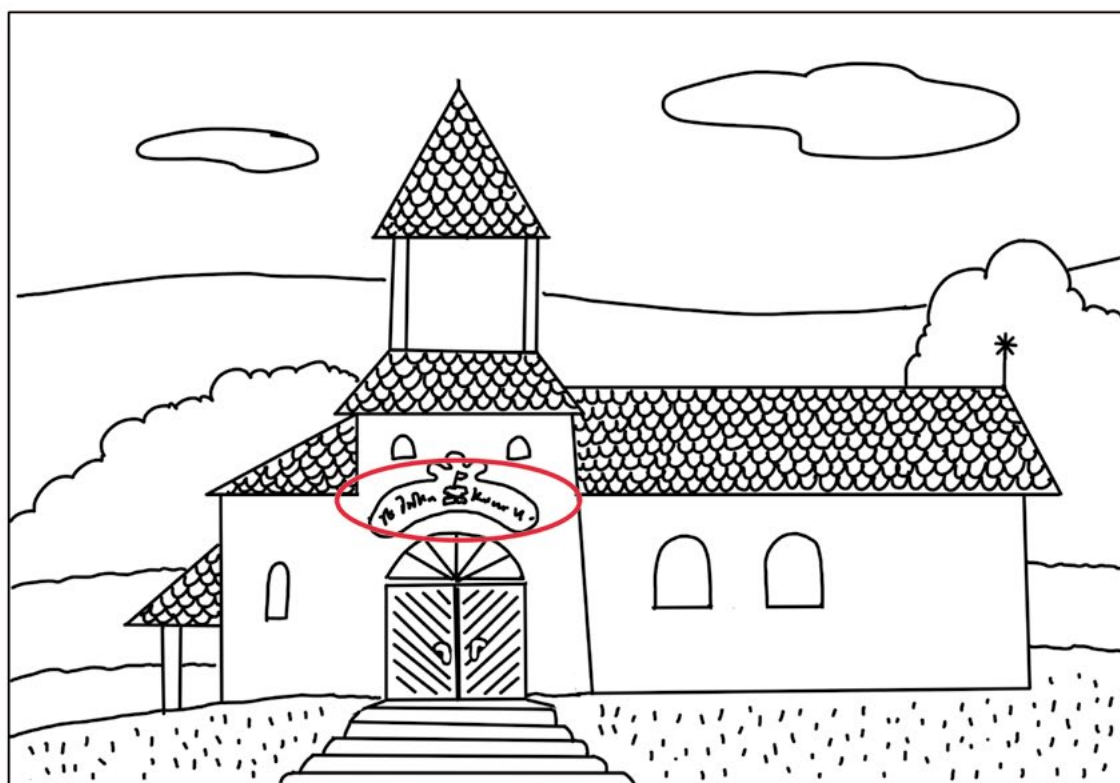
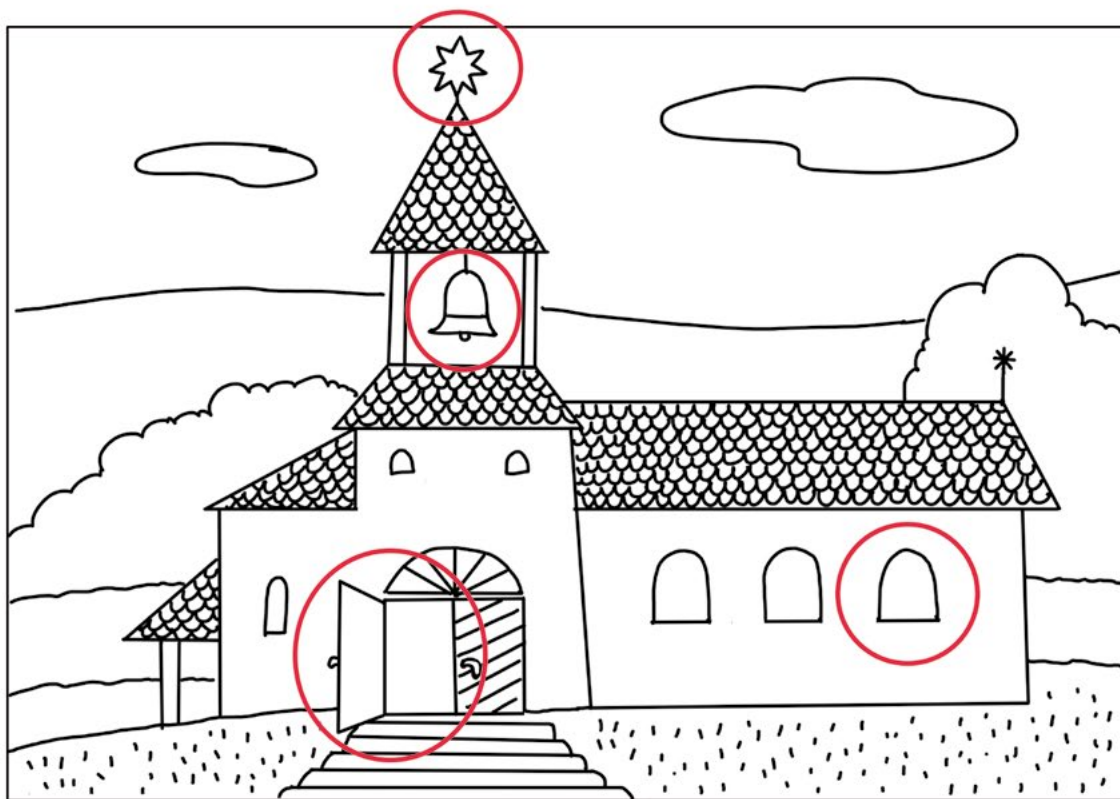
Sámuel születése – 14. feladat
Melyik templomra hasonlít legjobban a ti templomotok? Azt a képet színezd ki!

Sámuel születése – 15. feladat
Keresd meg az 5 különbséget a képek között!

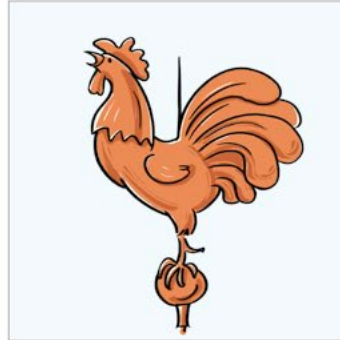
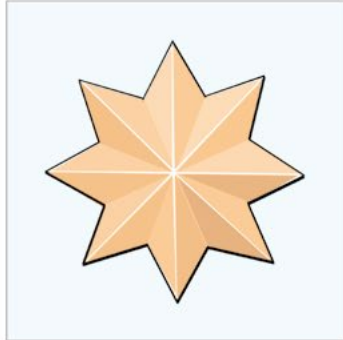

Sámuel születése – 15. feladat - megoldás
Keress meg az 5 különbséget a képek között!

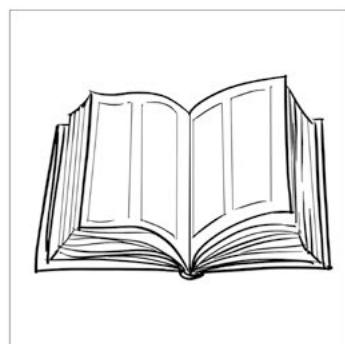
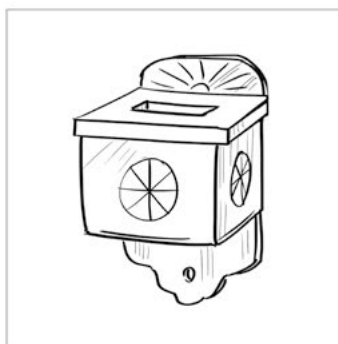
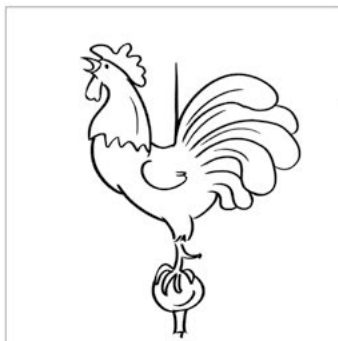
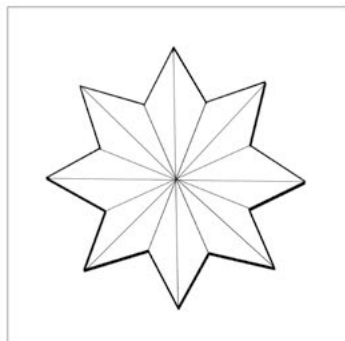

Sámuel születése – 16. feladat

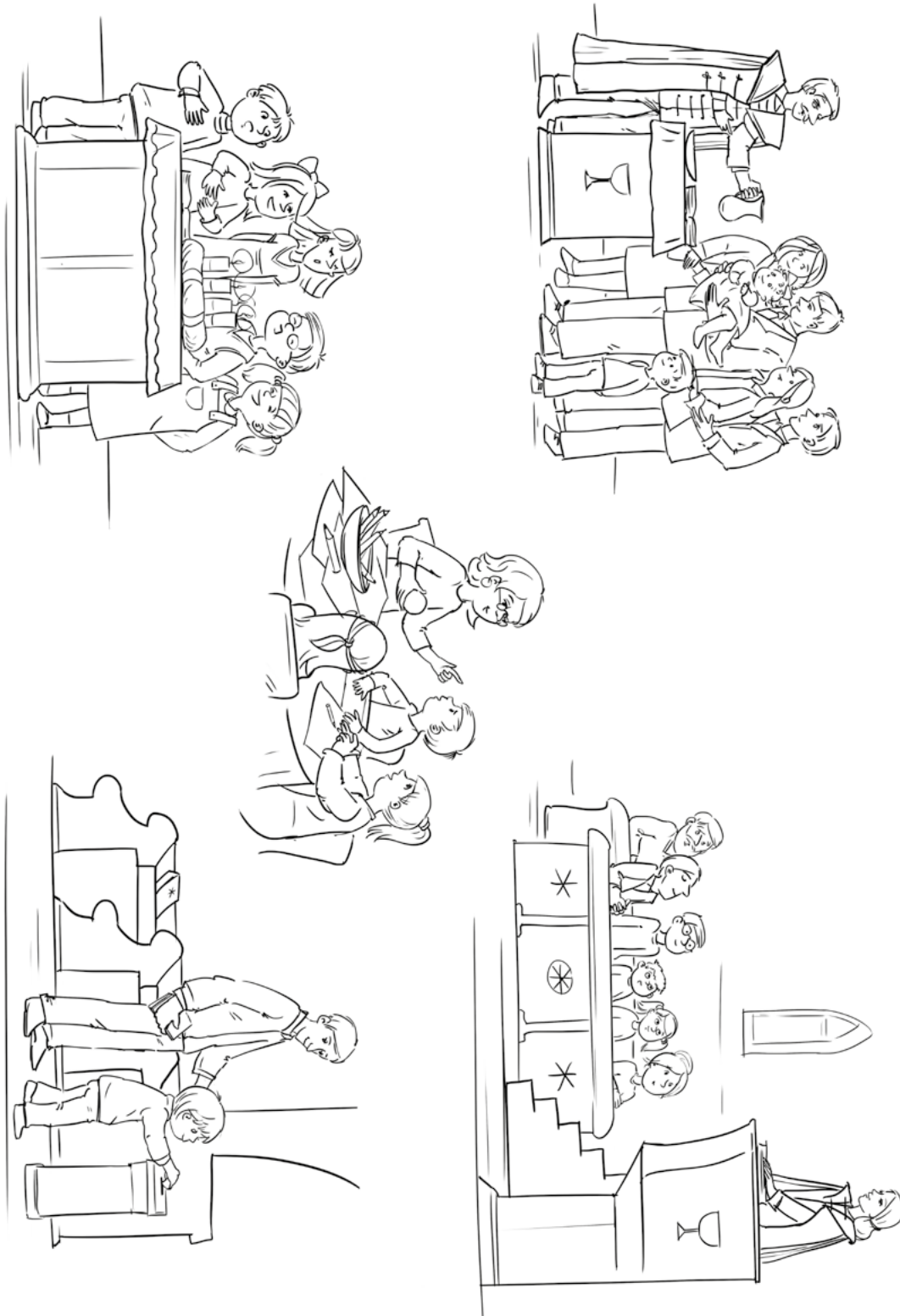
Keresd meg az egyforma képeket! (Nyomtassuk ki két példányban és vágjuk ki a képeket!)

Sámuel születése – 17. feladat
Keresd meg és színezd ugyanolyanra az egyforma képeket!
(Nyomtassuk ki két példányban és vágjuk ki a képeket!)

Sámuel születése – 18. feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képeken!

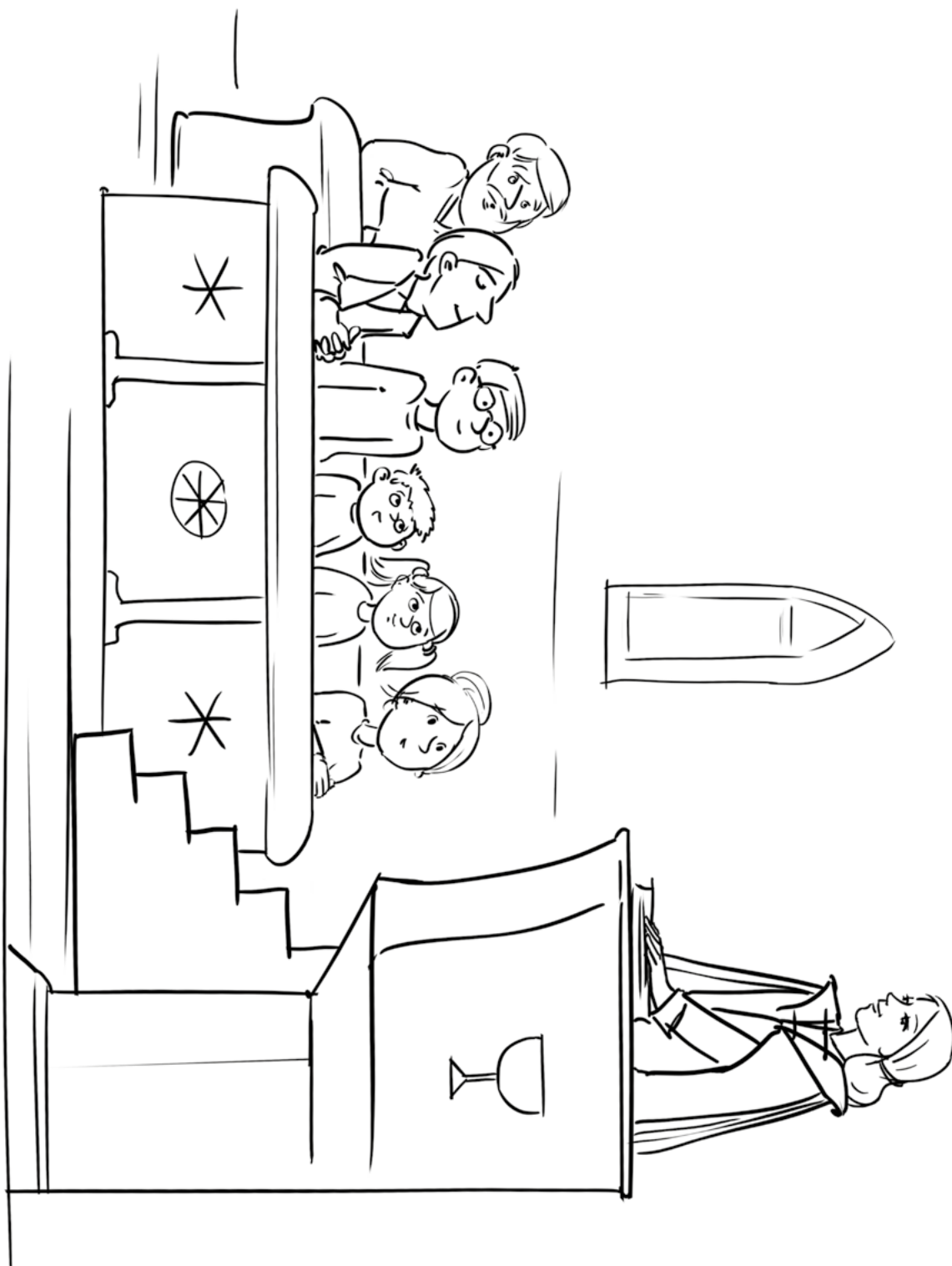

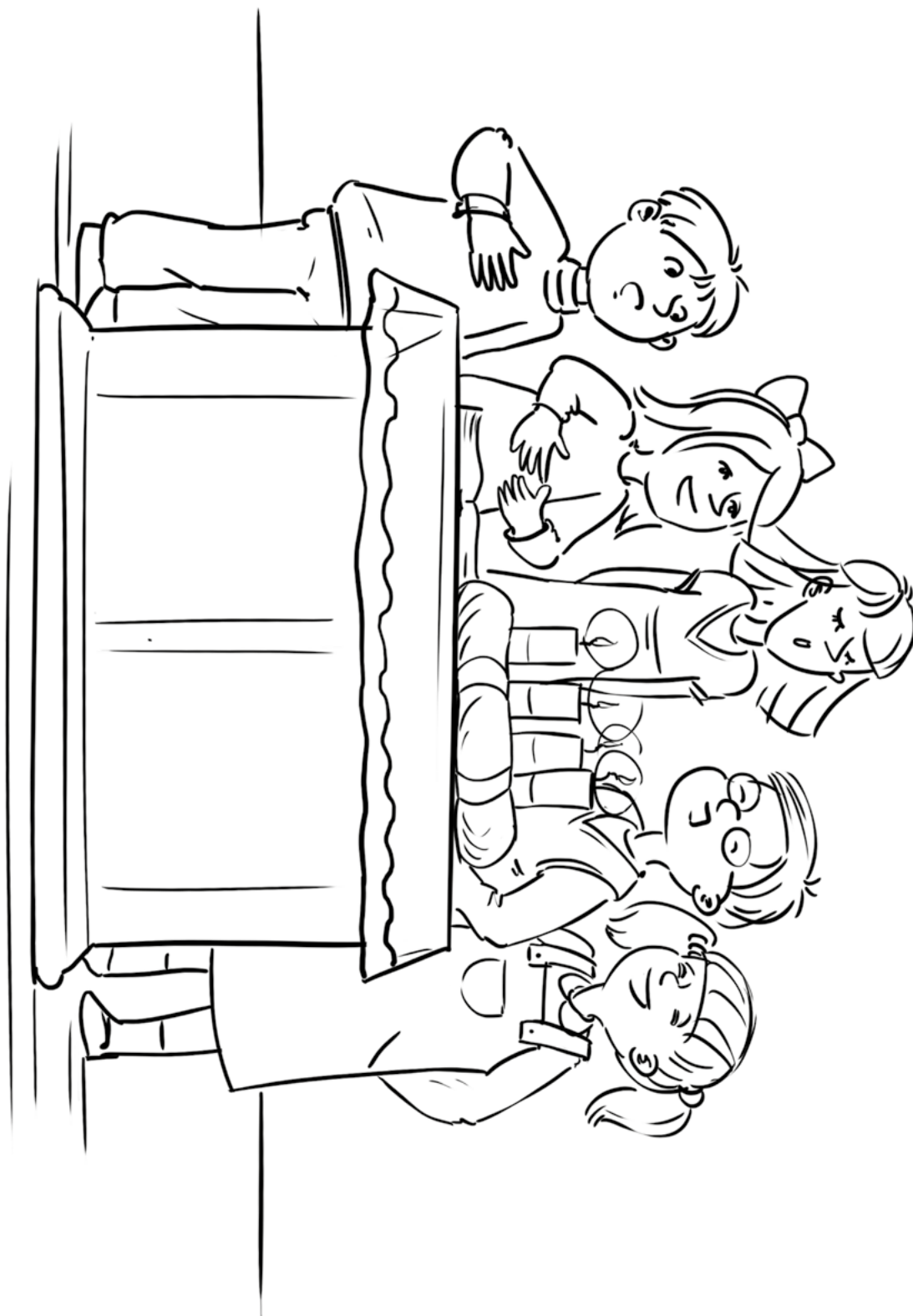
Sámuel születése – 18/A feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képen!

Sámuel születése – 18/B feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képen!

Sámuel születése – 18/C feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képen!

Sámuel születése – 18/D feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képen!

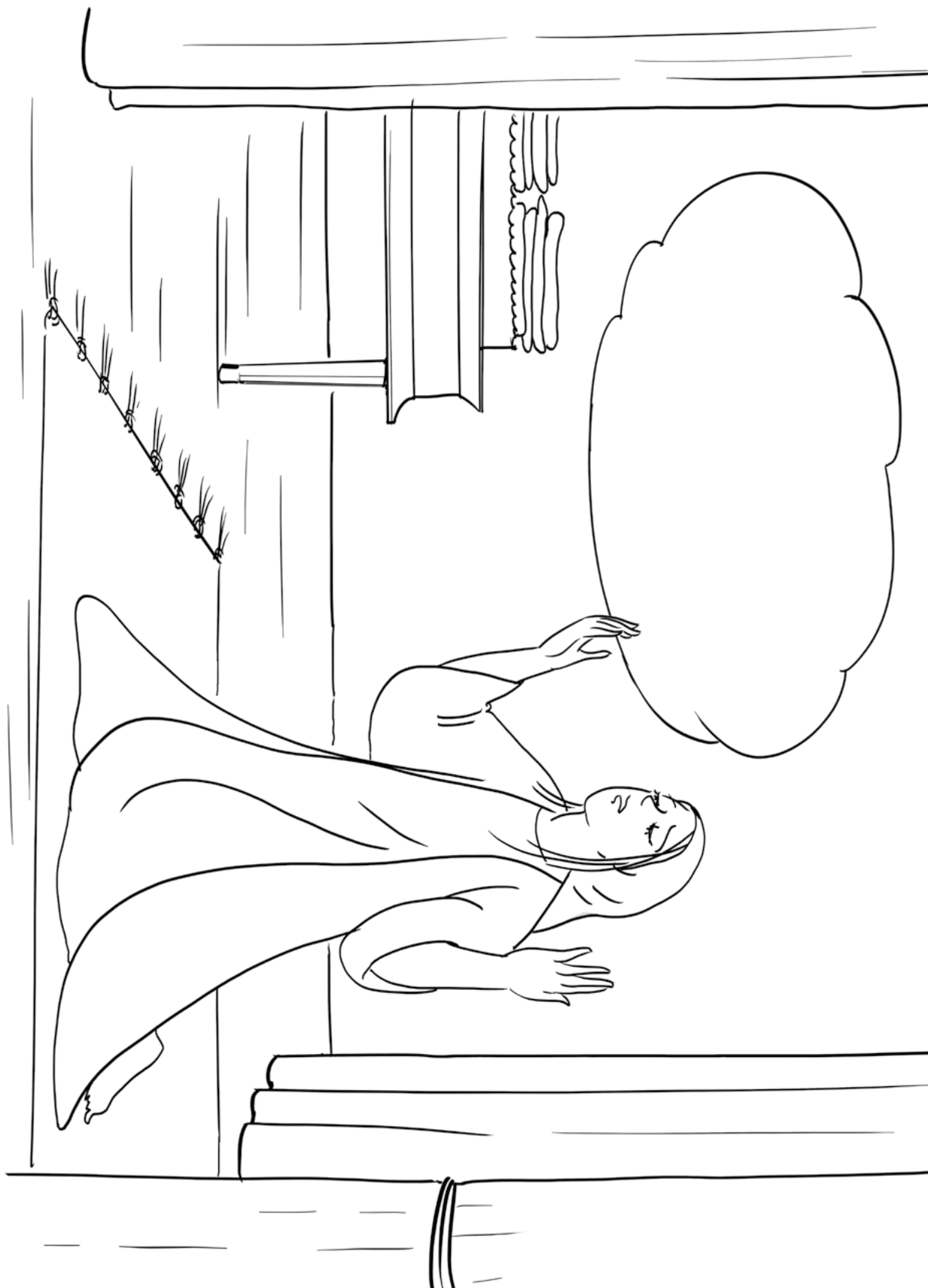
Sámuel születése – 18/E feladat
Mi minden történhet a templomban? Színezd ki a gyerekeket a képen!

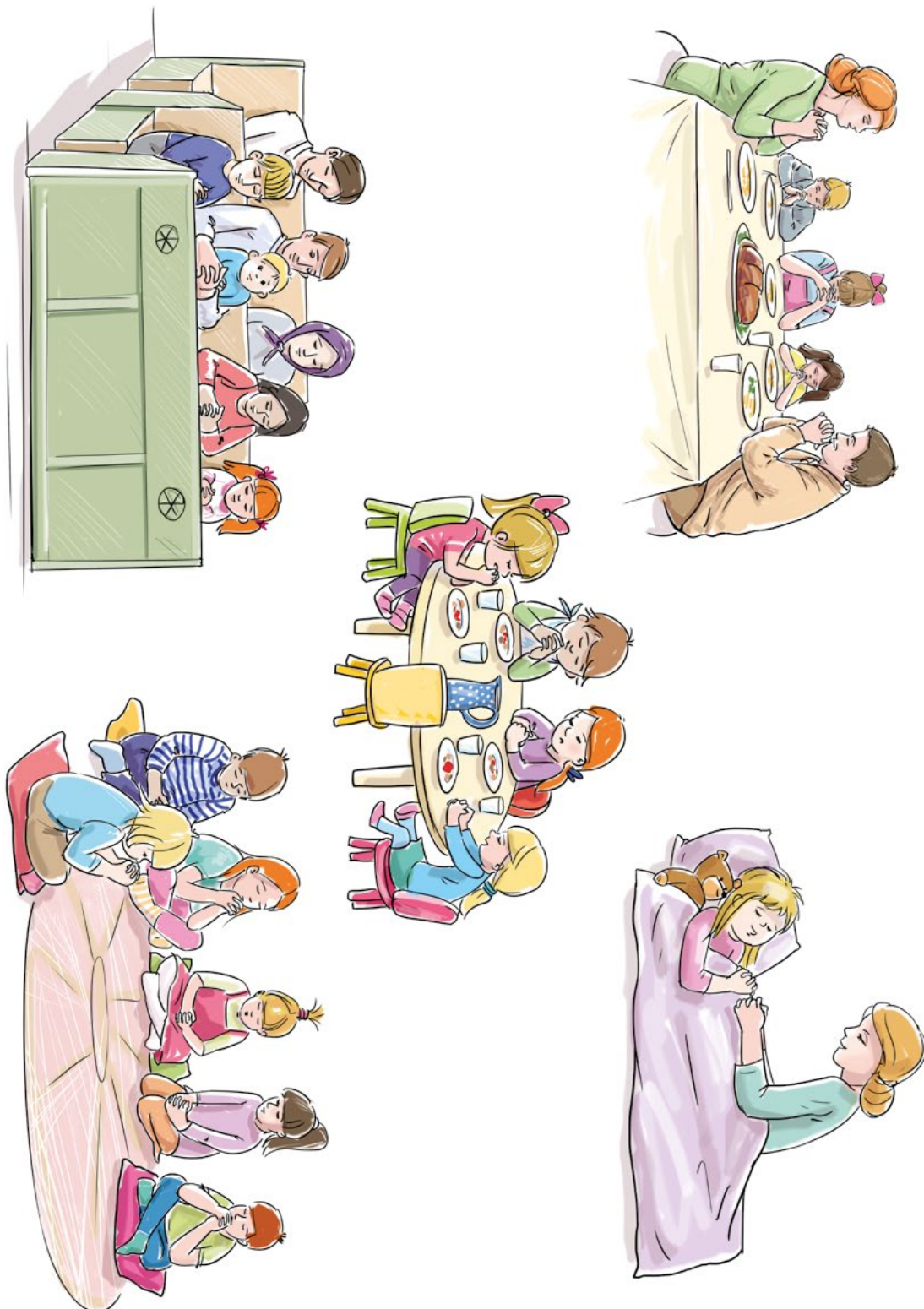
Sámuel születése – 19. feladat
Mi minden történhet a templomban? Beszélgessetek a képekről!

Sámuel születése – 20. feladat
Rajzold be a buborékba, hogy mit kért Anna Istentől!

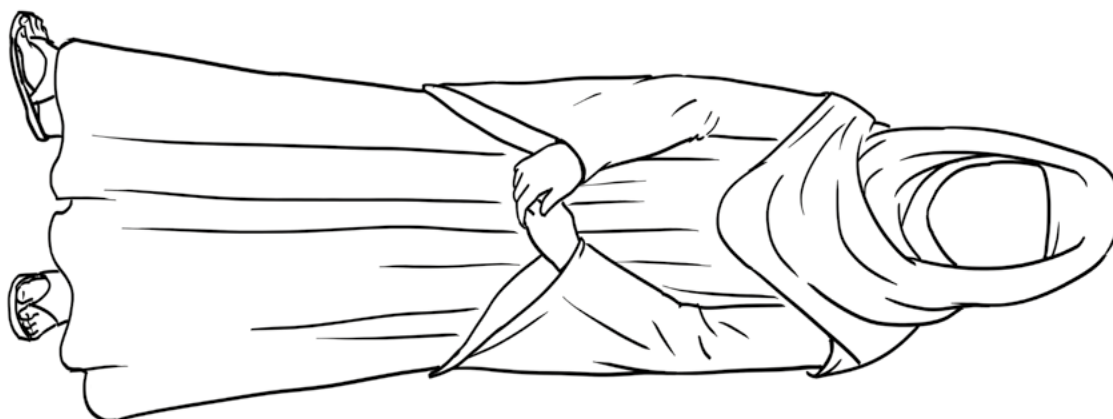
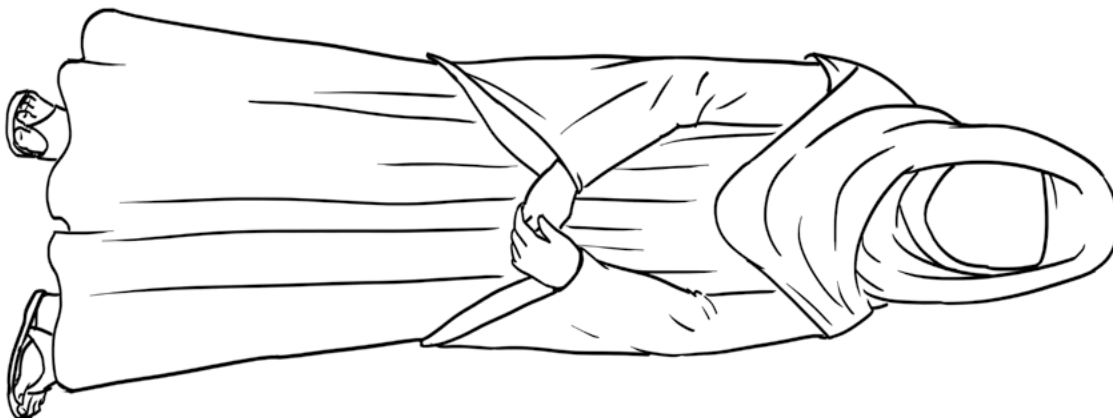

Sámuel születése – 21. feladat
Te mikor szoktál imádkozni? Beszélgetsek a képekről!

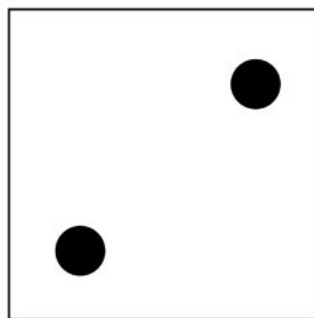
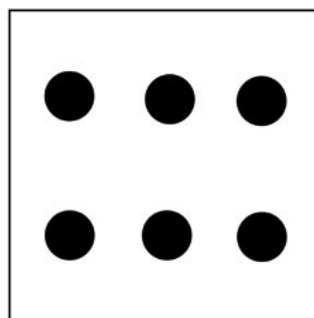
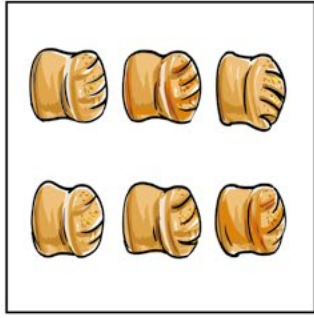
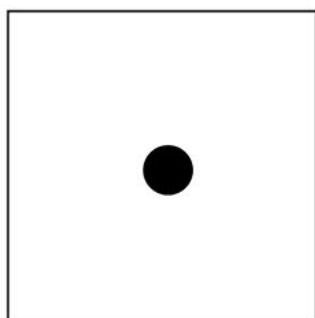
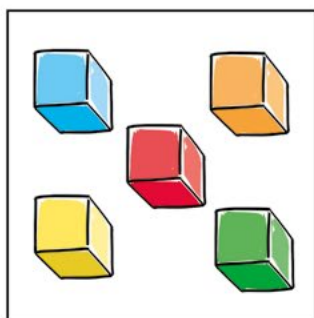
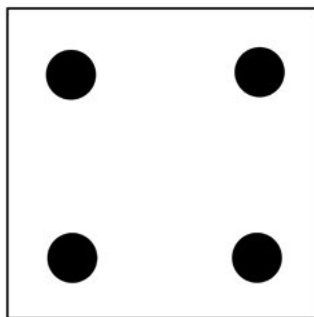
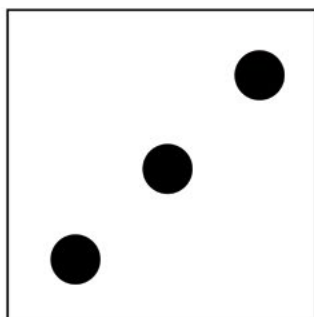
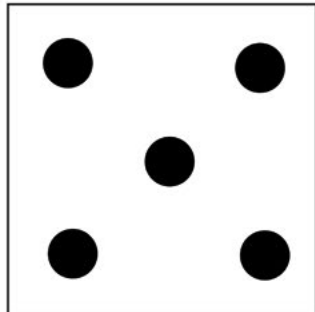
Sámuel születése – 22. feladat
Rajzolj Annának az első képre szomorú, a második képre örvendező arcot!

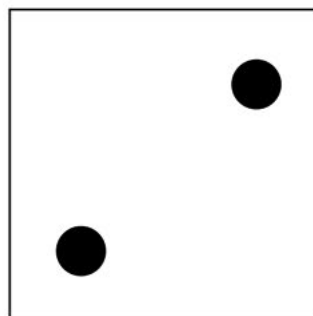
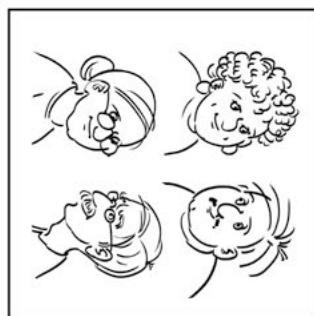
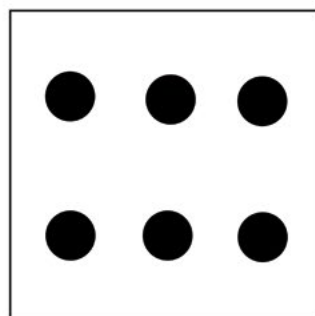
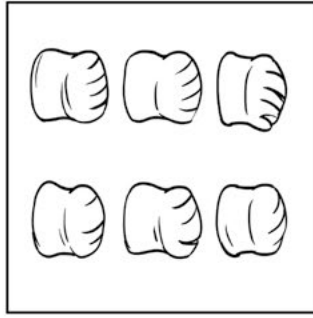
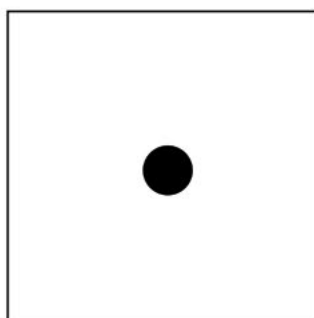
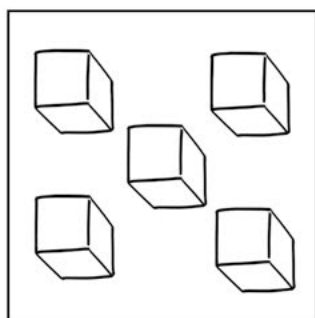
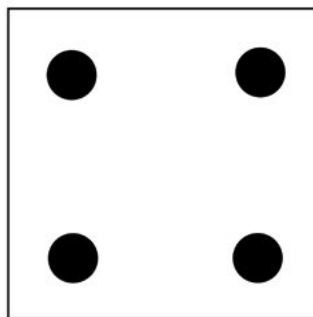
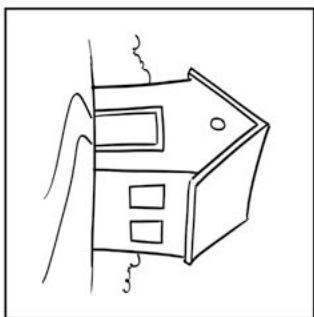
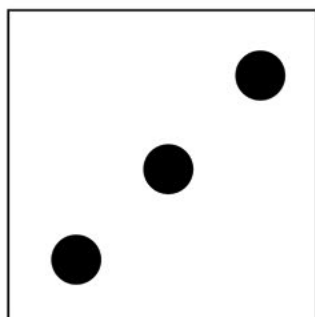
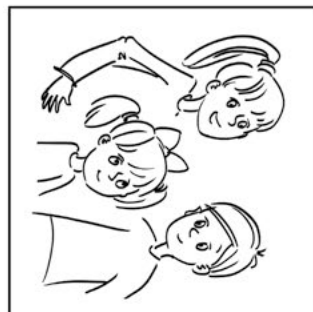
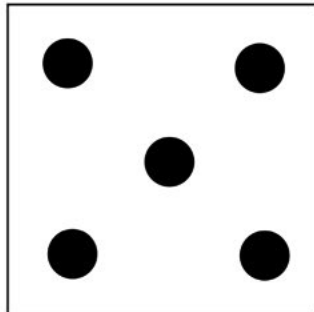
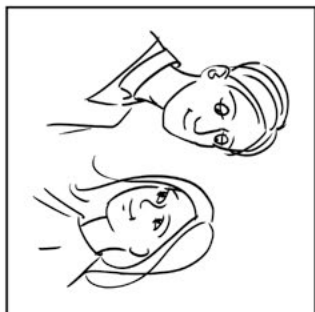
Sámuel születése – 23. feladat
Kösd össze a pontokat! Ki is színezheted a képet!

Sámuel születése – 24/A feladat
Te is ajándék vagy! Rólad kik és hogyan gondoskodnak?
Kösd össze a képeket a megfelelő dominókkal!

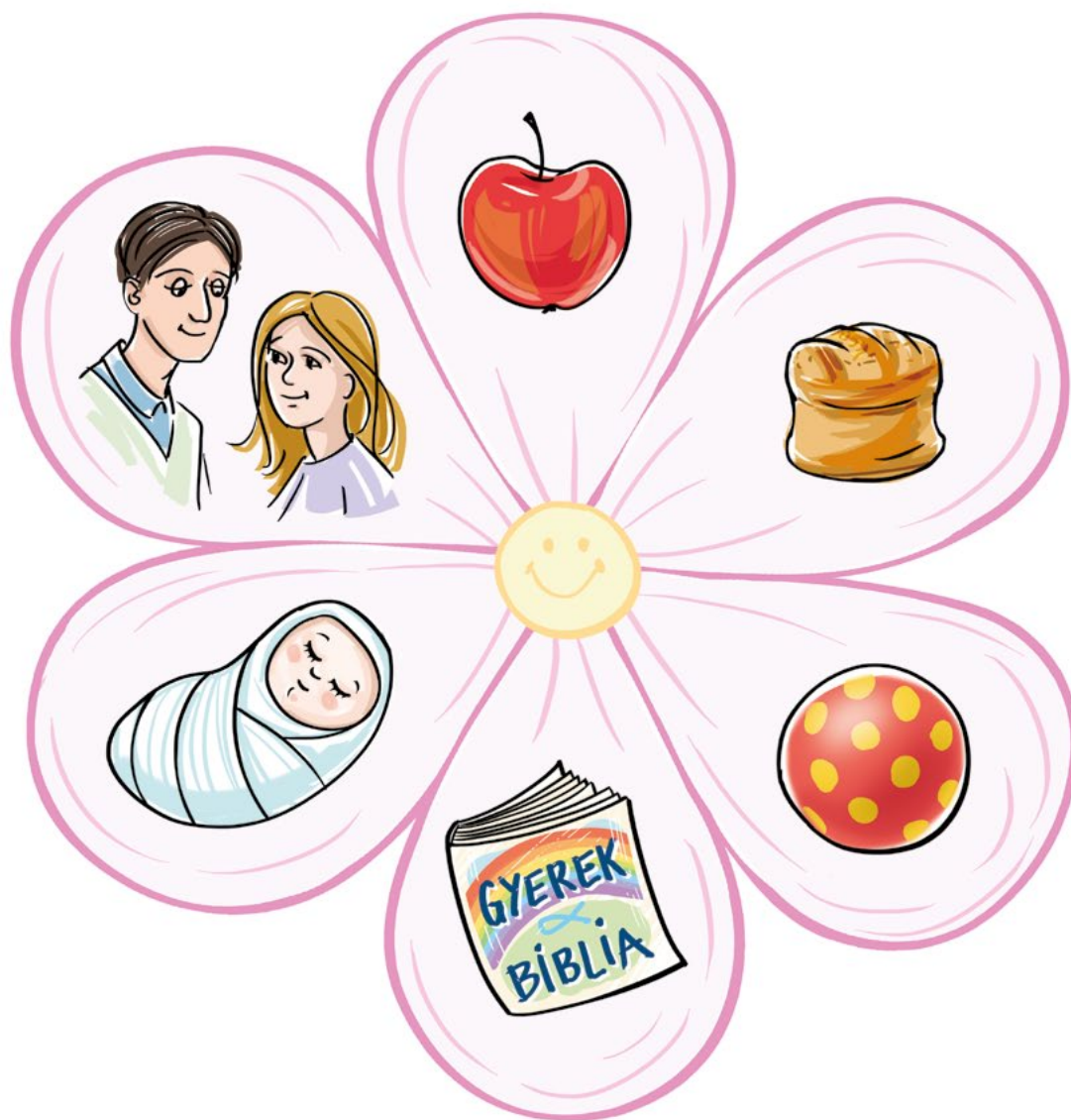

Sámuel születése – 24/B feladat
Te is ajándék vagy! Rólad kik és hogyan gondoskodnak?
Színezd ki és kösd össze a képeket a megfelelő dominókkal!

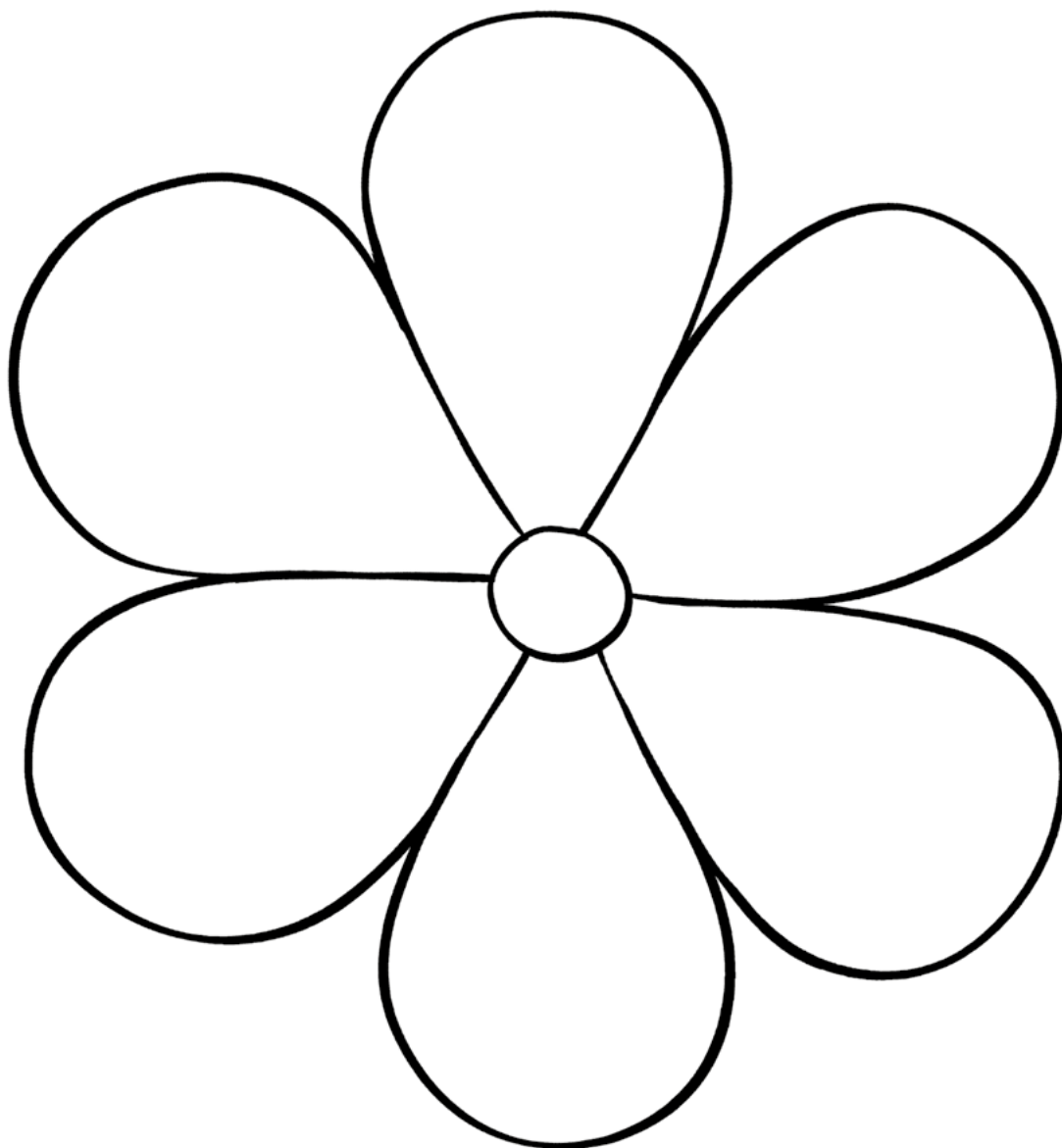

Sámuel születése – 25. feladat

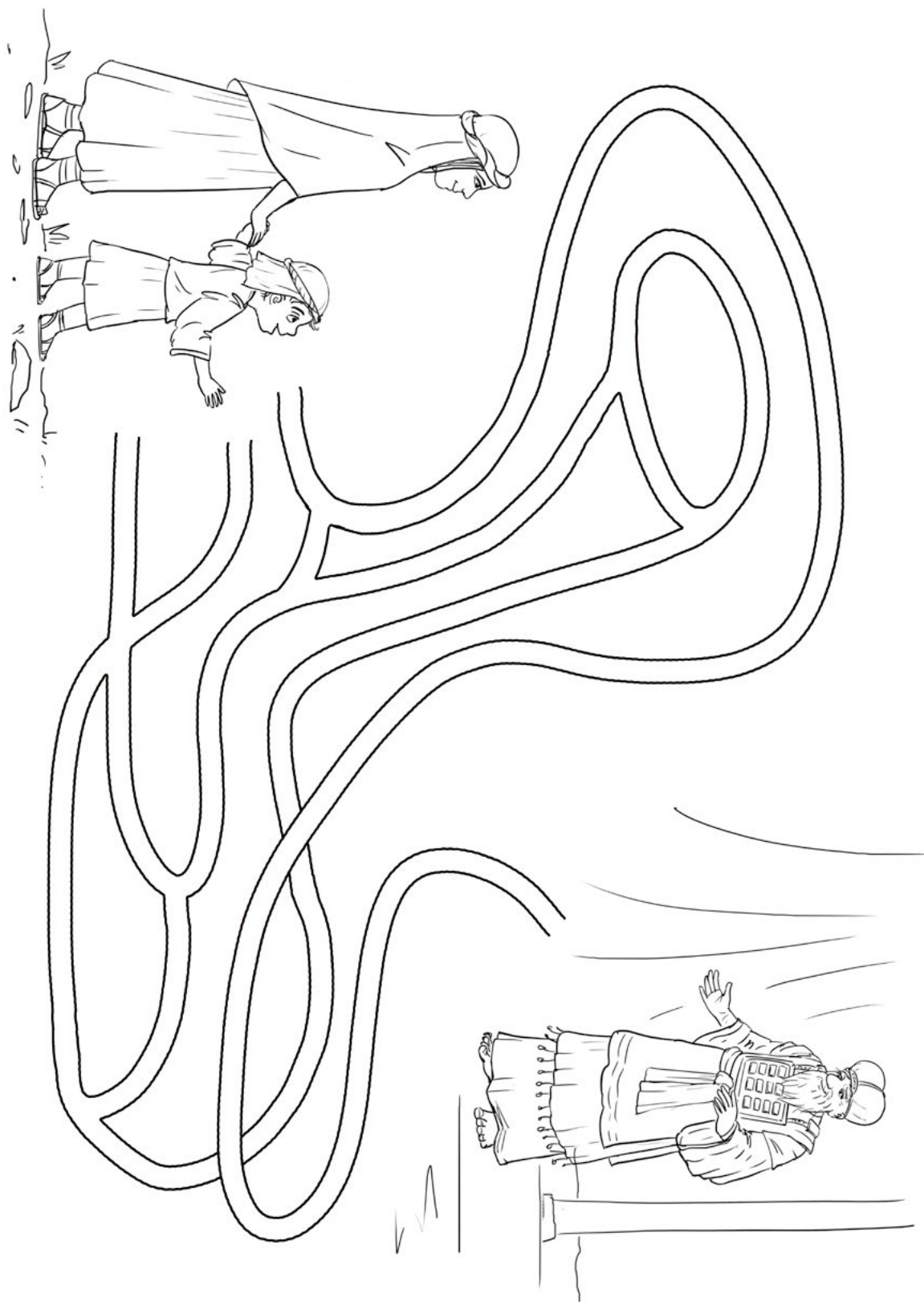
Te mit köszönnél meg Istennek? Rakd ki a képet a darabokból! Beszélgetsetek a képről!

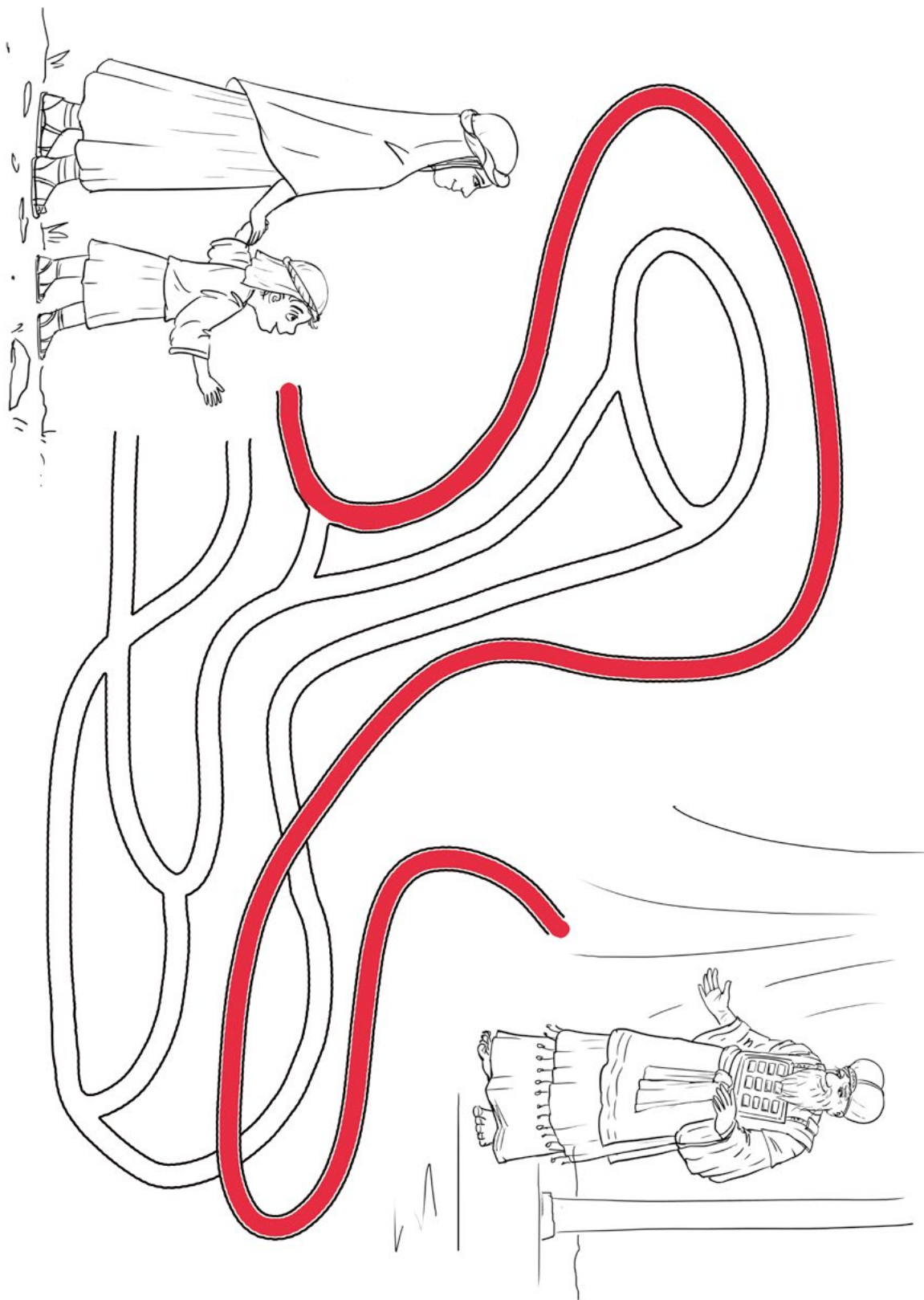
Sámuel születése – 26. feladat
Te mit köszönnél meg Istennek? Rajzold a virág szirmaira!

Sámuel születése – 27. feladat
Vezesd el Annát és Sámuelet Éli paphoz!

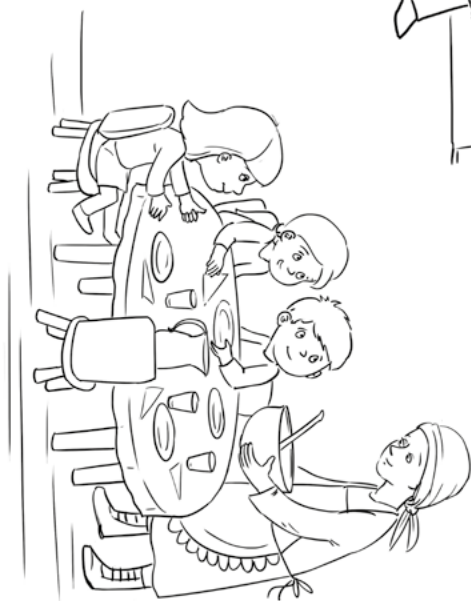
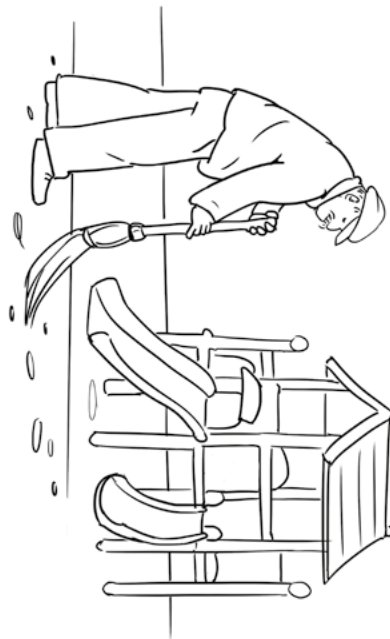
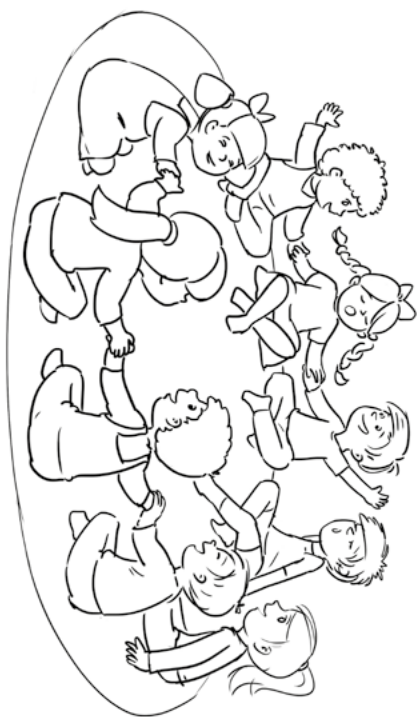

Sámuel születése – 27. feladat - megoldás
Vezesd el Annát és Sámuelet Éli paphoz!

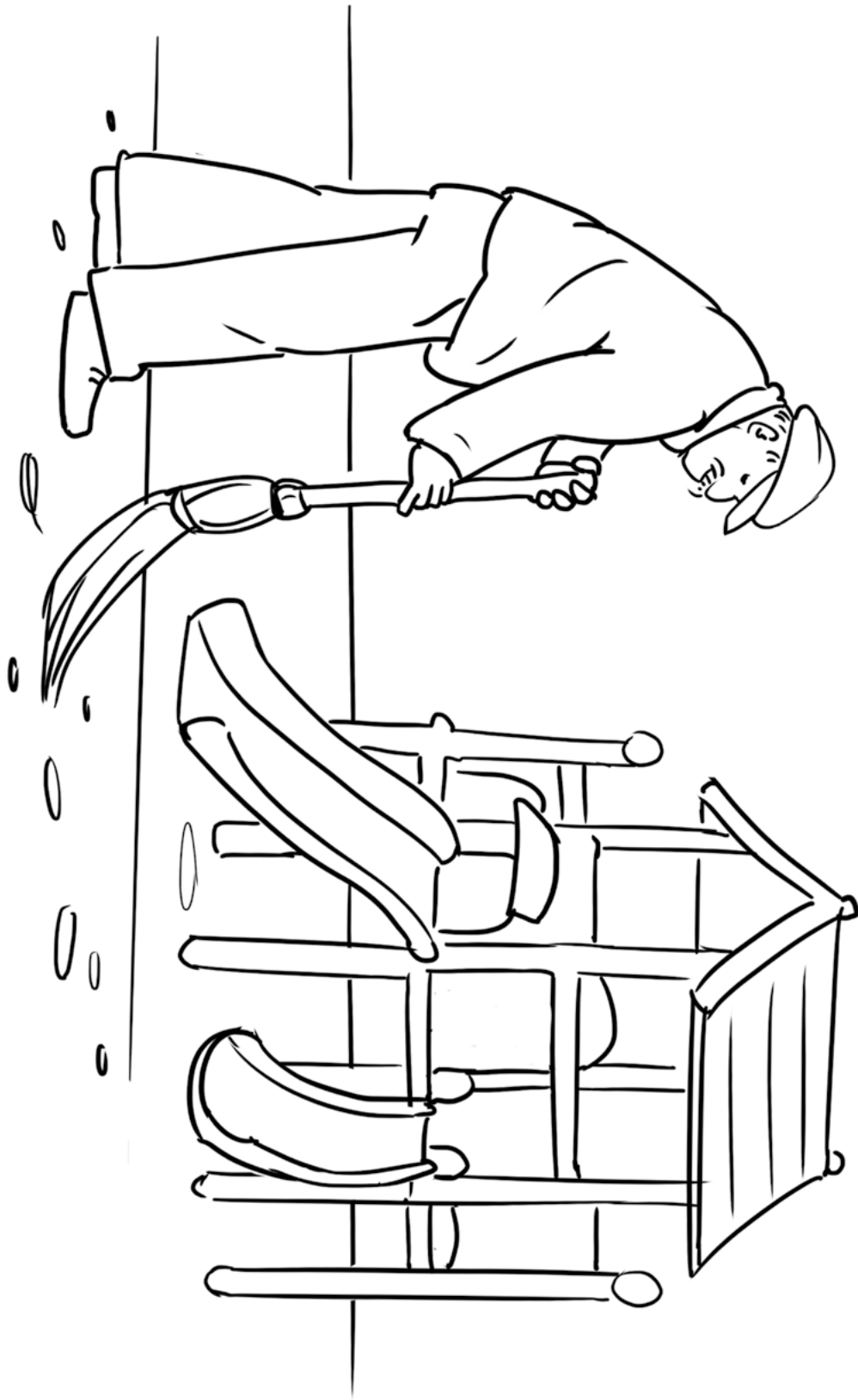

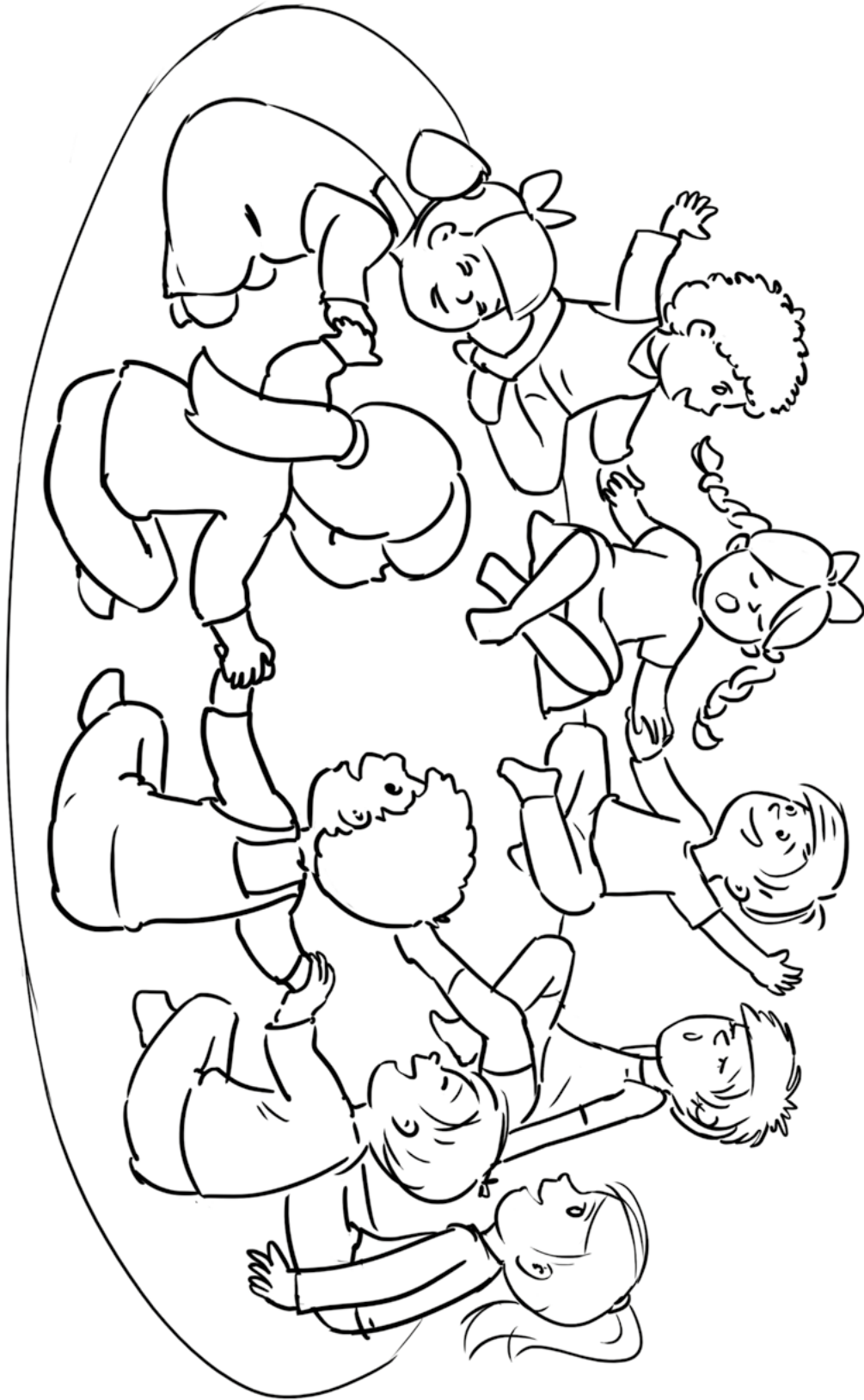
Sámuel születése – 28. feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

Sámuel születése – 28/A feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

Sámuel születése – 28/B feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

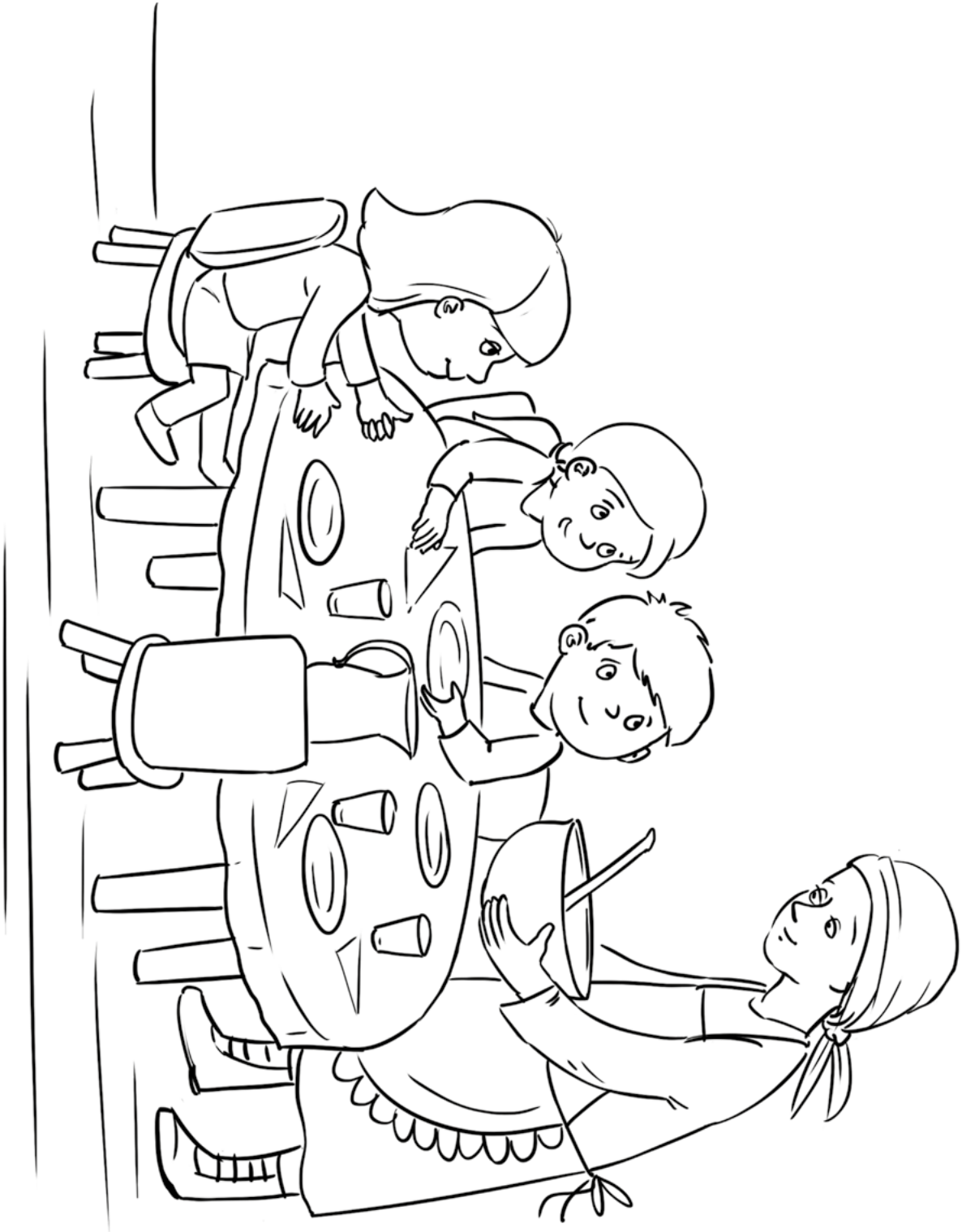
Sámuel születése – 28/C feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

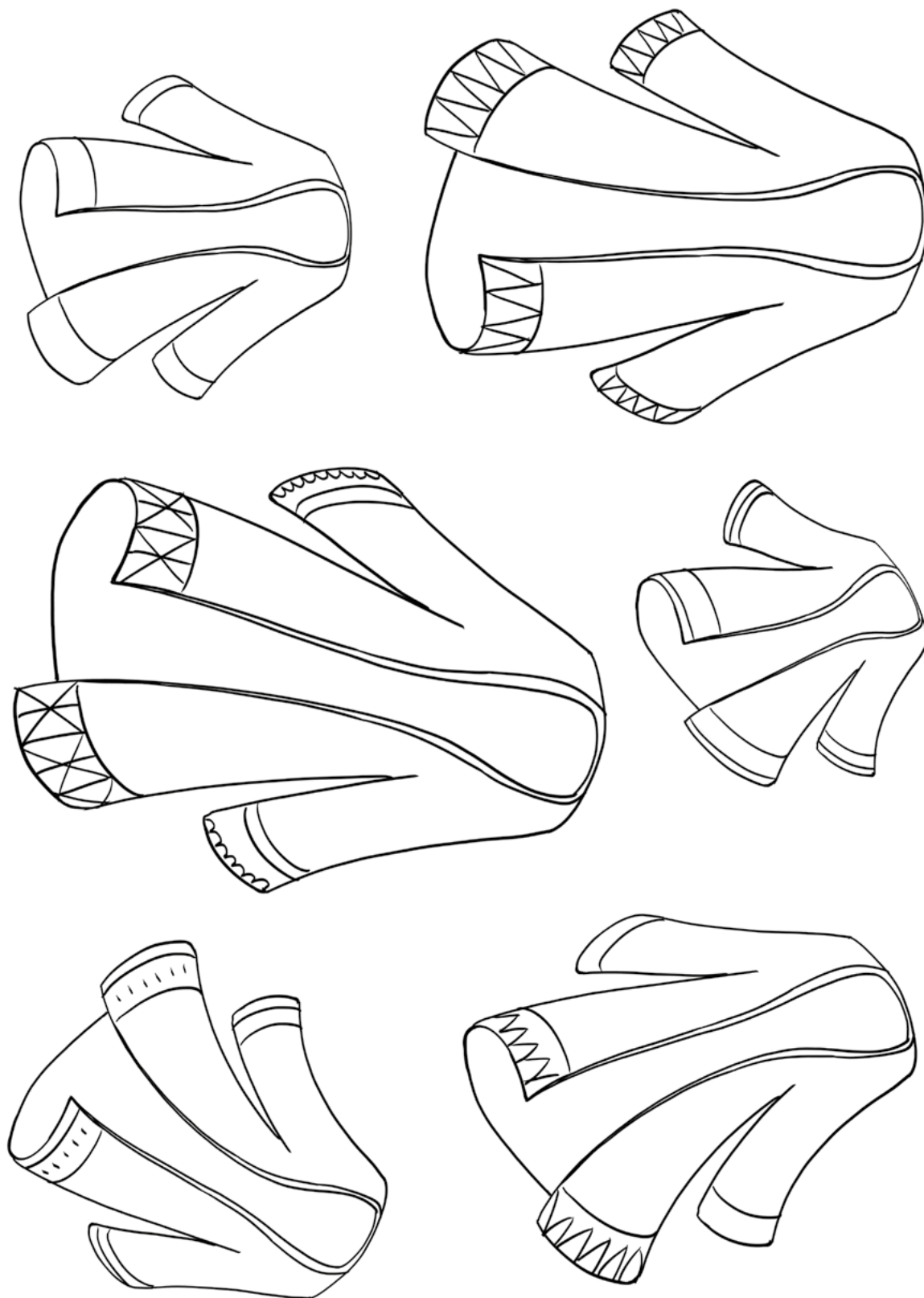
Sámuel születése – 28/D feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

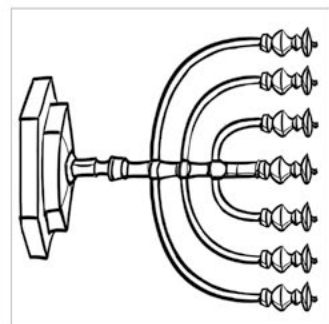
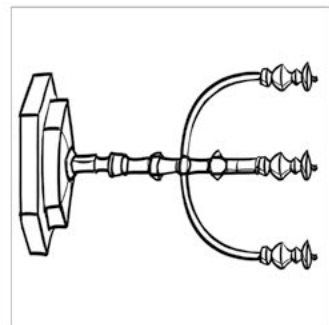
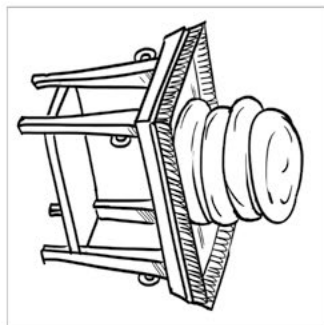
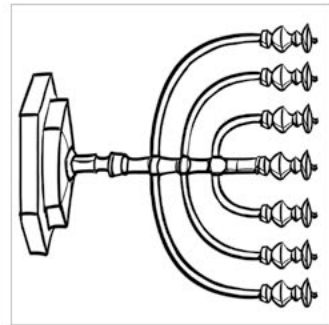
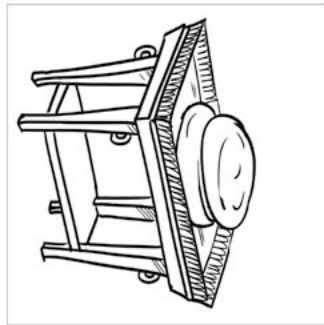
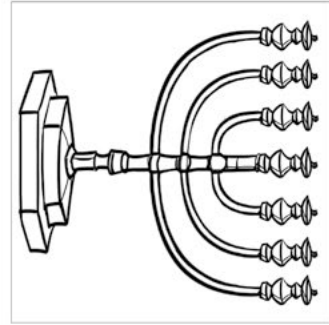
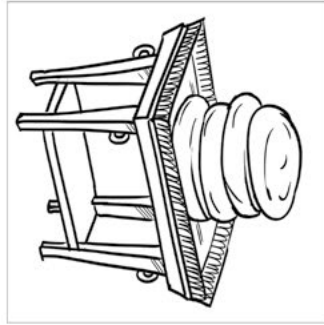
Sámuel születése – 28/E feladat
Rád kik vigyáznak az óvodában? Színezd ki őket!

Sámuel születése – 29. feladat
Karikázd be a legkisebb ruhát! Színezd ki a legnagyobbat!

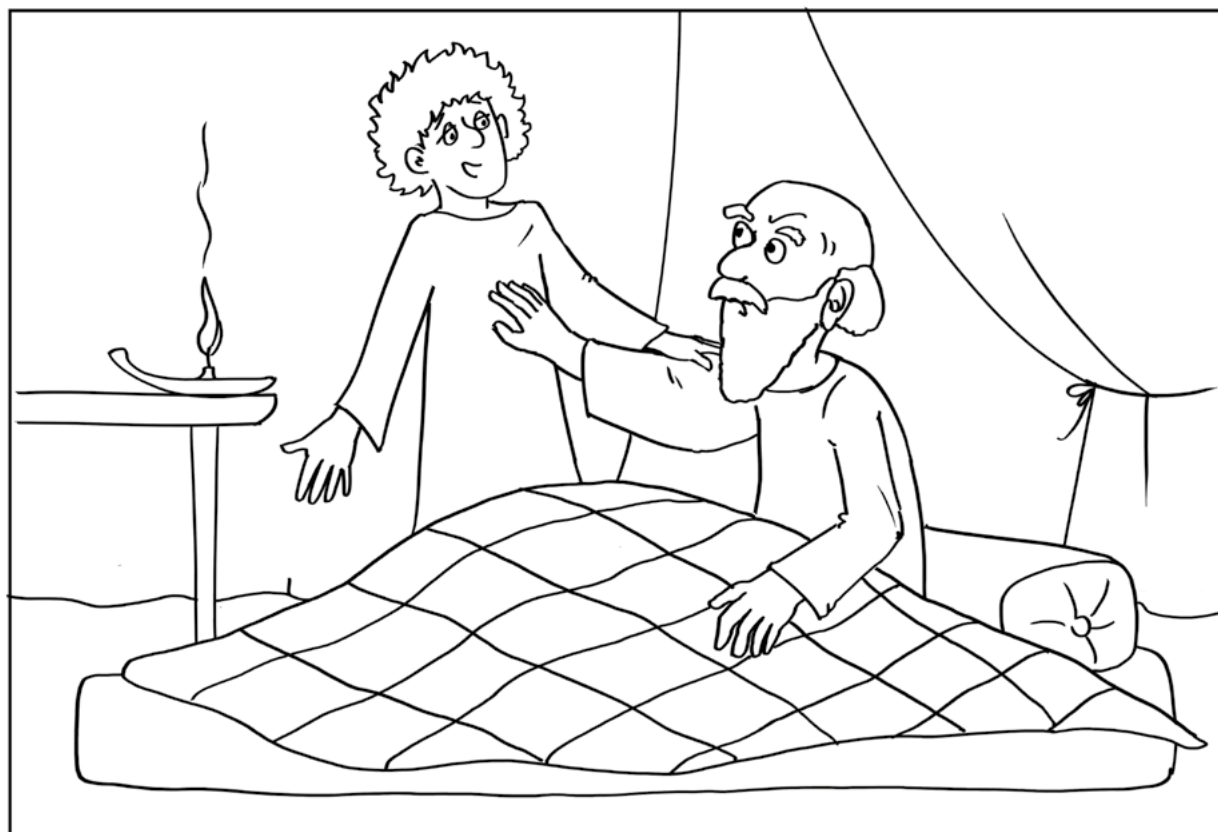

Sámuel születése – 30. feladat
Színezd ki minden sorban azt a képet, amelyik különbözik a többitől!

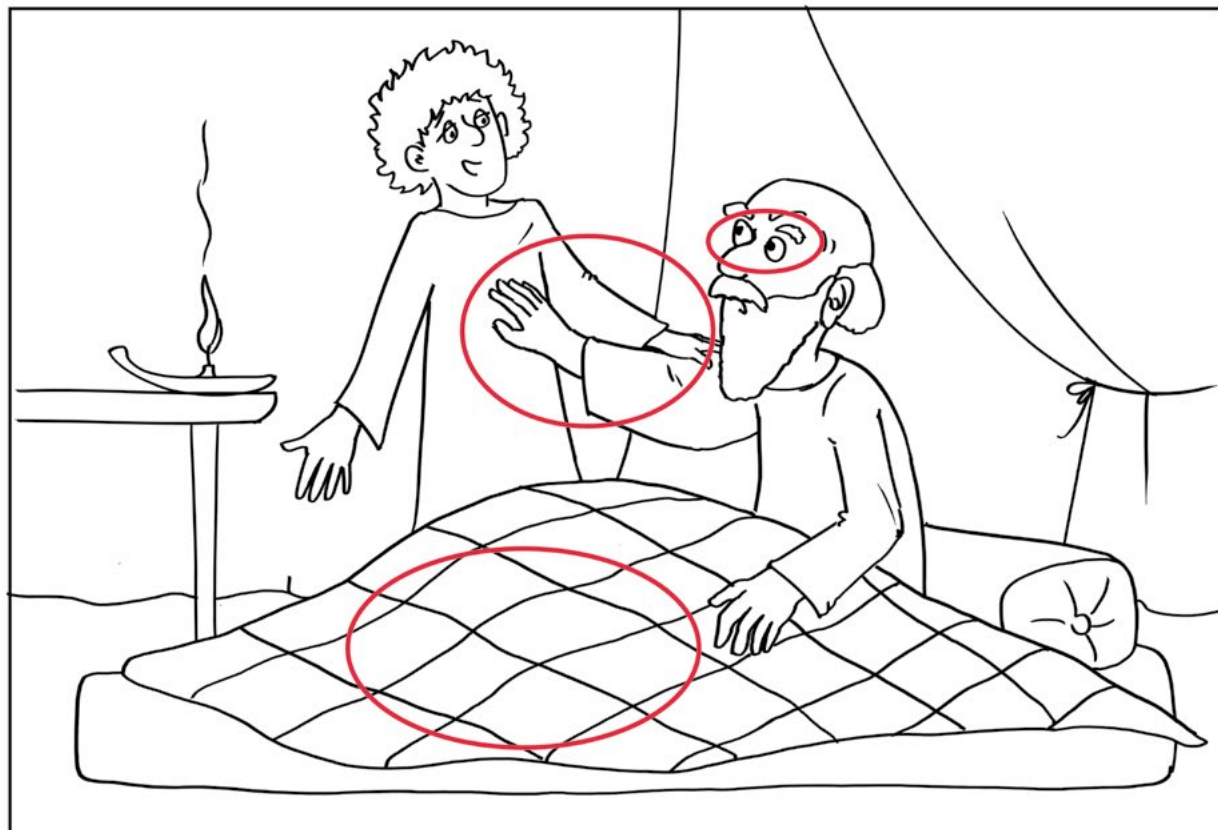
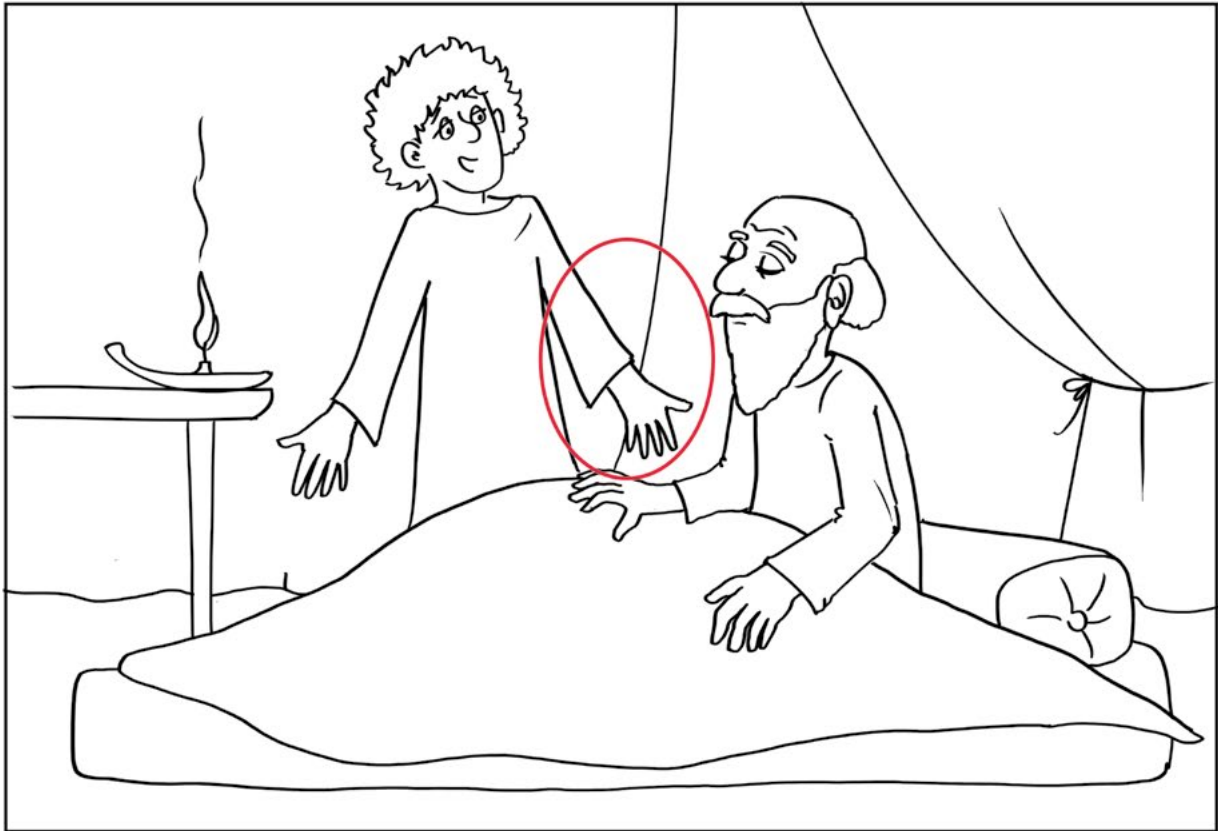

Sámuel születése – 31. feladat
Keress meg a 4 különbséget a két kép között!

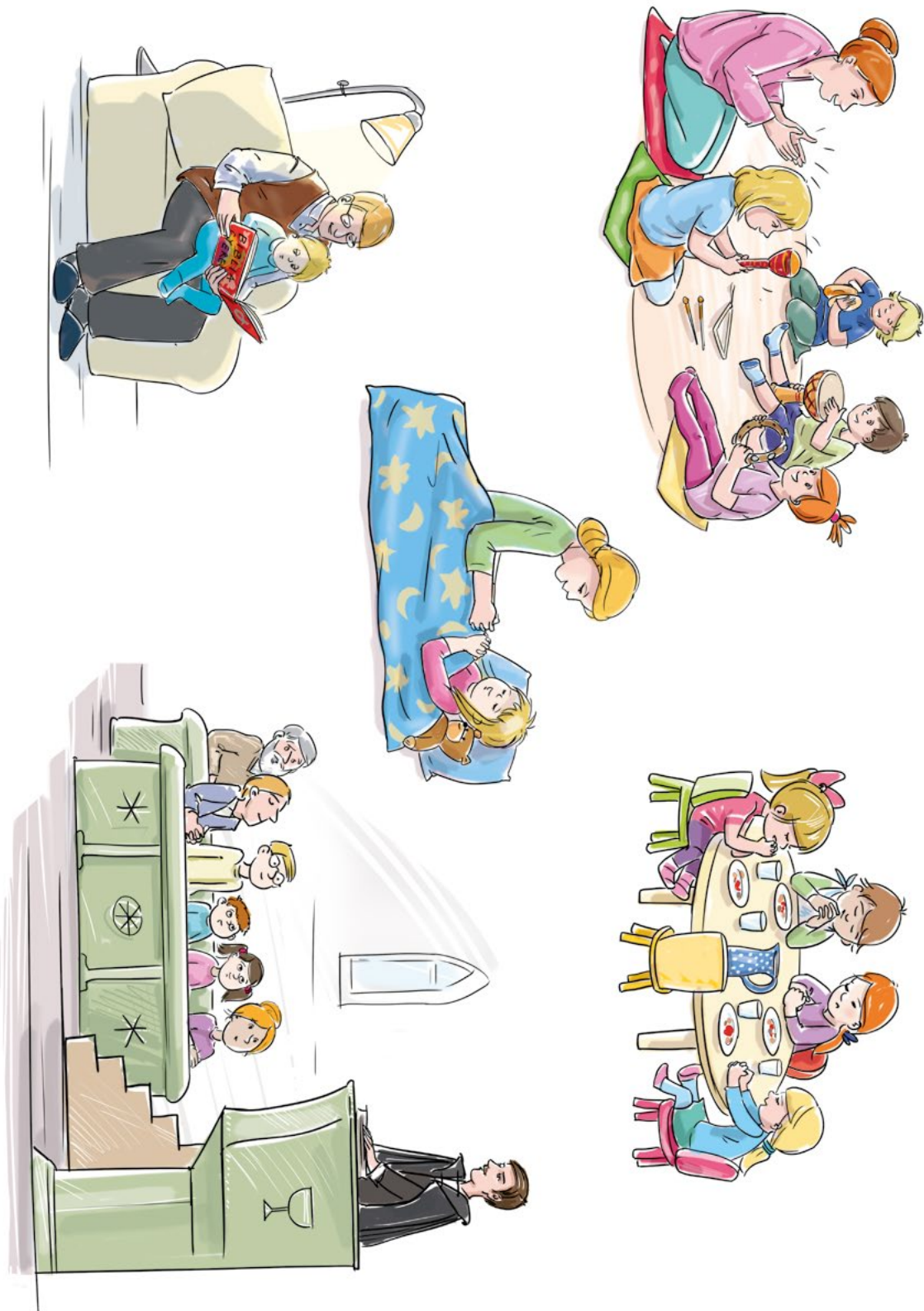
Sámuel születése – 31. feladat - megoldás
Keress meg a 4 különbséget a két kép között!

Sámuel születése – 32. feladat
A te nevedet is ismeri Isten. A keresztelésed azt jelenti, hogy Hozzá tartozol
és szeret téged.
Rajzold a jeledet a keresztelő kancsóra!

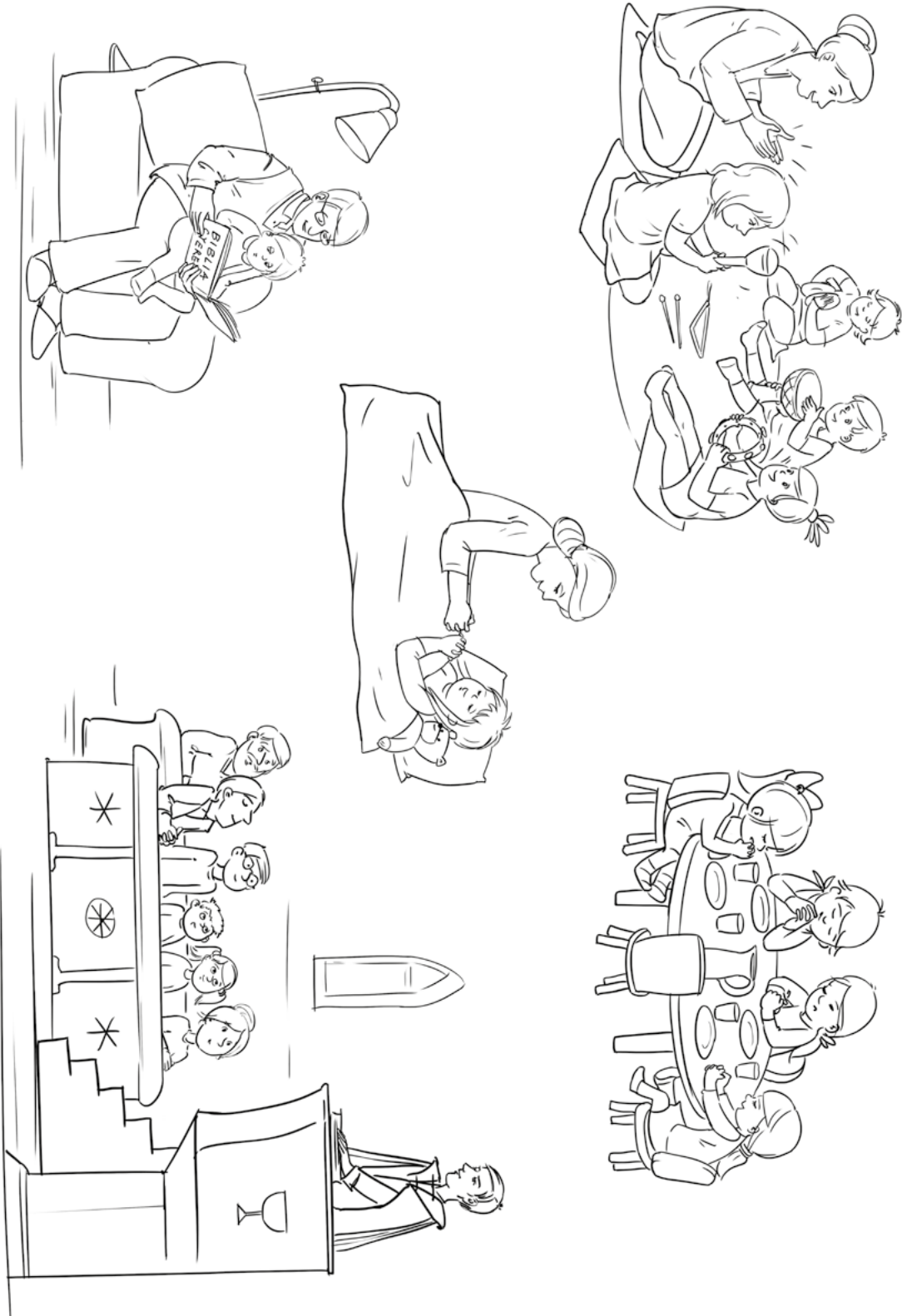

Sámuel születése – 33. feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Beszélgetsetek a képekről!

Sámuel születése – 34. feladat

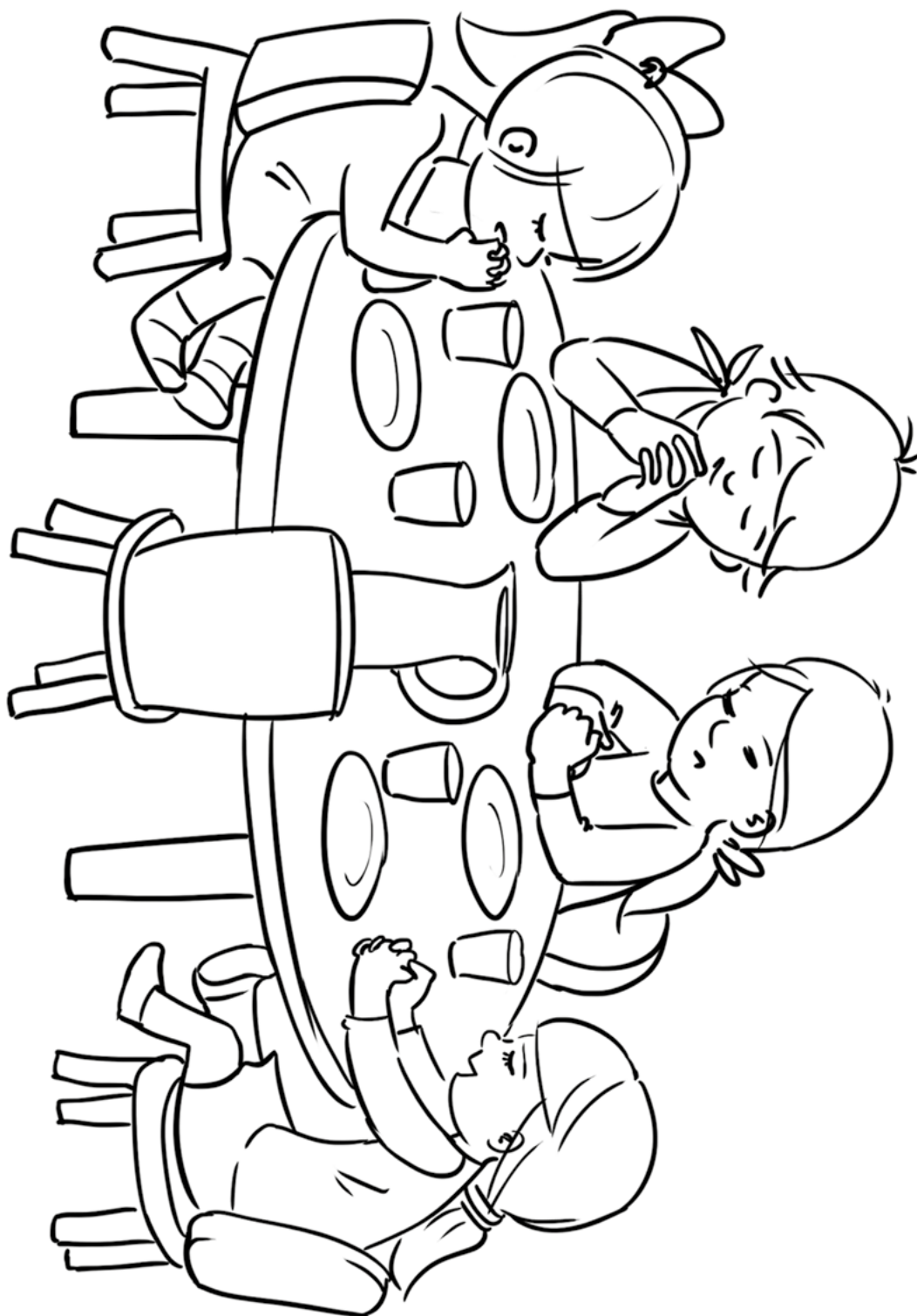
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

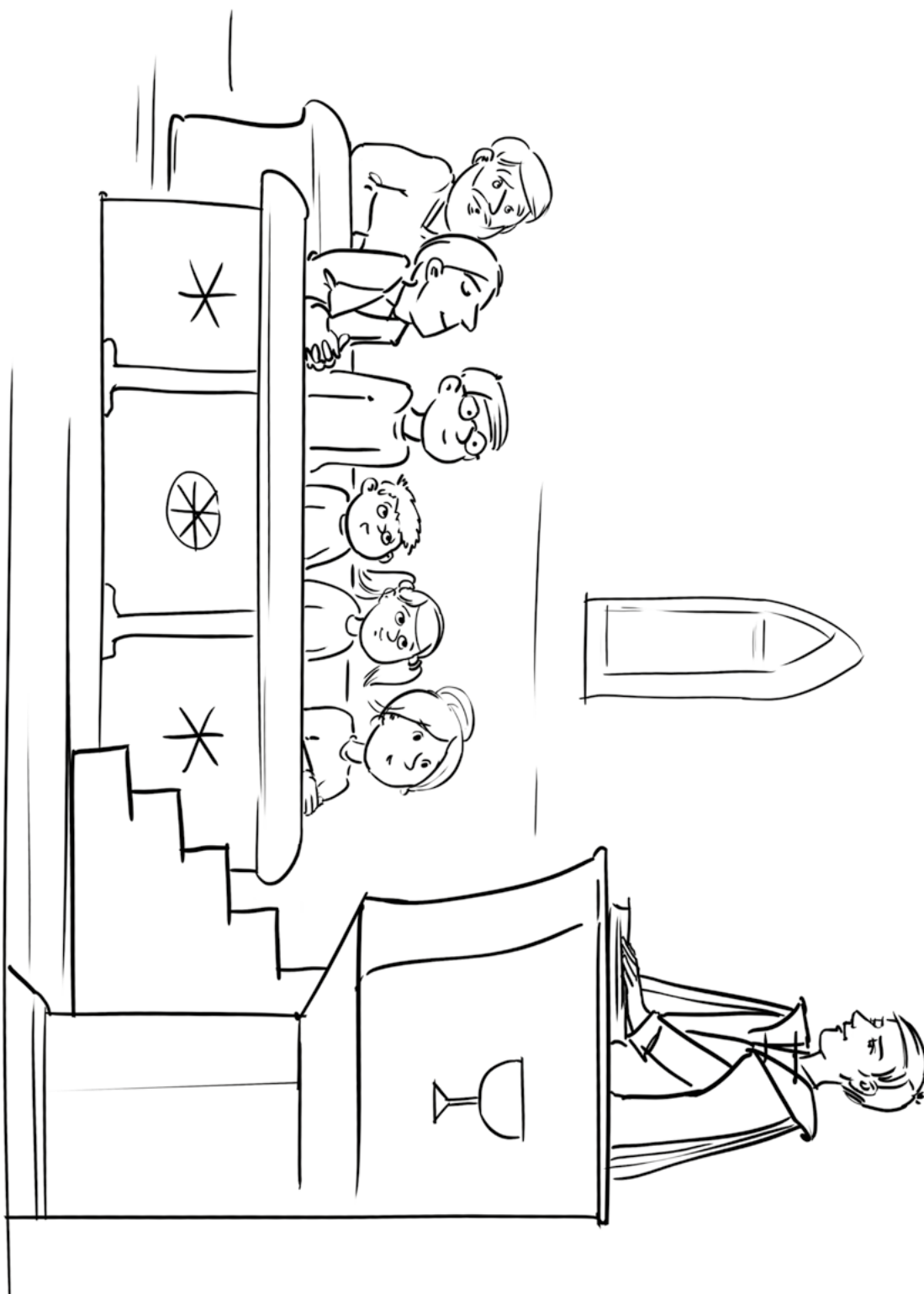
Sámuel születése – 34/A feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

Sámuel születése – 34/B feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

Sámuel születése – 34/C feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

Sámuel születése – 34/D feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

Sámuel születése – 34/E feladat
Te hogyan figyelhetsz Istenre? Színezd ki azt, amelyikben szeretnél részt venni!

Sámuel születése – 35. feladat
Rakd ki a képet a darabokból!
(A feladat előtt a képet vágjuk darabokra!)

